

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2016-2017

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2016 - 2017

Θεσσαλονίκη 2016

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Επίκ. Καθηγήτρια
Ελένη Αντωνοπούλου, ΕΔΙΠ
Ευστράτιος Μουρατίδης, ΕΔΙΠ
Γεωργία Χριστοδούλου, ΕΤΕΠ

Εξώφυλλο: Ο άγιος Δημήτριος προστάτης της Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου της (χειρ
Ιωάννου Βράνου)

Επιμέλεια εξωφύλλου: Σουλτάνα Λάμπρου-Νικόλαος Γαλαζούδης, καλλιτεχνικός-θεολόγος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α΄. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	6
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ.....	6
Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.....	8
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	9
Γ΄. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	11
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	11
1. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ	11
2. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	12
3. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ	16
4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	18
Ε.ΔΙ.Π. –Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ - Ε.Τ.Ε.Π. - Ι.Δ.Α.Χ ..	18
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.....	19
ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	19
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	20
ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	20
Δ΄. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Α.Π.Θ.	21
Ε΄.ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	
ΣΠΟΥΔΩΝ «ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ».....	31
ΣΤ΄. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΜΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	31
Ζ΄. ΑΓΓΛΟΦΩΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «STUDIES	
IN ORTHODOX THEOLOGY».....	46
Η΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	60
1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ 2014-2021	60
2. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ.....	63
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ	
ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ.....	64
4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	64
5. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	65
6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ.....	66
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	68
1. Κατάλογος Μαθημάτων ανά κατεύθυνση	69

2. Αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο	78
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	153
1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ- EXEGETICUM.....	153
2. STUDIUM HISTORICORUM	154
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ	156
1. Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (ΚΕΕΠ).....	156
2. Κέντρο Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά.....	158
3. Κέντρο Αποστόλου Παύλου	159
4. Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής....	160
5. Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών	162
ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ	164
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΘ.....	165
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ.....	166

Χαιρετισμός του Προέδρου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας καθηγητή Κωνσταντίνου Π. Χρήστου

Ο όρος θεολογία προσλαμβάνεται στην ορθόδοξη χριστιανική παράδοση κατά δύο έννοιες. Η πρώτη αφορά στην εκ μέρους του ανθρώπου μέθοδο προσέγγισης του Θεού, η οποία είναι δυνατόν να επιτευχθεί, διότι ο Θεός αποκαλύπτεται στον άνθρωπο κατά το σχέδιο της Θείας Οικονομίας, ενώ ο άνθρωπος διαθέτει τις δυνάμεις ώστε να καταστεί κοινωνός, κατά χάριν, του Θεού. Πρόκειται για μία εσωτερική και βαθιά πνευματική διαδικασία. Η δεύτερη έννοια της θεολογίας αφορά στην συστηματική καταγραφή και παρουσίαση των αληθειών της χριστιανικής πίστεως, όπως αυτές προκύπτουν, κατόπιν έρευνας και μελέτης των ιερών κειμένων, των έργων των Πατέρων της Εκκλησίας, αλλά και του συνόλου των πηγών, γραπτών και μη, που αναφέρονται στην ιστορία, την πίστη και την ζωή της Εκκλησίας. Πρόκειται για μία απολύτως γνωστική διαδικασία. Αυτή η όψη της θεολογίας καλλιεργείται και διδάσκεται με επιστημονικό τρόπο στα Τμήματα των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων.

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει ενσωματώσει και συνεχίζει την ήδη μακρά παράδοση της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τόσο στην επιστημονική έρευνα όσο και στην ακαδημαϊκή διδασκαλία. Στο Τμήμα μας διδάσκονται η θεολογία, σύμφωνα με τις αρχές της πατερικής σκέψης, και ο πολιτισμός που παρήγαγε η Εκκλησία κατά την μακραίωνη ιστορική πορεία της ανά τους αιώνες, σύμφωνα με τα διεθνώς ισχύοντα στον ακαδημαϊκό χώρο. Φιλοδοξία δε του Τμήματος είναι τα παραπάνω να προβληθούν και διεθνώς. Αξίζει να επισημανθεί ότι το Τμήμα μας έχει αναμορφώσει και επικαιροποιήσει τα Προγράμματα Σπουδών του κατά τα τελευταία έτη, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, τα μαθήματα των οποίων διδάσκονται από ειδικούς καθηγητές, που αναπροσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους σύμφωνα με τα νέα επιστημονικά και εκπαιδευτικά δεδομένα. Επιπλέον, έχει μεριμνήσει, στο πλαίσιο μιας απαραίτητης εξωστρέφειας, για την ίδρυση και λειτουργία αγγλόφωνου προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών για την Ορθόδοξη Θεολογία και άλλων συναφών δράσεων.

Εύχομαι σε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριές μας καλή επιτυχία στις σπουδές τους και ευόδωση των ακαδημαϊκών και προσωπικών τους στόχων.

Α΄. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Ν. 4009/2011, 4076/2012, 4115/13)

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Πανεπιστημιούπολη, 54124 Θεσσαλονίκη
Τηλεφωνικό κέντρο: +30 2310996000

Πληροφορίες σχετικά με το ΑΠΘ: <http://www.auth.gr/uni>

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ

---

1. Πρυτανεία

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Περικλής Μήτκας

Καθηγητής Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών,
Πολυτεχνική Σχολή

☎ +30 2310 996715, -6728, -6703, Fax : +30 2310 996706

e-mail: rector@auth.gr, rector-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Θεόδωρος Λ. Λαόπουλος

Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Φυσικής, Σχολή Θετικών Επιστημών

☎ +30 2310 996848

e-mail: vice-rector-rc@auth.gr, vrect-rc-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΥΤΑΝΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Παρασκευή Κ. Αργυροπούλου-Πατάκα

Καθηγήτρια του Τμήματος Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας

☎ +30 2310 996713 -6708, Fax : +30 2310 996729

e-mail: vice-rector-hr@auth.gr, vrect-hr-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΥΤΑΝΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αριάδνη Στογιαννίδου

Καθηγήτρια του Τμήματος Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή

☎ +30 2310 996709, Fax : +30 2310 996719

e-mail: vrect-ac-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΠΡΥΤΑΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Δέσποινα Ι. Κλαβανίδου

Καθηγήτρια του Τμήματος Νομικής, Νομική Σχολή

☎ +30 2310 996848

e-mail: vice-rector-pd@auth.gr, vrect-pd-secretary@auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Νικόλαος Χρ. Βαρσακέλης

Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Σχολή Οικονομικών
και Πολιτικών Επιστημών

☎ +30 2310 996716, Fax : +30 2310 997390

e-mail: vice-rector-ec@auth.gr, vrect-ec-secretary@auth.gr

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος.

Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, της Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο **Τμήματα**, δηλαδή αυτό της **Θεολογίας** και αυτό της **Ποιμαντικής**, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής. Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε ήδη στη Σχολή [Υ.Α. Β2/5216/21-10-82 (ΦΕΚ 229/25-10-1982 τεύχος Ν.Π.Δ.Δ.)]. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/ 6.10.94 τεύχος Α΄) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε **Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας**, χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική εκπαίδευση». Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη (<http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκη-θεολογικής-σχολής-ο>), η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτήριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η Θεολογική Σχολή εξέδιδε επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής-Α.Π.Θ.», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών Δ.Ε.Π. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδιδόταν σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κάθε Τμήμα της Σχολής. Σήμερα τα ηλεκτρονικά περιοδικά **Σύνθεσις** του Τμήματος Θεολογίας (<http://ejournals.lib.auth.gr/synthesis>) και **Κόσμος** του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (<http://www.past.auth.gr/el/journal>) αντικατέστησαν τις Επιστημονικές Επετηρίδες των δύο Τμημάτων.

Επί πλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών (<http://www.kbe.auth.gr/>), το οποίο υπάγεται στη Σύγκλητο του Α.Π.Θ. Το Κ.Β.Ε. αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση και η Κοσμητεία.

1. Γενική Συνέλευση της Σχολής

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τους Καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες της σχολής, καθώς και έναν εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), που ορίζονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία μεταξύ του προσωπικού των οικείων κατηγοριών [Ν. 4076/12 (ΦΕΚ 159 Α'), άρθρο 10].

2. Κοσμητεία

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ

Μιλτιάδης Κωνσταντίνου

Καθηγητής Παλαιάς Διαθήκης

☎ +302310 996936, +30 2310 996699

Fax : +30 2310 996692

e-mail : mkon@theo.auth.gr

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Παναγιώτης Σκαλτσής

Καθηγητής Λειτουργικής

☎ +302310 996657

Fax: +302310 996657

e-mail : pskaltsis@theo.auth.gr

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Κωνσταντίνος Χρήστου

Καθηγητής Εκκλησιαστικής Ιστορίας

☎ +302310 996656

Fax: +302310 996685

e-mail : konchris@past.auth.gr

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΣΜΗΤΕΙΑΣ

Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΠΕ Διοικητικό προσωπικό

☎ +30 2310 996698

Fax : +30 2310 996692

e-mail : emakedo@theosch.auth.gr

Γ΄. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. αποσκοπεί στην «κατάρτιση στελεχών ικανών για το έργο του θεολόγου επιστήμονα ως κληρικού και ως καθηγητού θρησκευτικών μαθημάτων καθώς και στην προετοιμασία ερευνητών που θα ασχοληθούν με τη θεολογία στους ποικίλους τομείς αυτής».

Το Τμήμα παρέχει:

1. Πτυχίο Θεολογίας

2. **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ)** με τίτλο «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός στις εξής κατευθύνσεις: α) Αγίας Γραφής (i. Παλαιά Διαθήκη, ii. Καινή Διαθήκη) β) Πατερικής Γραμματείας και Αγιολογίας (i. Πατερική Γραμματεία, ii. Αγιολογία) γ) Θρησκευολογίας, δ) Εκκλησιαστικής Ιστορίας, ε) Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας, στ) Ελληνισμού και Ορθοδοξίας ζ) Λειτουργικής, η) Βυζαντινής και Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, θ) Βυζαντινής Μουσικολογίας-Υμνολογίας, ι) Κανονικού Δικαίου, ια) Ποιμαντικής και Ποιμαντικής Ψυχολογίας (i. Ποιμαντική, ii. Ποιμαντική Ψυχολογία), ιβ) Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής, ιγ) Χριστιανικής Ηθικής και Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού (i. Χριστιανική Ηθική, ii. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού).

3. **Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) Θεολογίας**, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδίκευση.

4. **M. Th. in Orthodox Theology Studies (Μεταπτυχιακό Διπλωμα Ειδίκευσης στο Αγγλόφωνο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών).**

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα Διοίκησης του Τμήματος είναι ο **Πρόεδρος, η Συνέλευση και η Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, ο Διευθυντής του Τομέα και η Γενική Συνέλευση του Τομέα.** (Ν. 4076/12 (ΦΕΚ 159 Α), άρθρο 4, παρ. 1 και 2).

1. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Κωνσταντίνος Χρήστου**

Αναπλ. Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Συμεών Πασχαλίδης**

2. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η **Συνέλευση Τμήματος** συγκροτείται με βάση το άρθρο 10, παρ. 5 του Ν. 4009/11, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4, παρ. 3 του Ν. 4076/12.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι αρμόδια για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο Τμήμα, για το οποίο δεν ορίζεται ρητώς αρμοδιότητα άλλου οργάνου του Τμήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Ιστορία»

☎ +302310 996656

e-mail : konchris@past.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία-Αγιολογία»

☎ +302310 996964

e-mail : spaschal@past.auth.gr

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Ερμηνεία των Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας»

☎ +302310 996673

Fax : +302310 996955

e-mail : lialiou@past.auth.gr

Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές Κανονικού Δικαίου»

☎ +302310 996675

Fax: +302310 996677

e-mail : giagou@past.auth.gr

Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών»

☎ +302310 996920

e-mail : tritos@past.auth.gr

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Παιδαγωγική-Χριστιανική Παιδαγωγική»

☎ +302310 997113

Fax : +302310 997113

e-mail : irerakis@past.auth.gr

Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας»

☎ +302310 996962

Fax : +302310 998772
e-mail : vtsigkos@past.auth.gr

Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές Εκκλησιαστικής Ιστορίας»

☎ +302310 997482
e-mail : vkukusas@past.auth.gr

πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ποιμαντική-Εξομολογητική»

☎ +302310 996676
Fax : +302310 996676
e-mail : agikas@past.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος (Ιωάννης) Λαμπρυνιάδης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Συμβολική, διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις»

☎ +302310 991332
e-mail : lambriiadis@past.auth.gr

Αθανάσιος Παπαρνάκης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Βιβλική Θεολογία και Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης»

☎ +302310 997119
e-mail : apaparna@past.auth.gr

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, Ερμηνεία και Ερμηνευτική»

☎ +302310 996679
Fax : +302310 996679
e-mail : kyp@past.auth.gr

πρωτοπρ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Δογμάτων»

☎ +302310 991332
e-mail : filiotis@past.auth.gr

αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Λειτουργική. Ιστορία και Θεολογία της Θείας Λατρείας»

☎ +302310 997078
Fax : +302310 996677
e-mail : nskrettas@past.auth.gr

πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Λειτουργική. Εισαγωγή στη Λατρεία»

☎ +302310 997090
e-mail : kkaraisaridis@me.com

Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία των Θρησκειών»

☎ +302310 997020

e-mail : akralid@past.auth.gr

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική»

☎ +302310 997163

e-mail : mvantsos@past.auth.gr

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού»

☎ +302310 996515

e-mail : kkotsiop@past.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη»

☎ +302310 999618

e-mail : santonio@past.auth.gr

Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας»

☎ +302310 996953

e-mail : cbozinis@past.auth.gr

Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία από την Άλωση (1453) μέχρι σήμερα»

☎ +302310 996945

Fax : +302310 996945

e-mail : annakarm@past.auth.gr

Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία από τον 9^ο μέχρι τον 15^ο αιώνα»

☎ +302310 996943

e-mail : slabrou@past.auth.gr

Γεώργιος Γκαβαρδίνας, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κανονικό Δίκαιο»

☎ +302310 991347

e-mail : ggavard@past.auth.gr

Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας»

☎ +302310 996697

e-mail : dnik@past.auth.gr

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Παλαιά Διαθήκη – Μετάφραση των Ο΄»

☎ +302310 996963

e-mail : edafni@past.auth.gr

Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων»

☎ +302310 991118

e-mail : ibakas@past.auth.gr

πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Σύγχρονες Χριστιανικές Αιρέσεις»

☎ +302310 996949

e-mail : georgopoulosvas@gmail.com

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Καινή Διαθήκη. Ερμηνεία, Θεολογία και Ιστορία Χρόνων»

☎ +302310 991161

e-mail : etsala@past.auth.gr

Τρύφων Τσομπάνης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Αισθητική της Λατρείας και Ομιλητική»

☎ +302310 991119

e-mail : tsompanis@past.auth.gr

πρωτοπρ. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές της Θείας Λατρείας, Βυζαντινή Λειτουργική παράδοση»

☎ +302310 996677

e-mail : nassis@past.auth.gr

Θεόδωρος Πιτταράς, επίκ. καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία. Χριστιανική Γραμματεία από τον 1^ο έως τον 8^ο αιώνα»

☎ +302310 996968

e-mail : pittaras@past.auth.gr

Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη»

☎ +302310 991383

e-mail : atrivyza@past.auth.gr

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Ε.ΔΙ.Π

Ευστράτιος Μουρατίδης

Ελένη Αντωνοπούλου (αναπληρωματικός)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Ε.Τ.Ε.Π.

Κωνσταντίνος Σκύφτας

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Δεν έχει οριστεί

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Νίκη Χιωτέλλη

Σπυρίδων Καλογεράκης (αναπληρωματικός)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Βασιλική Σγουρνιού

3. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης υφίσταται ως όργανο του Τμήματος μέχρι την έκδοση του **Οργανισμού του Ιδρύματος** με βάση το άρθρο 34 παρ.2 του Ν.4115/13 για την εφαρμογή του Ν. 3685/08 (Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές) και συγκροτείται σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.β του Ν. 3685/08.

Αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος είναι τα αμιγώς επιστημονικά-ερευνητικά θέματα, όπως είναι ο καθορισμός των γνωστικών αντικειμένων ενός Τομέα, η απόφαση για την προκήρυξη θέσης ενός Λέκτορα ή Καθηγητή και η απόφαση για τη συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος για την κρίση ενός Λέκτορα ή Καθηγητή, ή ό,τι αφορά στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και υπ. διδασκόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

ΑΝΑΠΛ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Δέσπω Λιάλιου

Θεόδωρος Γιάγκου

Μιχαήλ Τρίτος

Ηρακλής Ρεράκης

Βασίλειος Τσίγκος

Βασίλειος Κουκουσάς

πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Μητροπολίτης Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης

Αθανάσιος Παπαρνάκης

Κυριακούλα Παπαδημητρίου

πρωτοπρ. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας

αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας

πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Απόστολος Κραλίδης

Μιλτιάδης Βάντσος

Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου

Κωνσταντίνος Μποζίνης

Άννα Καραμανίδου

Σουλτάνα Λάμπρου

Γεώργιος Γκαβαρδίνας

Δημήτριος Νικολακάκης

Ευαγγελία Δάφνη

Ιωάννης Μπάκας

πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Τρύφων Τσομπάνης

πρωτοπρ. Χρυσόστομος Νάσσης

Θεόδωρος Πιτταράς

Αγγελική Τριβυζαδάκη

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Βασιλική Σγουρνιού

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Μετ. φοιτητές: Αικατερίνη Τσελεγγίδου, Νικόλαος Δεναξάς (αναπλ.)

Υπ. διδάκτορες: Νίκη Χιωτέλλη, Χρήστος Ψάλτης (αναπλ.)

4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής, διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός».

Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής

Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπληρώτρια καθηγήτρια

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπληρωτής καθηγητής

Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκουρος καθηγητής

Άννα Καραμανίδου, επίκουρη καθηγήτρια

Πρωτοπρεσβύτερος Χρυσόστομος Νάσσης, επίκουρος καθηγητής

Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκουρη καθηγήτρια

Ε.ΔΙ.Π. – Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ - Ε.Τ.Ε.Π. - Ι.Δ.Α.Χ

Ε.ΔΙ.Π.

Ελένη Αντωνοπούλου, δρ Οικονομίας Περιβάλλοντος

e-mail : eantonop@past.auth.gr

Ευστράτιος Μουρατίδης, δρ Πληροφοριακών Συστημάτων

e-mail : stmour@past.auth.gr

Ελένη Χρυσάφη, δρ Βυζαντινής Αρχαιολογίας

e-mail : echrys@past.auth.gr

Ε.Ε.ΔΙ.Π. Διδασκάλισσες Ξένων Γλωσσών

Αγγλική Γλώσσα: Μαρία Ματθαίου ☎ +302310998445, **email:** mat@lance.auth.gr

Γαλλική Γλώσσα: Ελένη Γκίνου ☎ +302310 996979, **e-mail:** ginou@lance.auth.gr

Γερμανική Γλώσσα: Ελπινίκη Αλεξιάδου ☎ +302310 997391,, **email:** ealexriad@lance.auth.gr

Ε.Τ.Ε.Π.

Κωνσταντίνος Σκύφτας

e-mail: kskyftas@past.auth.gr

Γεωργία Χριστοδούλου

e-mail: gechrist@mus.auth.gr

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

Βασιλική Σγουρνιού

☎ +302310 996680

e-mail : vasosg@past.auth.gr

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Ευτέρπη Βαφειάδου

☎ +302310 996683

e-mail : evafeia@past.auth.gr

Ευθυμία Κυρατζή

☎ +302310 996682

e-mail : ekyratz@past.auth.gr

Μιλτιάδης Ματσούκας

☎ +302310 996648

e-mail : mmatsouk@past.auth.gr

Αλεξία Σουκαρά

☎ +302310 996681

e-mail : alexias@past.auth.gr

Η Γραμματεία εξυπηρετεί τους μεταπτ. φοιτητές μόνο από τις θυρίδες 12-1μ.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας του φοιτητή.

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ιωάννης Φουντούλης (†)

Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων Ροδόπουλος

Γεώργιος Στογιόγλου

Στέργιος Σάκκος (†)

Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας

Αντώνιος Παπαδόπουλος (†)

Χρίστος Κρικώνης

Ευθύμιος Τσιγαρίδας

Χρήστος Βάντσος

Παυσανίας Κουτλεμάνης (†)

Ευστράτιος Ζεγκίνης

Σταύρος Καλαντζάκης

Σωτήριος Βαρναλίδης

Ηλίας Νικολακάκης

Βασίλειος Φανουργάκης

Γεώργιος Θεοδωρούδης

πρωτοπρ. Θεόδωρος Ζήσης

Αθανάσιος Καραθανάσης

Χρήστος Οικονόμου

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρωτοπρ. Ιωάννης Ρωμανίδης (†)

Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση

Στέργιος Τσιάμης

Θεολόγος Αλιπράντης (†)

Αθανάσιος Αγγελόπουλος

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

(ΠΡΟ ΤΟΥ 1982)

Βασίλειος Ιωαννίδης

Αβέρκιος Παπαδόπουλος

Δημήτριος Πετρακάκος

Δημήτριος Μωραΐτης

Βασίλειος Έξαρχος

Κωνσταντίνος Μπόνης

Δημήτριος Κουϊμουτσόπουλος

Ιωάννης Τράκας

Γεράσιμος Κονιδάρης

Μάρκος Σιώτης

Μητροπολίτης Άνθιμος Σίσκος

Παρθένιος Πολάκης

Αθανάσιος Χαστούπης

Ιωάννης Καλογήρου

Παναγιώτης Χρήστου

Αρχιμ. Ιερώνυμος Κοτσώνης, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Αθηνών

Σάββας Αγουρίδης

Ευάγγελος Θεοδώρου

Ανδρέας Παπαγεωργακόπουλος

Ιωάννης Αναστασίου

Κωνσταντίνος Καλοκύρης

Παναγιώτης Δημητρόπουλος

Ευάγγελος Σδράκας

Παναγιώτης Σιμωτάς

Δ΄. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Α.Π.Θ.

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

1. Οι μεταπτυχιακές σπουδές στα Τμήματα και στις (μονοτμηματικές) Σχολές του Α.Π.Θ. αναπτύσσονται σε δύο επίπεδα, τα οποία ολοκληρώνονται, αντιστοίχως, με τη χορήγηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε) και Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.). Διδακτορική διατριβή είναι δυνατό να εκπονηθεί και σε Τμήμα ή (μονοτμηματική) Σχολή που δε διαθέτει Π.Μ.Σ., με βάση τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.3685/2008.

2. Τα Τμήματα και οι (μονοτμηματικές) Σχολές του Α.Π.Θ. μπορούν να οργανώνουν - τόσο αυτοδυνάμως όσο και σε συνεργασία με Τμήματα ή (μονοτμηματικές) Σχολές του Α.Π.Θ. ή άλλων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής ή και με αναγνωρισμένα ερευνητικά Ιδρύματα της ημεδαπής - αυτοδύναμα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ή Διατμηματικά/Διϊδρυματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ./Δ.Δ.Π.Μ.Σ.), αντιστοίχως.

Στην περίπτωση Διατμηματικών/Διϊδρυματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, καταρτίζεται το προβλεπόμενο από το άρθρο 6§1β Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ των συνεργαζομένων Τμημάτων, το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους Ειδικής Σύθεσης (Σ.Ε.Σ.) των Πανεπιστημίων.

3. Π.Μ.Σ. μπορούν να οργανώνονται μόνο σε Τμήματα ή σε (μονοτμηματικές) Σχολές που παρέχουν προπτυχιακές σπουδές και απαιτείται να αναφέρονται σε ίδιες ή σε συναφείς ειδικότητες μεταγνωστικά αντικείμενα του οικείου Τμήματος ή (μονοτμηματικής) Σχολής. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η οργάνωση αυτοδύναμων Π.Μ.Σ. και από Γενικά Τμήματα του Α.Π.Θ.

4. Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή αιτήματος έγκρισης Π.Μ.Σ. προς το Υπουργείο Παιδείας αποτελεί η συνυποβολή έκθεσης αξιολόγησης του οικείου Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής σύμφωνα με το Ν. 3374/2005.

5. Αρμόδια όργανα για την οργάνωση και τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. είναι: Η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης (Σ.Ε.Σ.) η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.), τις αρμοδιότητες της οποίας, σε επίπεδο Δ.Π.Μ.Σ./Δ.Δ.Π.Μ.Σ., ασκεί η

Ειδική Διατμηματική/Διϊδρυματική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε.)· η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) και ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. Τα εν λόγω όργανα έχουν τη σύνθεση και τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα σχετικά άρθρα του Ν. 3685/2008. Εξάλλου, την εποπτεία και το γενικότερο συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών σε επίπεδο Α.Π.Θ. έχει ο/η Αντιπρύτανης/ις Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού.

Κεφάλαιο Α΄

Μεταπτυχιακές Σπουδές Πρώτου Βαθμού

Άρθρο 2

Εισακτέοι στα Π.Μ.Σ. και τρόπος επιλογής τους

1. Στα Π.Μ.Σ. πρώτου επιπέδου γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Ο αριθμός των εισακτέων και τα γνωστικά αντικείμενα των προπτυχιακών τους σπουδών καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής ή από την Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε. και καταχωρίζονται στο Σχέδιο Υ. Α. του Π.Μ.Σ.

2. α) Η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής ή η Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε., συνεκτιμώντας τις ρυθμίσεις του άρθρου 4 παρ. 1 Ν. 3685/2008, καθορίζει τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, τα οποία και καταχωρίζονται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ο οικείος Εσωτερικός Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει ρύθμιση που αφορά τις περιπτώσεις ισοβαθμίας.

β) Έμφαση θα πρέπει να δίνεται στην πιστοποιημένη γνώση τουλάχιστον μιας ευρωπαϊκής ξένης γλώσσας και, στις περιπτώσεις αλλοδαπών υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, στην πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής γλώσσας, όπου αυτό απαιτείται. Τα κριτήρια γλωσσομάθειας θα προσδιορίζονται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3. Ο τρόπος επιλογής των εισακτέων καθορίζεται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ή από την Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε.

4. Σε κάθε Π.Μ.Σ., επιπλέον του αριθμού εισακτέων, γίνεται δεκτός και ένας/μία (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), ο/η οποίος/α πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του

γνωστικού αντικειμένου του Π.Μ.Σ. καθώς και ένας/μία (1) αλλοδαπός/ή υπότροφος του ελληνικού κράτους. Πάντως, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε., ο αριθμός των υποτρόφων των παραπάνω κατηγοριών μπορεί να αυξάνεται.

5. Στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα και να καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση υποτροφιών σε εισαχθέντες/είσες μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες.

6. Στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών καθορίζονται οι ημερομηνίες και ο τρόπος εγγραφής των ενδιαφερομένων καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο. Οι σχετικές δηλώσεις καταχωρίζονται ηλεκτρονικά στην ατομική μερίδα του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Άρθρο 3

Οργάνωση διδασκαλίας

1. Ο οικείος Εσωτερικός Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών ρυθμίζει κάθε λεπτομέρεια σχετική με τη διάρθρωση και την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών, καθώς και ζητήματα συναφή με την ανάθεση διδασκαλίας και ασκήσεων και με τον ορισμό επιβλέποντος/ουσας, έχοντας ως γνώμονα τις ρυθμίσεις του άρθρου 5 Ν.3685/2008. Ειδικότερα, στον πιο πάνω Κανονισμό καθορίζονται, ιδίως, οι επιμέρους κατευθύνσεις ή υποκατευθύνσεις του προγράμματος, το αναλυτικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (μαθημάτων, εργαστηριακών και κλινικών ασκήσεων), οι κατευθύνσεις, η έκταση και το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων, η ένταξη των μαθημάτων σε ομάδα υποχρεωτικών, επιλογής, προαιρετικών ή προαπαιτούμενων για την παρακολούθηση άλλων μαθημάτων, η δυνατότητα παρακολούθησης από τον/την μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια μαθημάτων άλλης κατεύθυνσης του ίδιου προγράμματος ή μαθημάτων από άλλα Π.Μ.Σ., ο αριθμός των μαθημάτων που θα πρέπει να επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο, ο ανώτατος αριθμός μαθημάτων στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια ανά εξάμηνο, οι ελάχιστες διδακτικές ώρες των μεταπτυχιακών μαθημάτων ανά εξάμηνο και ο τρόπος αναπλήρωσής τους καθώς και οι πιστωτικές μονάδες που αντιστοιχούν σε κάθε μάθημα και στη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία.

2. Η διδασκαλία στα Π.Μ.Σ. γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζεται με ευθύνη του/της Προέδρου του Τμήματος ή της (μονομηματικής) Σχολής και, στις περιπτώσεις Δ.Π.Μ.Σ./Δ.Δ.Π.Μ.Σ., του/της Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ. Με ευθύνη της αρμόδιας Γραμματείας ή των Γραμματειών το εν λόγω πρόγραμμα δημοσιοποιείται και με ανάρτηση στο σχετικό δικτυακό τόπο.
3. Η κατανομή του διδακτικού έργου στα εξάμηνα γίνεται έτσι ώστε να είναι γνωστά εκ των προτέρων τα χρονικά πλαίσια για τη διδασκαλία των μαθημάτων (διαλέξεων, παραδόσεων, σεμιναρίων), για τις πρακτικές ασκήσεις ή για την ερευνητική απασχόληση καθώς και για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.
4. Επιτρέπεται η ανάθεση επικουρικού έργου σε διδάσκοντες/ουσες βάσει του Π.Δ. 407/80.
5. Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε. και έγκριση από τη Σ.Ε.Σ. είναι δυνατή η αναθεώρηση/τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και η ανακατανομή τους μεταξύ των εξαμήνων.
6. Απαγορεύεται η αποκλειστική απασχόληση των μελών Δ.Ε.Π. σε Π.Μ.Σ. Ο/Η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του/της με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του/της υποχρεώσεις.

Άρθρο 4

Πιστωτικές μονάδες και παράρτημα διπλώματος

1. Τα Π.Μ.Σ. που οδηγούν στην απόκτηση Μ.Δ.Ε. οργανώνονται με βάση το (προβλεπόμενο από το άρθρο 14 Ν. 3374/2005) σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. Έτσι, ο φόρτος εργασίας για κάθε μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια πλήρους φοίτησης κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους αποτιμάται σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες, ο φόρτος εργασίας ανά εξάμηνο αποτιμάται σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες και ο φόρτος εργασίας ανά τρίμηνο αποτιμάται σε είκοσι (20) πιστωτικές μονάδες. Αρμόδια για την αντιστοίχιση του φόρτου εργασίας ανά μάθημα είναι η Γ.Σ.Ε.Σ. ή η Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε. Η σχετική απόφαση καταχωρίζεται στο Σχέδιο Υ.Α. του Π.Μ.Σ.
2. Στο Μ.Δ.Ε. επισυνάπτεται παράρτημα διπλώματος, σε σχέση με το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15 Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466 τ. β').

Άρθρο 5

Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

1. Τα Π.Μ.Σ. που οδηγούν στην απόκτηση Μ.Δ.Ε. οργανώνονται με βάση το (προβλεπόμενο από το άρθρο 14 Ν. 3374/2005) σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. Έτσι, ο φόρτος εργασίας για κάθε μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια πλήρους φοίτησης κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους αποτιμάται σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες, ο φόρτος εργασίας ανά εξάμηνο αποτιμάται σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες και ο φόρτος εργασίας ανά τρίμηνο αποτιμάται σε είκοσι (20) πιστωτικές μονάδες. Αρμόδια για την αντιστοίχιση του φόρτου εργασίας ανά μάθημα είναι η Γ.Σ.Ε.Σ. ή η Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε. Η σχετική απόφαση καταχωρίζεται στο Σχέδιο Υ.Α. του Π.Μ.Σ.
2. Στο Μ.Δ.Ε. επισυνάπτεται παράρτημα διπλώματος, σε σχέση με το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15 Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466 τ. β').

Άρθρο 6

Χρονική διάρκεια Μ.Δ.Ε.

1. Η φοίτηση σε Π.Μ.Σ., που καταλήγει στην απονομή Μ.Δ.Ε., διαρκεί τουλάχιστον ένα (1) πλήρες ημερολογιακό έτος, που αναλύεται σε δύο (2) εξάμηνα, και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) πλήρη ημερολογιακά έτη, δηλαδή τα τέσσερα (4) εξάμηνα. Σε περίπτωση λειτουργίας Π.Μ.Σ. μερικής φοίτησης, η διάρκειά του πρέπει να είναι τουλάχιστον κατά ένα (1) εξάμηνο μεγαλύτερη από αυτή των Π.Μ.Σ. πλήρους φοίτησης.
2. Εφόσον προβλέπεται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, είναι δυνατό, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε., να παρατείνεται κατά ένα (1) έτος ο χρόνος σύνταξης και κατάθεσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή και ο χρόνος φοίτησης.
3. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε., είναι δυνατό να αναστέλλεται η φοίτηση για χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Άρθρο 7

Υποχρεώσεις για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. και έλεγχος γνώσεων

1. Για την απονομή Μ.Δ.Ε. απαιτείται η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων και η επιτυχής εξέταση στα

προβλεπόμενα από το οικείο πρόγραμμα μαθήματα. Η παρακολούθηση των μαθημάτων και των ασκήσεων είναι υποχρεωτική. Παρεκκλίσεις επιτρέπονται μόνο για σοβαρούς λόγους.

2. Οι κανόνες εξετάσεων και αξιολόγησης των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών καθώς και ο αριθμός και η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων προσδιορίζονται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η αξιολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχουν ο/η επιβλέπων/ουσα και δύο (2) άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή ερευνητές/τριες των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', οι οποίοι/ες είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

3. Στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να προβλέπεται η αντικατάσταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας με άλλη πρόσφορη επιστημονική διαδικασία που κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

4. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία συγγράφεται στην Ελληνική γλώσσα. Με αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ./Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε. είναι δυνατή η συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας σε άλλη γλώσσα.

5. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ορίζεται από μηδέν έως δέκα, ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), λίαν καλώς (6,5 έως 8,5 (μη συμπεριλαμβανομένου)), καλώς (6). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το 6 και οι μεγαλύτεροί του. Ο βαθμός του Μ.Δ.Ε. προσδιορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του προγράμματος και το βαθμό της διπλωματικής εργασίας ή του υποκαταστάτου της, καθώς και άλλων υποχρεώσεων που έχουν προβλεφθεί στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Στον τελικό βαθμό δεν αποκλείεται να συνυπολογίζεται και ο βαθμός σε μάθημα ξένης γλώσσας, εφόσον αυτό προβλέπεται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Άρθρο 8

Στο σχέδιο Υ.Α. του Π.Μ.Σ. καθορίζονται ζητήματα σχετικά με την τεχνολογική και οικονομική υποστήριξη του προγράμματος καθώς και με τη γραμματειακή του κάλυψη.

Άρθρο 9

Οδηγός Σπουδών και περιεχόμενό του

Κάθε χρόνο δημοσιεύεται και αναρτάται Οδηγός Σπουδών των Π.Μ.Σ./Δ.Π.Μ.Σ./Δ.Δ.Π.Μ.Σ. Ο Οδηγός Σπουδών πρέπει να περιλαμβάνει, ιδίως, το πρόγραμμα μαθημάτων, τα ονόματα των διδασκόντων/ουσών, τα δικαιώματα (κοινωνικές παροχές, υποτροφίες, δάνεια, διδακτικά βιβλία, βοηθήματα κ.λπ.) των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, τις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, καθώς και πληροφορίες για τη λειτουργία των σπουδαστηρίων, των εργαστηρίων, των κλινικών και των βιβλιοθηκών του Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής.

Κεφάλαιο Β΄

Μεταπτυχιακές Σπουδές δευτέρου επιπέδου

Άρθρο 10

Προϋποθέσεις και διαδικασία για την απόκτηση διπλώματος

1. Ως υποψήφιοι διδάκτορες γίνονται δεκτοί στα Τμήματα και στις (μονοτμηματικές) Σχολές κάτοχοι Μ.Δ.Ε., οι οποίοι πληρούν και τις ειδικότερες προϋποθέσεις που καθορίζονται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Ως υποψήφιοι/ες διδάκτορες είναι δυνατό, σε εξαιρετικές περιπτώσεις που εξειδικεύονται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, να γίνονται δεκτοί/ές, μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., και μη κάτοχοι Μ.Δ.Ε. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποχρεούται να περατώσει οργανωμένο κύκλο μαθημάτων που ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.
3. Η διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 Ν. 3685/08. Ως μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία είναι σε άδεια. Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα, υποβάλλει έκθεση προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. στο τέλος κάθε χρόνου από

τον ορισμό της. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση επιβλέποντος/ουσας καθηγητή/τριας ή μέλους της Συμβουλευτικής Επιτροπής, με ειδικά αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης. Ο τρόπος άσκησης της επίβλεψης δεν μπορεί να συνιστά λόγο αντικατάστασης. Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, με την ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής, υποβάλει εισηγητική έκθεση. Η κρίση του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα/ος γίνεται μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του/της, όπως αυτές προσδιορίζονται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η εξέταση της διδακτορικής διατριβής γίνεται με δημόσια υποστήριξη σε εύλογο χρόνο. Η ημερομηνία, η ώρα και ο τόπος της δημόσιας υποστήριξης της διατριβής ορίζεται από την επταμελή εξεταστική επιτροπή.

4. Η χρονική διάρκεια για την εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Για τους/τις υποψήφιους/ες διδάκτορες που γίνονται, κατ' εξαίρεση, δεκτοί/ές χωρίς να είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε. το ελάχιστο χρονικό όριο απόκτησης του Δ.Δ. ανέρχεται σε τέσσερα (4) τουλάχιστον πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Το ανώτατο χρονικό όριο εκπόνησης Δ.Δ. δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη. Κατά περίπτωση, μπορεί να δίνεται παράταση για ένα (1) ημερολογιακό έτος, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., μετά από ειδικά αιτιολογημένη εισήγηση της συμβουλευτικής επιτροπής. Η πάροδος και του χρόνου παράτασης συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητας του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα/ος και την αφαίρεση του θέματος της διδακτορικής διατριβής, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

5. Ο οικείος Εσωτερικός Κανονισμός Μεταπτυχιακών σπουδών ορίζει τον αναγκαίο αριθμό αντιτύπων που υποβάλει κάθε υποψήφιος/α διδάκτορας στην αρμόδια Γραμματεία του Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής. Τουλάχιστον ένα αντίτυπο κατατίθεται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας καταθέτει και τα απαιτούμενα από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης στοιχεία.

6. Κατά τη διαδικασία εξέτασης διδακτορικής διατριβής είναι δυνατόν να συμμετέχουν ως μέλη της εξεταστικής επιτροπής μέλη ΔΕΠ τα οποία βρίσκονται σε εκπαιδευτική ή άλλη άδεια. Ο/Η υποψήφιος/α αναπτύσσει, επί ημίωρο περίπου, τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής και απαντά στις ερωτήσεις και στις παρατηρήσεις των μελών της. Με σύμφωνη γνώμη της επιτροπής είναι δυνατό να υποβληθούν διευκρινιστικές ερωτήσεις και από το ακροατήριο. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δύο (2) ώρες. Στη συνέχεια, αποχωρεί ο/η υποψήφιος/α, συσκέπτεται η επιτροπή και διατυπώνει την τελική της κρίση. Η επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην πρόοδο της επιστήμης καθώς και την απόδοση του/της υποψηφίου/ας κατά την υποστήριξη της διατριβής. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής.

7. Η εγκριθείσα διδακτορική διατριβή βαθμολογείται με την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της Εξεταστικής Επιτροπής), Άριστα, Λίαν Καλώς, Καλώς, με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρξει ισοψηφία, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου της Εξεταστικής Επιτροπής».

8. Η έγκριση βεβαιώνεται με πρακτικό το οποίο περιλαμβάνει εισήγηση από τον/την επιβλέποντα/ουσα και αιτιολόγηση της ψήφου των μελών της επταμελούς επιτροπής. Υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής και διαβιβάζεται στη Γ.Σ.Ε.Σ. Η τελευταία αναγορεύει τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα με την ανάγνωση του πρακτικού σε δημόσια συνεδρίαση του Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής. Στη συνεδρίαση παρίσταται ο/η Πρύτανης ή ο/η Αντιπρύτανης, ενώ μπορεί να παρίσταται και ο/η Κοσμήτορας.

9. Πριν από την καθομολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων μπορεί να δοθεί σ' αυτούς/ές πιστοποιητικό για την επιτυχή αποπεράτωση της όλης διαδικασίας. Το Δ.Δ. (μεμβράνη) υπογράφεται από τον/την Πρύτανη/ι, τον/την Πρόεδρο και τον/την Γραμματέα του Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής και σφραγίζεται με τη σφραγίδα του Α.Π.Θ.

Άρθρο 11

Γλώσσα Διδακτορικής Διατριβής

Η διδακτορική διατριβή συγγράφεται στην Ελληνική γλώσσα. Με αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. είναι δυνατή η συγγραφή της διδακτορικής διατριβής σε άλλη γλώσσα.

Άρθρο 12

Λογοκλοπή/Παράλειψη αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία

Καταθέτοντας οποιαδήποτε εργασία, μεταπτυχιακή ή διδακτορική διατριβή, ο/η φοιτητής/τρια ή ο υποψήφιος/α διδάκτορας υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. για διαγραφή του/της.

Στις παραπάνω περιπτώσεις - και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας - η Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της υποψηφίου/ας.

Άρθρο 13

Συμμετοχή υποψηφίων διδασκόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία

Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ./Ε.Δ.Ε./Ε.Δ.Δ.Ε. του Τμήματος ή της (μονοτμηματικής) Σχολής και κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους/ες διδάκτορες η επικουρία μελών Δ.Ε.Π., σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του Α.Π.Θ.

Άρθρο 14

Καθομολόγηση διδασκόντων

Η καθομολόγηση των διδασκόντων γίνεται μέχρι τρεις (3) και, σε πολυπληθή Τμήματα ή (μονοτμηματικές) Σχολές, μέχρι πέντε (5) φορές κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Για όσους/όσες δεν επιθυμούν να δώσουν όρκο θρησκευτικού τύπου, επιτρέπεται απλή επίκληση της τιμής και της συνείδησής τους.

Ε΄. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»

Η υπουργική απόφαση του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» είναι δημοσιευμένη στο **ΦΕΚ 2304/27.8.2014, τ. Β΄**

ΣΤ΄. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΜΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο νέος Εσωτερικός Κανονισμός του ΠΜΣ που δημοσιεύτηκε το 2014 έχει ισχύ ως προς τις μεταπτυχιακές σπουδές πρώτου κύκλου (χορήγηση Μ.Δ.Ε.)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΜΣ «ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Ο Εσωτερικός Κανονισμός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας εξειδικεύει την προβλεπόμενη από την υπ' αριθμ. 130225/Β7 (ΦΕΚ 2304, τ.Β΄/27.8.2014) Υπουργική Απόφαση, διάρθρωση και οργάνωση του ΠΜΣ στο πλαίσιο του Ν. 3685/2008 και του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΑΠΘ (ΦΕΚ 1099/5.09.2000).

Άρθρο 2

Κατευθύνσεις

Το ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας οδηγεί στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στη Θεολογία, σε μία από τις παρακάτω κατευθύνσεις:

- α) Αγίας Γραφής (ειδικεύσεις: i. Παλαιά Διαθήκη, ii Καινή Διαθήκη)
- β) Πατερικής Γραμματείας και Αγιολογίας (ειδικεύσεις: i. Πατερική Γραμματεία, ii. Αγιολογία)
- γ) Θρησκευσιολογίας

- δ) Εκκλησιαστικής Ιστορίας
- ε) Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας
- στ) Ελληνισμού και Ορθοδοξίας
- ζ) Λειτουργικής
- η) Βυζαντινής και Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης
- θ) Βυζαντινής Μουσικολογίας – Υμνολογίας
- ι) Κανονικού Δικαίου
- ια) Ποιμαντικής και Ποιμαντικής Ψυχολογίας (ειδικεύσεις: i. Ποιμαντική, ii. Ποιμαντική Ψυχολογία)
- ιβ) Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής
- ιγ) Χριστιανικής Ηθικής και Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού (ειδικεύσεις: i. Χριστιανική Ηθική, ii. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού)

Άρθρο 3

Διοίκηση του ΠΜΣ

1. Όργανα διοίκησης του ΠΜΣ είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ), που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους καθηγητές και λέκτορες της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και από δύο μεταπτυχιακούς σπουδαστές, οι οποίοι εκλέγονται από συνέλευση όλων των μεταπτυχιακών σπουδαστών του Τμήματος.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ), που απαρτίζεται από οκτώ καθηγητές ή λέκτορες, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο, και από τον Διευθυντή του ΠΜΣ. Τα μέλη της ΣΕ και ο Διευθυντής του ΠΜΣ ορίζονται από τη ΓΣΕΣ. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ οφείλει να είναι καθηγητής από τις δύο ανώτερες βαθμίδες και ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. δ' του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 1487/16.7.2008). Ο ορισμός της ΣΕ και του Διευθυντή του ΠΜΣ γίνεται στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους με θητεία δύο ετών, που αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου του επόμενου ακαδημαϊκού έτους και λήγει την 31^η Αυγούστου του μεθεπόμενου έτους, και μπορεί να ανανεώνεται.

2. Η ΓΣΕΣ α) Καταρτίζει και εισηγείται τις προτάσεις για τη λειτουργία του ΠΜΣ

β) Καθορίζει τα μαθήματα κατεύθυνσης του προπτυχιακού κύκλου, στα οποία οφείλουν να εξετασθούν οι υποψήφιοι από άλλα Τμήματα και Σχολές.

γ) Επικυρώνει τον τελικό πίνακα επιτυχόντων στο ΠΜΣ.

- δ) Ορίζει τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών των διπλωματικών εργασιών.
- ε) Απονέμει τα Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης.
- στ) Επιλαμβάνεται για κάθε άλλο θέμα για το οποίο δεν υπάρχει ρητή μνεία στον παρόντα εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ.
3. Η ΣΕ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3685/2008,
- α) Εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία του ΠΜΣ.
- β) Επιβλέπει τις εξετάσεις που προβλέπονται από τον παρόντα εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ για την εγγραφή υποψηφίων.
- γ) Επιβλέπει την ορθή και σύμφωνη με τον παρόντα εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ κατανομή των υποψηφίων σε όλες τις κατευθύνσεις του Προγράμματος.
4. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 3 του νόμου 3685/2008, ιδίως δε,
- α) Έχει την ευθύνη της διοικητικής, οργανωτικής και λειτουργικής διεύθυνσης του ΠΜΣ.
- β) Εισηγείται στη ΣΕ και στη ΓΣΕΣ κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία και στην ποιοτική βελτίωση του ΠΜΣ.
- γ) Προεδρεύει και μετέχει με πλήρη δικαιώματα στη ΣΕ.

Άρθρο 4

Διοικητική υποστήριξη

Η διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» ανατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις εγγραφής

1. Μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους, με απόφαση της ΓΣΕΣ, δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων μεταπτυχιακών σπουδαστών που διατίθενται σε κάθε κατεύθυνση για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος αυτών και καλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν τις αιτήσεις τους για υποψηφιότητα στην κατεύθυνση της προτιμήσεώς τους. Τελευταία προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι η 15η Οκτωβρίου.
2. Με την αίτησή του ο υποψήφιος δηλώνει την κατεύθυνση που επιθυμεί να ακολουθήσει και υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αντίγραφο πτυχίου. Σε περίπτωση πτυχιούχου από ομοταγές ίδρυμα του εξωτερικού, υποβάλλεται και η νόμιμη αναγνώριση του πτυχίου.

β) Πίνακα αναλυτικής βαθμολογίας όλων των προπτυχιακών μαθημάτων.

γ) Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (επίπεδο B2 και άνω), σύμφωνα με τα ισχύοντα στη δημόσια διοίκηση. Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Η πιστοποίηση αντιστοιχεί με τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας που γίνονται δεκτά από το ΑΣΕΠ. Για τη γνώση σλαβικών γλωσσών υποβάλλεται πιστοποιητικό από το ΙΜΧΑ ή τίτλος σπουδών αναγνωρισμένου ιδρύματος. Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ΑΕΙ, καθώς και πτυχίο μιας δυτικοευρωπαϊκής γλώσσας, όπως παραπάνω. Σε περίπτωση που είναι πτυχιούχοι ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος, το πτυχίο αυτό επέχει θέση και πιστοποιητικού επάρκειας της ελληνικής γλώσσας.

δ) Αποδεικτικά για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα ή επαγγελματική εμπειρία που έχουν σχέση με το πεδίο ειδίκευσης.

ε) Βιογραφικό σημείωμα.

στ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου.

4. Για τούς πτυχιούχους μη Θεολογικών Σχολών, καθώς και για τους πτυχιούχους άλλων αναγνωρισμένων Τμημάτων και Σχολών ΑΕΙ του εσωτερικού ή του εξωτερικού, σύμφωνα με το άρθρο 4 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης, διενεργούνται εξετάσεις σε μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, σχετικά με την ειδίκευση επιλογής, που καθορίζονται από τη ΓΣΕΣ. Η ύλη των εξετάσεων ανακοινώνεται μαζί με την προκήρυξη των σχετικών θέσεων μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους. Η ημερομηνία των εξετάσεων ορίζεται το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Οι εξετάσεις διενεργούνται με ευθύνη της ΣΕ.

Άρθρο 6

Διαδικασία επιλογής

1. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων περατούται μέχρι τις 31 Οκτωβρίου.

2. Η επιλογή γίνεται με βάση την αίτηση του υποψηφίου και το σύνολο των μορίων που προκύπτουν από τη συνεκτίμηση των κριτηρίων, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 4, παρ. 1 εδαφ. α και β, του Ν. 3685/2008, ως εξής :

α) Γενικός βαθμός του πτυχίου (40%)

β) Μέσος όρος των βαθμών τριών προπτυχιακών μαθημάτων, υποχρεωτικών ή επιλεγομένων, τα οποία σχετίζονται με την κατεύθυνση επιλογής και καθορίζονται από τη ΓΣΕΣ (30%). Για τους πτυχιούχους των μη Θεολογικών Τμημάτων εξάγεται ο μέσος όρος των βαθμών από τα εξεταζόμενα ανά κατεύθυνση σχετικά μαθήματα.

γ) Προφορική συνέντευξη (10%)

δ) Τυχόν κατοχή δεύτερου πτυχίου ή άλλου μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου (10%)

ε) Τυχόν συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, καθώς και ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή επαγγελματική εμπειρία συναφής προς το πεδίο κατεύθυνσης (5%)

στ) Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας (5%).

3. α) Η εξέταση και η προφορική συνέντευξη και αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται από τέσσερις επιτροπές (για τις ειδικεύσεις αρ. α-γ, δ-στ, ζ-θ και ι-ιγ), που ορίζονται από τη ΓΣΕΣ και συγκροτούνται από τους καθηγητές και λέκτορες που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο, σύμφωνα με το γνωστικό τους αντικείμενο και με επίβλεψη της ΣΕ.

Η βαθμολόγηση των υποψηφίων γίνεται με κλίμακα 1-10. Ελάχιστος βαθμός επιτυχίας είναι το 6. Ο σχετικός πίνακας αξιολόγησης πρέπει να περιέρχεται για επικύρωση στη ΓΣΕΣ ως τις 25 Οκτωβρίου κάθε έτους.

β) Η αναγωγή σε μονάδες των κριτηρίων α), β), γ), δ), ε) και στ) της παρ. 2 του παρόντος άρθρου γίνεται με μέριμνα των επιτροπών επιλογής, με τη διοικητική υποστήριξη της Γραμματείας του Τμήματος.

γ) Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας, προτεραιότητα έχει ο υποψήφιος με τον μεγαλύτερο βαθμό στο βασικό του πτυχίο, ενώ σε περίπτωση ισοβαθμίας των πτυχίων διενεργείται κλήρωση.

δ) Επιπλέον του αριθμού εισακτέων, μπορούν να γίνουν δεκτοί, κατόπιν αποφάσεως της ΓΣΕΣ, υπότροφοι του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.)

και αλλοδαποί υπότροφοι του Ελληνικού Κράτους ή εκκλησιαστικών οργανισμών.

Άρθρο 7

Κατανομή θέσεων

1. Κάθε έτος εισάγονται στο ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» εξήντα τέσσερις (64) σπουδαστές, οι οποίοι καταλαμβάνουν τις θέσεις που έχουν διατεθεί στις δεκατρείς κατευθύνσεις του άρθρου 2 του ΠΜΣ με απόφαση της ΓΣΕΣ, όπως προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού του ΠΜΣ.
2. Αν δεν καλυφθούν οι θέσεις κάποιων ειδিকেύσεων, αυτές μπορούν να δοθούν σε άλλες ειδικεύσεις με πρόταση της ΣΕ και απόφαση της ΓΣΕΣ. Σε περίπτωση ισοβαθμίας των υποψηφίων, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρ. 4γ του άρθρου 6 του παρόντος εσωτερικού κανονισμού του ΠΜΣ.
3. Ο αριθμός των εισακτέων πτυχιούχων από μη Θεολογικά Τμήματα ή Σχολές δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο (2) ανά ειδίκευση. Σε περίπτωση κενών θέσεων, ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξάνεται.

Άρθρο 8

Εγγραφή – ορισμός επιβλέποντος Καθηγητή

Με την εγγραφή των υποψηφίων, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής, ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση της ΣΕ, για κάθε σπουδαστή ένας επιβλέπων καθηγητής από τα καθηγητές και λέκτορες του Τμήματος που έχουν μεταπτυχιακό έργο, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 3685/2008, ο οποίος είναι αρμόδιος για την καθοδήγηση, παρακολούθηση και έλεγχο της πορείας των σπουδών του.

Αντικατάσταση του επιβλέποντος καθηγητή δεν είναι δυνατή, παρά μόνο σε περίπτωση που αυτός εκλείψει, παραιτηθεί ή βρίσκεται σε νόμιμη άδεια.

Άρθρο 9

Μαθήματα

1. Τα μαθήματα που πρέπει να παρακολουθήσει κατά εξάμηνο κάθε σπουδαστής ανάλογα με την ειδίκευση της επιλογής του, καθορίζονται από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης. Οι ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας των μαθημάτων του ΠΜΣ είναι τρεις (3) και αντιστοιχούν σε τρεις

(3) διδακτικές μονάδες. Κάθε μάθημα των τριών εξαμήνων σπουδών αντιστοιχεί σε 10 πιστωτικές μονάδες (ECTS) [σύνολο 90 πιστωτικές μονάδες].

2. Με απόφαση της ΓΣΕΣ ανατίθενται τον Ιούνιο του προηγούμενου έτους σε κάθε καθηγητή ή λέκτορα που αναλαμβάνει μεταπτυχιακό έργο, τα μαθήματα και τα ειδικά θέματα που θα διδάξει στα τρία εξάμηνα του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, με βάση το πρόγραμμα μαθημάτων του ΠΜΣ, όπως αυτό αναγράφεται στο άρθρο 6 της Υπουργικής Απόφασης.

3. Με πρόταση της ΓΣΕΣ και έγκριση από τα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου, μπορεί να γίνει τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων.

4. Κάθε φοιτητής του ΠΜΣ, εφαρμόζοντας τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 6 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης, δηλώνει στην αρχή κάθε εξαμήνου τα μαθήματα που επιλέγει, εκ των οποίων τουλάχιστον τα έξι (6) πρέπει να ανήκουν στην κατεύθυνση επιλογής. Η επιλογή των μαθημάτων αυτών γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ο οποίος για το λόγο αυτό προσυπογράφει τη σχετική δήλωση του φοιτητή που κατατίθεται στη γραμματεία του ΠΜΣ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων, καθώς και των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο λειτουργίας του παρόντος ΠΜΣ είναι υποχρεωτική.

5. Αναστολή φοίτησης μέχρι δώδεκα (12) μήνες παρέχεται σε μεταπτυχιακό φοιτητή, σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με απόφαση της ΓΣΕΣ.

Άρθρο 10

Βαθμολογία – Βαθμός του ΜΔΕ

1. Η βαθμολόγηση των μαθημάτων γίνεται από τους διδάσκοντες αυτά σε κλίμακα βαθμολογίας από 1 έως 10. Προβιβάσιμος βαθμός είναι τουλάχιστον το 6.

2. Η κρίση και βαθμολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή με την παραπάνω βαθμολογική κλίμακα. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS).

3. Ο βαθμός του ΜΔΕ εξάγεται από το άθροισμα του μέσου όρου της βαθμολογίας των μαθημάτων και το μέσο όρο βαθμολογίας της μεταπτυχιακής

διπλωματικής εργασίας από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής, δια τέσσερα (4). Ο μέσος όρος της βαθμολογίας της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 6. Άλλως, η επιστημονική εργασία θεωρείται απορριφθείσα.

4. Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτούνται 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τη μεταπτυχιακή εργασία και τουλάχιστον 90 πιστωτικές μονάδες από τα μαθήματα των τριών εξαμήνων σπουδών, συνολικά τουλάχιστον 120 πιστωτικές μονάδες.

Άρθρο 11

Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία

1. Η διαδικασία σύνταξης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας αρχίζει με την ανάθεση του θέματος από τον επιβλέποντα καθηγητή μετά την έναρξη του δευτέρου εξαμήνου σπουδών και την ανακοίνωσή του στη ΓΣΕΣ. Μετά την ανακοίνωση του θέματος στη ΓΣΕΣ το θέμα αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών εργασιών που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητως το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοινώσεως του θέματος στη ΓΣΕΣ και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας.

2. Η διαδικασία κρίσεως και βαθμολόγησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ολοκληρωθεί με τη συμπλήρωση του διετούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών. Είναι δυνατό, με απόφαση της ΓΣΕΣ να παρατείνεται κατά ένα έτος ο χρόνος σύνταξης και κατάθεσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή και ο χρόνος φοίτησης. Για να λάβει την παράταση αυτή, ο μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να προσκομίσει στον επιβλέποντα καθηγητή το διάγραμμα, τη βιβλιογραφία και τουλάχιστον ένα κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας του. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο και η περάτωση των μεταπτυχιακών σπουδών πρώτου επιπέδου θεωρείται ότι έληξε ανεπιτυχώς.

3. Καμία βεβαίωση για συμπλήρωση του διετούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών δεν χορηγείται πλην του ΜΔΕ. Κατά τη διάρκεια των δύο ετών μπορεί να δοθεί μόνο βεβαίωση ότι ο σπουδαστής είναι εγγεγραμμένος στο ΠΜΣ, και μέχρι τη λήξη της διαδικασίας συντάξεως της μεταπτυχιακής διπλωματικής

εργασίας μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της εργασίας επί του συγκεκριμένου θέματος.

4. Δεν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, παρά μόνο με απόφαση της ΓΣΕΣ, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής εργασίας σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

5. Όταν περατωθεί η σύνταξη της εργασίας, αυτή υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος, με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση, σε 5 αντίτυπα. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία δεν μπορεί να κατατεθεί προς κρίση πριν ολοκληρωθούν οι υποχρεώσεις του σπουδαστή στα εννέα (9) μαθήματα.

6. Στην πρώτη μετά την υποβολή της μελέτης ΓΣΕΣ ορίζεται από αυτήν τριμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής και άλλοι δύο διδάσκοντες του ΠΜΣ, από εκείνους που έχουν δικαίωμα να μετέχουν στις εξεταστικές επιτροπές, σύμφωνα με το νόμο. Ο ορισμός των άλλων δύο μελών γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

7. Μετά τον ορισμό της εξεταστικής επιτροπής, ο Πρόεδρος του Τμήματος αποστέλλει την εργασία στα μέλη της, τα οποία πρέπει σε 60 ημέρες από την αποστολή της να αποφανθούν περί της αποδοχής ή μή και βαθμολογήσεώς της, με κλίμακα βαθμολογίας 0-10, αποστέλλοντας στη Γραμματεία το Πρακτικό της εξετάσεως του υποψηφίου. Αν ένα μέλος της εξεταστικής επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τον Πρόεδρο παράταση μέχρι 30 ημερών.

8. Για να εγκριθεί μία μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις.

α) Το περιεχόμενό της να εμπίπτει στο αντικείμενο της κατεύθυνσης, στην οποία έγινε δεκτός ο φοιτητής.

β) Η πραγμάτευση, χωρίς κατ' ανάγκη να προσκομίζει νέα στοιχεία, να γίνεται με νέο τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του φοιτητή.

γ) Η εργασία να έχει έκταση τουλάχιστον τεσσάρων τυπογραφικών φύλλων ή 25.000 λέξεων.

δ) Επισημαίνεται ότι καταθέτοντας τη μεταπτυχιακή εργασία, ο φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η λογοκλοπή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Ως λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου δημοσιευμένης ή μη χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της ΓΣΕΣ για διαγραφή του. Στις παραπάνω περιπτώσεις – και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή – η ΓΣΕΣ μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του υποψηφίου.

9. Για την τελική κρίση και βαθμολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του υποψηφίου η τριμελής εξεταστική επιτροπή καλεί αυτόν σε δημόσια εξέταση επί του θέματος της εργασίας του, η οποία μπορεί να διαρκέσει μέχρι μία ώρα. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια εξέταση απευθύνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος φροντίζει να συντονίσει τη διαδικασία, στην οποία και προεδρεύει.

Άρθρο 12

Αναγόρευση

1. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε διπλωματούχους γίνεται με ανακοίνωση ενώπιον της ΓΣΕΣ, στην οποία δύνανται να παρίστανται οι ενδιαφερόμενοι. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι δημόσια.
2. Ο διπλωματούχος μπορεί να λαμβάνει πιστοποιητικό του τίτλου του για διοικητική χρήση πριν από την επίσημη αναγόρευση.

Άρθρο 13

Τελική διάταξη

Για μεταβολές, τροποποιήσεις ή ερμηνείες άρθρων του παρόντος εσωτερικού κανονισμού, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο θέμα αρμόδια είναι η ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Ο παλαιός Εσωτερικός Κανονισμός του ΠΜΣ που δημοσιεύτηκε το 2011 έχει ισχύ μόνο ως προς τις διδακτορικές σπουδές (χορήγηση Διδακτορικού διπλώματος).

Τα εν ισχύει άρθρα του παλαιού εσωτερικού κανονισμού (του 2011) είναι τα ακόλουθα:

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΜΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

.....

Άρθρο 13

Μεταπτυχιακές σπουδές δευτέρου επιπέδου

1. Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (ΔΔ) απαιτείται μελέτη και επιστημονική έρευνα ειδικού πρωτότυπου θέματος (διδακτορικής διατριβής) υπό την επίβλεψη τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, με την οποία συνεργάζεται ο υποψήφιος τουλάχιστον ανά τρίμηνο. Η εκπόνηση διαρκεί τουλάχιστον τρία έτη από την ημερομηνία ορισμού της συμβουλευτικής επιτροπής και δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από έξι, λαμβανομένης ως χρονικής αφετηρίας της ημερομηνίας ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Μετά τη συμπλήρωση του μέγιστου χρόνου των έξι ετών, ο υποψήφιος που δεν έχει υποβάλει τη διδακτορική του διατριβή, διαγράφεται από τον κατάλογο των υποψηφίων διδακτόρων.

Για την ένταξη στη διαδικασία απόκτησης ΔΔ απαιτείται ΜΔΕ ή άλλος αναγνωρισμένος ισότιμος μεταπτυχιακός τίτλος (Master).

Για την έναρξη της διαδικασίας απόκτησης ΔΔ απαιτείται η υποβολή στη Γραμματεία του Τμήματος:

- α) σχετικής αίτησης, που συνοδεύεται από τους τίτλους σπουδών,
- β) αναλυτικού σχεδιασμού της περιοχής του θέματος της υπό εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, εγκεκριμένου από τον επιβλέποντα καθηγητή, που ανήκει στις βαθμίδες καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή και επίκουρου καθηγητή του Τμήματος,
- γ) βιογραφικού σημειώματος,
- δ) πιστοποιητικού γνώσης μιας ξένης γλώσσας επιπέδου τουλάχιστον B2 και
- ε) κατάθεσης αντιτύπου της μεταπτυχιακής εργασίας, εάν ο μεταπτυχιακός τίτλος δεν έχει ληφθεί από το Τμήμα.

2. Για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής δύνανται να εγγραφούν πτυχιούχοι Τμημάτων των Θεολογικών Σχολών ή συναφών Σχολών της χώρας μας και των αντίστοιχων Τμημάτων και Σχολών του εξωτερικού, κάτοχοι ΜΔΕ από ΠΜΣ

άλλου Τμήματος της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ισότιμου τίτλου της αλλοδαπής, καθώς και κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος άλλου Τμήματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, των οποίων το θέμα είναι συναφές με την ειδίκευση που πρόκειται να επιλεγθεί από το ΠΜΣ του Τμήματος. Η συνάφεια του θέματος με την ειδίκευση του ΠΜΣ του Τμήματος κρίνεται από τη ΓΣΕΣ μετά από κατάθεση των σχετικών εργασιών. Δύνανται επίσης να εγγραφούν και πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών της χώρας μας ή ομοταγών ιδρυμάτων του εξωτερικού, με την υποχρέωση να εξετασθούν σε μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

3. Με την αίτηση εγγραφής, ο υποψήφιος δηλώνει αν υπήρξε κατά το παρελθόν υποψήφιος διδάκτορας σε άλλο Τμήμα και με ποιο θέμα.

Άρθρο 14

Διδακτορική διατριβή

1. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη ΓΣΕΣ τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Η συμβουλευτική επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος ΔΕΠ και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή, του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή, και από δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου ή ερευνητές αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος, ή αποχωρήσαντες λόγω συνταξιοδότησης καθηγητές, του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 του Ν. 3685/2008. Τον επιβλέποντα καθηγητή δηλώνει ο υποψήφιος με την αίτησή του. Τα άλλα δύο μέλη προτείνει ο επιβλέπων καθηγητής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση επιβλέποντος καθηγητή ή μέλους της Συμβουλευτικής Επιτροπής με ειδικά αιτιολογημένα και τεκμηριωμένα απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης. Ο τρόπος άσκησης της επίβλεψης δεν μπορεί να συνιστά λόγο αντικατάστασης.

Κάθε μέλος ΔΕΠ των προαναφερομένων βαθμίδων μπορεί να επιβλέπει μέχρι πέντε (5) το πολύ υποψήφιους διδάκτορες, κατά τα οριζόμενα στον ανωτέρω νόμο (άρθρο 9, παρ. 2).

2. Η συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον υποψήφιο, καθορίζει το θέμα της διατριβής μέσα σε διάστημα 60 ημερών από τον ορισμό της, το οποίο

και καταθέτει με δήλωσή της στη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Η ΓΣΕΣ εξετάζει το προτεινόμενο θέμα και αποφαινεται αν εμπίπτει στο περιεχόμενο του απονεμομένου από το Τμήμα ΔΔ, σύμφωνα με τον κατά το νόμο προσανατολισμό της. Μετά την έγκριση του θέματος από τη ΓΣΕΣ αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο θεμάτων διδακτορικών διατριβών, που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραίτητως το όνομα του υποψηφίου, η ορισθείσα τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η ημερομηνία εγκρίσεως της αιτήσεως και ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής από τη ΓΣΕΣ και η ημερομηνία συμπλήρωσης του ελάχιστου χρόνου για την υποβολή της διδακτορικής διατριβής, καθώς και της λήξεως του μέγιστου χρόνου (6 έτη από τον ορισμό της συμβουλευτικής επιτροπής) που επιτρέπεται γι' αυτήν, μετά την οποία ολοκληρώνεται η διαδικασία, επιτυχώς ή ανεπιτυχώς. Κατά περίπτωση, μπορεί να δίνεται παράταση για ένα (1) ημερολογιακό έτος, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., μετά από ειδικά αιτιολογημένη εισήγηση της συμβουλευτικής επιτροπής.

3. Σε όλο το στάδιο έρευνας ο υποψήφιος εργάζεται υπό την παρακολούθηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Ο επιβλέπων καθηγητής έχει την ευθύνη για το συντονισμό της παρακολούθησης και καθοδήγησης του υποψηφίου. Στο τέλος κάθε έτους κατατίθεται στη ΓΣΕΣ έκθεση της συμβουλευτικής επιτροπής και του υποψηφίου, που περιγράφει την πρόοδό του. Με την ετήσια έκθεση η συμβουλευτική επιτροπή μπορεί να προτείνει την τροποποίηση του τίτλου του θέματος, ανάλογα με το υλικό που έχει συγκεντρώσει ο υποψήφιος ή την αλλαγή του θέματος της διδακτορικής διατριβής, η οποία πρέπει να λάβει την έγκριση της ΓΣΕΣ, εάν διαπιστωθούν αντικειμενικές αδυναμίες ολοκλήρωσης της έρευνας. Μπορεί ακόμη να προτείνει στη ΓΣΕΣ τη διαγραφή του θέματος από τον κατάλογο των διδακτορικών διατριβών, αν διαπιστώσει αμέλεια, αδιαφορία ή αδυναμία από τον υποψήφιο.

4. Μόλις ο υποψήφιος θεωρήσει ότι έχει περατώσει το ερευνητικό του έργο και τη συγγραφή της διατριβής του, το παρουσιάζει στη συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εντός δύο μηνών αποφασίζει αν αυτό είναι επαρκές ή χρειάζεται συμπλήρωση.

5. Μετά τη συγγραφή της διατριβής, ο υποψήφιος την υποβάλλει με αίτησή του στη Γραμματεία του Τμήματος, σε 11 αντίτυπα, με σύμφωνη γνώμη της

συμβουλευτικής επιτροπής περί της επάρκειάς της. Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει το συντομότερο δυνατό τη διατριβή στη συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εντός 60 ημερών υποβάλλει σχετική εισηγητική έκθεση, η οποία διανέμεται σε όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Με την εισηγητική έκθεση, ύστερα από ανάλυση και αξιολόγηση του περιεχομένου της διατριβής, πρέπει να προτείνεται η συνέχιση ή όχι της διαδικασίας με την παραπομπή προς τελική κρίση στην επταμελή εξεταστική επιτροπή.

Άρθρο 15

Εξεταστική Επιτροπή

1. Μέσα σε είκοσι ημέρες από την υποβολή της εισηγήσεως ή μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των 60 ημερών άπρακτης, η ΓΣΕΣ αποφασίζει τη συγκρότηση επταμελούς εξεταστικής επιτροπής. Σύμφωνα με την παρ. 4α του άρθρου 9 του Ν. 3685/08, στην επταμελή εξεταστική επιτροπή πρέπει να συμμετέχουν 4 (τέσσερα) τουλάχιστον μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων δύο (2) τουλάχιστον πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ηλικίας καθηγητές ΑΕΙ ή ερευνητές ανεγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού. Τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτήν στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του.
2. Μετά τη συγκρότηση της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής αποστέλλονται τα υποβληθέντα αντίτυπα της διατριβής και η εισηγητική έκθεση στα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής.
3. Η Εξεταστική Επιτροπή ορίζει την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο της δημόσιας υποτήριξης της διατριβής από τον υποψήφιο διδάκτορα, το αργότερο μέσα σε ένα μήνα από τον ορισμό της, και συγκαλείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής προεδρεύει ο επιβλέπων καθηγητής. Ο υποψήφιος υποστηρίζει τη διατριβή του ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής επί ημίωρο περίπου, αναπτύσσοντας το περιεχόμενό της με έμφαση στα σημεία πρωτοτυπίας και απαντώντας στις παρατηρήσεις και ερωτήσεις των μελών της Επιτροπής και των παρόντων. Μετά το πέρας της δημόσιας εξέτασης, η εξεταστική επιτροπή συσκέπτεται κατ' ιδίαν, κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη,

καθώς και την απόδοση του υποψηφίου κατά την υποστήριξη της διατριβής, και αποφασίζει την τελική έγκριση ή μη της διατριβής και τη βαθμολόγηση του υποψηφίου, και υποβάλλει σχετικό πρακτικό στη Γραμματεία του Τμήματος. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δύο (2) ώρες.

Άρθρο 16

Έγκριση της Διδακτορικής Διατριβής – Αναγόρευση

1. Για να εγκριθεί μία διδακτορική διατριβή απαιτούνται οι εξής προϋποθέσεις:

α) Η πραγμάτευση να προσφέρει οπωσδήποτε νέα στοιχεία, να γίνεται με επιστημονικό τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, στον οποίο να απεικονίζεται η ερευνητική δυνατότητα και η πρωτότυπη συμβολή του υποψηφίου στην έρευνα.

β) Να υπάρχει πλήρης ενημέρωση επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, ειδικά ως προς το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής. Εδώ συνεκτιμάται η υπομνηματισμένη δημοσίευση ανέκδοτων πηγών, όπου αυτό απαιτείται.

2. Αν ο υποψήφιος συγκεντρώσει πέντε (5) θετικές ψήφους, απονέμεται σ' αυτόν με ψηφοφορία ένας από τους βαθμούς: Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της Εξεταστικής Επιτροπής), Άριστα, Λίαν Καλώς, Καλώς, με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρξει ισοψηφία, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου της Εξεταστικής Επιτροπής. Ο Πρόεδρος της Εξεταστικής Επιτροπής, μετά την περάτωση της προφορικής δοκιμασίας, ανακοινώνει δημόσια το αποτέλεσμα της κρίσης στον υποψήφιο. Η έγκριση βεβαιώνεται με πρακτικό το οποίο περιλαμβάνει εισήγηση από τον επιβλέποντα και αιτιολόγηση της ψήφου των μελών της επταμελούς επιτροπής, τα οποία την υπογράφουν και τη διαβιβάζουν στη ΓΣΕΣ.

3. Η ΓΣΕΣ αναγορεύει το νέο διδάκτορα με την ανάγνωση του πρακτικού και την καθομολόγησή του σε δημόσια συνεδρίαση του Τμήματος, στην οποία παρίσταται ο Πρύτανης ή ένας εκ των Αντιπρυτάνεων του ΑΠΘ.

Άρθρο 17

Διαγραφή

1. Αν παρέλθει ο μέγιστος χρόνος προθεσμίας εκπονήσεως της διδακτορικής διατριβής χωρίς να έχει κατατεθεί η διατριβή στη Γραμματεία με τη σύμφωνη

γνώμη της τριμελούς επιτροπής, ή αν απορρίφθηκε οριστικά, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο των θεμάτων διδακτορικών διατριβών και ο υποψήφιος θεωρείται ότι περάτωσε τον Β' κύκλο σπουδών ανεπιτυχώς. Με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 14, δεν επιτρέπεται καμία παράταση της προβλεπόμενης από την παρ. 1 του άρθρου 13 προθεσμίας.

2. Μέλη όλων των επιτροπών (συμβουλευτικών ή εξεταστικών) δεν αντικαθίστανται παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο, που κρίνεται από τη ΓΣΕΣ. Σε περίπτωση αποχώρησης από την υπηρεσία τους, τα μέλη μπορούν να παραμείνουν στις συμβουλευτικές επιτροπές με δήλωσή τους. Άλλως αντικαθίστανται.

Άρθρο 18

Τελική διάταξη

Για μεταβολές, τροποποιήσεις ή ερμηνείες άρθρων του παρόντος εσωτερικού κανονισμού, καθώς και για οποιοδήποτε άλλο θέμα αρμόδια είναι η ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Ζ'. ΑΓΓΛΟΦΩΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «STUDIES IN ORTHODOX THEOLOGY»

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας προσφέρει ένα αυτόνομο και βασικό πρόγραμμα σπουδής στην Ορθόδοξη Θεολογία στην αγγλική γλώσσα, με στόχο την προσέλκυση ενδιαφερόμενων φοιτητών από το εξωτερικό με δίδακτρα, ή και στο πλαίσιο των μορφωτικών ανταλλαγών των ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων. Ο κύκλος σπουδών εκτείνεται σε έξι εξάμηνα.

Ο εσωτερικός κανονισμός του προγράμματος παρατίθεται παρακάτω:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΜΣ

«STUDIES IN ORTHODOX THEOLOGY»

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Studies in Orthodox Theology»,

σύμφωνα με τις διατάξεις της Υ.Α. 209768/Ζ'1 (ΦΕΚ 3614, τ. Β', 31-12-2014) και τις διατάξεις του Ν.3685/08 όπως αυτός ισχύει.

Άρθρο 2

Αντικείμενο – Σκοπός

1. Αντικείμενο του αγγλόφωνου Π.Μ.Σ. είναι η εξειδικευμένη μελέτη και έρευνα της Ορθόδοξης Θεολογίας και η παροχή μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στις ακόλουθες έξι (6) κατευθύνσεις:

A. Αγία Γραφή (Holy Scripture)

B. Πατρολογία και Αγιολογία (Patristics and Hagiography)

Γ. Εκκλησιαστική Ιστορία (Church History)

Δ. Δογματική Θεολογία (Dogmatic Theology)

E. Λειτουργική (Liturgics)

ΣΤ. Κανονικό Δίκαιο (Canon Law)

2. Οι γενικοί σκοποί του Προγράμματος είναι η ανάπτυξη και προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και έρευνας στο γνωστικό πεδίο της Ορθόδοξης Θεολογίας, καθώς και η παροχή σχετικής μεταπτυχιακής εκπαίδευσης για την κατάρτιση επιστημονικών και διοικητικών στελεχών μεταπτυχιακού επιπέδου.

Ειδικότερα, οι ειδικοί σκοποί:

α) Της κατεύθυνσης «Αγία Γραφή (Holy Scripture)» είναι η εκπαίδευση στις ερευνητικές μεθόδους μελέτης της Αγίας Γραφής και η εμβάθυνση στη γνώση της κειμενικής παράδοσης των βιβλίων της, της γλώσσας, της ιστορίας, του πολιτισμού και της κοινωνικής συνάφειας του κειμένου της, το οποίο μελετάται διακριτά ως κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης και ως κείμενο της Καινής Διαθήκης, βάσει των ιστορικών και θεολογικών διαφορών τους, αλλά θεωρείται ενιαία και σε συνέχεια ως πηγή της χριστιανικής και ιδιαίτερα της Ορθόδοξης Θεολογίας, σύμφωνα με την Πατερική Παράδοση. Επίσης, σκοπός της ειδίκευσης της Αγίας Γραφής είναι η έρευνα και η εμβάθυνση σε καίρια ζητήματα της βιβλικής θεολογίας και σε σημαντικά θέματα της ερμηνευτικής πρόσληψης του βιβλικού κειμένου ανά τους αιώνες και κατά τη σύγχρονη εποχή, καθώς και η μελέτη της ιστορίας επίδρασης του βιβλικού κειμένου στους θεσμούς και στην κοινωνία.

β) Της κατεύθυνσης «Πατρολογία και Αγιολογία (Patristics and Hagiography)» είναι η εκπαίδευση στις ερευνητικές μεθόδους του πατρολογικού κλάδου και της Αγιολογίας, η ερευνητική μύηση των φοιτητών στα σημαντικότερα θέματα της

χριστιανικής γραμματείας, στη χρονική ανάπτυξή της, η διασύνδεση της ζωής και του έργου των Πατέρων και χριστιανών συγγραφέων με το πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους, καθώς και η επαρκής γνώση των καίριων ζητημάτων της πατερικής θεολογίας. Παράπλευρο σκοπό αποτελεί και η εκπαίδευση των μεταπτυχιακών φοιτητών στα βασικά θέματα της εκδοτικής των πατερικών και αγιολογικών κειμένων.

γ) Της κατεύθυνσης «Εκκλησιαστική Ιστορία (Church History)» είναι η εκπαίδευση στη μεθοδολογία, τις πηγές και την χρήση της βιβλιογραφίας του ιστορικού κλάδου της Θεολογικής Επιστήμης. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στην έρευνα επί των σημαντικών σταθμών της ζωής της Εκκλησίας καθώς και στη συσχέτισή τους με το ευρύτερο, ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό γίνεσθαι της εκάστοτε ιστορικής περιόδου.

δ) Της κατεύθυνσης «Δογματική Θεολογία (Dogmatic Theology)» είναι η μελέτη και εξοικείωση των φοιτητών με τον κειμενικό πλούτο και την πολιτιστική κληρονομιά της Ορθόδοξης Θεολογίας. Στη θεματολογία αυτή περιλαμβάνονται η ακριβής έκθεση του περιεχομένου της ορθοδόξου πίστεως, η ιστορική διαμόρφωση του ορθοδόξου δόγματος καθώς και η ιστορία και θεολογία των Οικουμενικών Συνόδων, η Συμβολική (Συγκριτική Δογματική) και οι σύγχρονοι διορθόδοξοι και διαχριστιανικοί διάλογοι, καθώς και η εξέταση των σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων.

ε) Της κατεύθυνσης «Λειτουργική (Liturgy)» είναι η προώθηση της μελέτης της χριστιανικής λατρείας, όπως βιώνεται και εκφράζεται, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, στις διάφορες εκκλησιαστικές παραδόσεις, κυρίως τη βυζαντινή, ως και η ειδικότερη σπουδή και εμβάθυνση στις πηγές, τις μεθοδολογικές αρχές και την ποικιλομορφία της χριστιανικής λατρείας. Στοχεύει ομοίως στην ερευνητική προσέγγιση των θεολογικών και ιστορικών, πολιτισμικών και γλωσσικών, νομικών, κανονικών, πολιτικών και πρακτικών παραγόντων που συνέβαλαν στη διαμόρφωση και εξέλιξη της χριστιανικής λατρείας. Προϋποθέτει ότι η λατρεία είναι στο επίκεντρο της θεολογικής έκφρασης (*theologia prima*) και ότι η μελέτη της απαιτεί διεπιστημονική διερεύνηση, που ενσωματώνει την ιστορική, θεολογική και ποιμαντική προσέγγιση, και

στ) Της κατεύθυνσης «Κανονικό Δίκαιο (Canon Law)» έγκεινται στη σπουδή των θεσμών της Ορθόδοξης Εκκλησίας έτσι όπως καθορίστηκαν από την συνοδική νομοθεσία και τη διαχρονική πράξη της Εκκλησίας και της κανονικής νομοθεσίας του λειτουργικού και του καθημερινού εκκλησιαστικού βίου των χριστιανών.

Οι προαναφερθείσες ειδικεύσεις έχουν, παράλληλα, ως σκοπό την ανάπτυξη των ειδικών, κριτικών και ερευνητικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για σπουδές διδακτορικού επιπέδου στα συναφή με αυτές επιστημονικά πεδία.

Υποχρέωση όλων των συντελεστών λειτουργίας του Π.Μ.Σ. είναι η διασφάλιση της ποιότητας και της αριστείας, μέσω της συνεχούς αξιολόγησης και αναβάθμισης κάθε πτυχής των εκπαιδευτικών διαδικασιών του, καθώς και η προώθηση της συνεργασίας με συναφή Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

Άρθρο 3

Διοίκηση του ΠΜΣ

1. Όργανα διοίκησης του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology” είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ), που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τους καθηγητές της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ), που απαρτίζεται από τέσσερις καθηγητές ή λέκτορες, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο στο ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”, και από τον Διευθυντή του. Τα μέλη της ΣΕ και ο Διευθυντής του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology” ορίζονται από τη ΓΣΕΣ. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ οφείλει να είναι καθηγητής από τις δύο ανώτερες βαθμίδες και ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. δ΄ του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 1487/16.7.2008). Ο ορισμός της ΣΕ και του Διευθυντή του ΠΜΣ γίνεται στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους με θητεία δύο ετών, που αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου του επόμενου ακαδημαϊκού έτους και λήγει την 31^η Αυγούστου του μεθεπόμενου έτους, και μπορεί να ανανεώνεται.

2. Η ΓΣΕΣ α) Καταρτίζει και εισηγείται τις προτάσεις για τη λειτουργία του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”

β) Καθορίζει τα μαθήματα κατεύθυνσης του προπτυχιακού κύκλου, στα οποία οφείλουν να εξετασθούν οι υποψήφιοι από άλλα Τμήματα και Σχολές.

γ) Επικυρώνει τον τελικό πίνακα επιτυχόντων στο ΠΜΣ.

- δ) Ορίζει τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών των διπλωματικών εργασιών.
- ε) Απονέμει τα Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης.
- στ) Επιλαμβάνεται για κάθε άλλο θέμα για το οποίο δεν υπάρχει ρητή μνεία στον παρόντα εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”
3. Η ΣΕ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3685/2008,
- α) Εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”.
- β) Επιβλέπει τις εξετάσεις που προβλέπονται από τον παρόντα εσωτερικό κανονισμό για την επιλογή και εγγραφή των υποψηφίων.
- γ) Επιβλέπει την ορθή και σύμφωνη με τον παρόντα εσωτερικό κανονισμό κατανομή των υποψηφίων σε όλες τις κατευθύνσεις του Προγράμματος.
4. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology” ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 3 του νόμου 3685/2008, ιδίως δε,
- α) Έχει την ευθύνη της διοικητικής, οργανωτικής και λειτουργικής διεύθυνσής του.
- β) Εισηγείται στη ΣΕ και στη ΓΣΕΣ κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία και στην ποιοτική βελτίωση του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”
- γ) Προεδρεύει και μετέχει με πλήρη δικαιώματα στη ΣΕ.

Άρθρο 4

Διοικητική υποστήριξη

Η διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology” ανατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας. Όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με την λειτουργία του προγράμματος συντάσσονται στην αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 5

Κατηγορίες πτυχιούχων

Στο Π.Μ.Σ. “Studies in Orthodox Theology” γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Θεολογίας και άλλων Τμημάτων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, των οποίων η γνωστική περιοχή είναι συναφής με την κατεύθυνση του Π.Μ.Σ. του Τμήματος, την οποία πρόκειται να επιλέξουν.

Άρθρο 6

Προϋποθέσεις εγγραφής

Μέχρι το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους, με απόφαση της ΓΣΕΣ, δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων μεταπτυχιακών σπουδαστών που διατίθενται σε κάθε κατεύθυνση για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος αυτών και καλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν τις αιτήσεις τους για υποψηφιότητα στην κατεύθυνση της προτιμήσεώς τους την περίοδο 1-31 Μαΐου.

Με την αίτησή του ο υποψήφιος δηλώνει την κατεύθυνση που επιθυμεί να ακολουθήσει, υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά και εκπληρώνει τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Αντίγραφο πτυχίου και η νόμιμη αναγνώρισή του από το ΔΟΑΤΑΠ.
- β) Πίνακα αναλυτικής βαθμολογίας όλων των προπτυχιακών μαθημάτων.
- γ) Απόδειξη γνώσης της αγγλικής γλώσσας.
- δ) Πλήρες βιογραφικό σημείωμα με όλο το ακαδημαϊκό προφίλ του υποψηφίου, το οποίο συνοδεύεται με αντίγραφα τίτλων.
- ε) Δύο συστατικές επιστολές από πανεπιστημιακούς καθηγητές και δυνητικά μία επιπλέον από εκκλησιαστική αρχή.
- στ) Προσωπική συνέντευξη από τα μέλη της ΣΕ δυνητικά διευρυμένης από τους ενδιαφερόμενους διδάσκοντες.
- ζ) Για τους πτυχιούχους μη Θεολογικών Σχολών διενεργούνται εξετάσεις σε μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου του γνωστικού πεδίου της κατεύθυνσης που έχει επιλέξει ο/η υποψήφιος/α σε ύλη που ορίζεται με την προκήρυξη του ΠΜΣ. Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται 1-10 Ιουνίου.
- η) Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου.

Άρθρο 7

Διαδικασία επιλογής

1. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων περατούται το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου και διενεργείται από την ΣΕ.
2. Η επιλογή γίνεται κατά προτεραιότητα με βάση τα εξής κριτήρια:
  - α) Πτυχίο Θεολογίας
  - β) Τυχόν κατοχή δεύτερου πτυχίου ή άλλου μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου
  - γ) Γενικός βαθμός του πτυχίου

3. Επιπλέον του αριθμού εισακτέων, μπορούν να γίνουν δεκτοί, κατόπιν αποφάσεως της ΓΣΕΣ, υπότροφοι του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) και αλλοδαποί υπότροφοι του Ελληνικού Κράτους ή εκκλησιαστικών οργανισμών.

Άρθρο 8

Αριθμός Εισακτέων - Κατανομή Θέσεων

1. Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. “Studies in Orthodox Theology” ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε σαράντα δύο (42) μεταπτυχιακούς φοιτητές κατ’ έτος, συνολικά και για τις έξι (6) ειδικεύσεις.
2. Η κατανομή των θέσεων των ειδικεύσεων είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζεται με πρόταση της ΣΕ και απόφαση της ΓΣΕΣ.

Άρθρο 9

Εγγραφή – ορισμός επιβλέποντος Καθηγητή

1. Με την εγγραφή των υποψηφίων, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής, ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση της ΣΕ, για κάθε σπουδαστή ένας επιβλέπων καθηγητής από τους καθηγητές του Τμήματος που έχουν μεταπτυχιακό έργο στο ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 3685/2008, ο οποίος είναι αρμόδιος για την καθοδήγηση, παρακολούθηση και έλεγχο της πορείας των σπουδών του.
2. Αντικατάσταση του επιβλέποντος καθηγητή είναι δυνατή μόνο κατόπιν τεκμηριωμένης εισήγησης της ΣΕ και απόφασης της ΓΣΕΣ.

Άρθρο 10

Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ορίζεται σε τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα, εκ των οποίων το τέταρτο διατίθεται για την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 11

Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί επιτυχώς συνολικά σε εννέα (9) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα (σύνολο 90 πιστωτικές μονάδες ECTS), κατά τα πρώτα τρία εξάμηνα των σπουδών του (τρία μαθήματα κάθε εξάμηνο), καθώς και να εκπονήσει τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (σύνολο 30 πιστωτικές

μονάδες ECTS) κατά το τέταρτο εξάμηνο των σπουδών του. Συνολικά, δηλαδή, το Π.Μ.Σ. απονέμει 120 πιστωτικές μονάδες ECTS. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική.

2. Τα μαθήματα που μπορεί να παρακολουθήσει κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής ανάλογα με την ειδίκευση της επιλογής του, καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε δέκα (10) πιστωτικές μονάδες (ECTS), είναι τα εξής:

A. Κατεύθυνση Αγία Γραφή (Holy Scripture)

HS01. Υποχρεωτικό κορμού: Σημαντικότερες ερμηνευτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις: Ιστορία της έρευνας και Μεθοδολογία (Major exegetical methods and approaches: History of Research and Methodology) [Seminar]

HS02. Ερμηνεία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης (*Interpretation of the prophetic books of the Old Testament*)

HS03. Ιστορία της Ερμηνείας της Π. Διαθήκης (*History of the interpretation of the Old Testament*)

HS04. Η θεολογία της Μεταφράσεως των Ο΄ (*Theology of the Septuagint*)

HS05. Η Μετάφραση των Ο΄ και η αρχαία ελληνική γραμματεία (από τον Όμηρο μέχρι τη Στοά) (*Septuagint and Ancient Greek Literature - From Homer to the Stoics*)

HS06. Καινή Διαθήκη και Πατερική Ερμηνευτική (*New Testament and Patristic Hermeneutics*)

HS07. Θέματα κριτικής κειμένου της Καινής Διαθήκης (*New Testament text criticism*)

HS08. Καινή Διαθήκη και Πολιτισμός (*New Testament and Culture*)

HS09. Η πρόσληψη της Καινής Διαθήκης στη λογοτεχνία και την τέχνη (*The reception of the New Testament in literature and art*)

B. Κατεύθυνση Πατρολογία και Αγιολογία (Patristics and Hagiography)

PH01. Υποχρεωτικό κορμού: Μεθοδολογία, πηγές και *instrumenta studiorum* στην πατρολογική και αγιολογική έρευνα (*Methodology, sources and instrumenta studiorum in Patristic and Hagiographic Research*)

PH02. Ειδικά θέματα από τη γραμματεία και θεολογία των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών (*Special Issues of the literature and Theology of the Apostolic Fathers and ancient Apologetics*)

PH03. Ειδικά θέματα της χαλκηδόνιας και μεταχαλκηδόνιας γραμματείας και Θεολογίας (*Special Issues of the Chalcedonian and Post-Chalcedonian Literature and Theology*)

PH04. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 9^ο μέχρι τον 15^ο αιώνα (*Issues of Church Literature and Patristic Theology from the 9th to 15th century*)

PH05. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας αιώνα (*Issues of Church Literature and Patristic Theology during the period of Ottoman occupation*)

PH06. Πρόσωπα και τάσεις στην Αγιολογία της μεσοβυζαντινής και παλαιολόγειας περιόδου (*Authors and trends in the Hagiography of middle-byzantine and palaiologan period*)

PH07. Η πρόσληψη της αγιότητας και η τιμή των αγίων στο Βυζάντιο (*The perception of sanctity and the cult of Saints in Byzantium*)

Γ. Κατεύθυνση Εκκλησιαστική Ιστορία (Church History)

CH01. Υποχρεωτικό κορμού: Μεθοδολογία, πηγές και βιβλιογραφία της εκκλησιαστικοϊστορικής έρευνας (*Methodology, sources and Bibliography in Church History Research*)

CH02. Ειδικά θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας Α΄ (*Special Issues of Church History I*)

CH03. Ειδικά θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας Β΄ (*Special Issues of Church History II*)

CH04. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Ορθόδοξη Διασπορά (*Ecumenical Patriarchate and Orthodox Diaspora*)

Δ. Κατεύθυνση Δογματική Θεολογία (Dogmatic Theology)

DT01. Υποχρεωτικό κορμού: Ερμηνεία των Δογματικών και Συμβολικών Κειμένων (*Exegesis of the doctrinal and symbolical texts*)

DT02. Ειδικά θέματα της Ιστορίας των Δογμάτων (*Special Issues of the History of Dogmas*)

DT03. Θέματα Δογματικής της Ορθόδοξης Εκκλησίας (*Issues of Dogmatic Theology of the Orthodox Church*)

DT04. Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως (*Issues of the History of the Ecumenical Mouvement*)

DT05. Θέματα αρχαίας και βυζαντινής φιλοσοφίας (*Issues of Ancient and Byzantine Philosophy*)

Ε. Κατεύθυνση Λειτουργική (Liturgics)

LT01. Υποχρεωτικό κορμού: Πηγές, μεθοδολογία και σταθμοί στη διαμόρφωση της χριστιανικής λατρείας (Sources, Methodology, and landmarks of the Christian Worship).

LT02. Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα (Inter-Orthodox Liturgical Issues)

LT03. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια (Liturgical Typika and Euchologies)

LT04. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα (Contemporary Liturgical Issues)

ΣΤ. Κατεύθυνση Κανονικό Δίκαιο (Canon Law)

CL01. Υποχρεωτικό κορμού: Πηγές Κανονικού Δικαίου (Sources of Canon Law)

CL02. Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου (Special Issues of Canon Law)

CL03. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Κράτους-Εκκλησίας Α' (Canon Law. State And Church Relations I)

CL04. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Κράτους-Εκκλησίας Β' (Canon Law. State And Church Relations II)

CL05. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Κράτους-Εκκλησίας Γ' (Canon Law. State And Church Relations III)

3. Από τα προσφερόμενα μαθήματα ο φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει:

α. Το ειδικό μάθημα κορμού (core course), όπως αυτό προσδιορίζεται παραπάνω για την κάθε μια από τις έξι κατευθύνσεις.

β. Τουλάχιστον τρία από τα μαθήματα επιλογής που υπάγονται στον κύκλο κάθε κατεύθυνσης.

γ. Τα υπόλοιπα μαθήματα από τα μαθήματα – κορμού ή επιλογής – που υπάγονται στους κύκλους των άλλων κατευθύνσεων.

Τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. θα διδάσκονται στην αγγλική γλώσσα, η οποία θα είναι και η γλώσσα εκπόνησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

Άρθρο 12

Βαθμολογία – Βαθμός του ΜΔΕ

1. Η βαθμολόγηση των μαθημάτων γίνεται από τους διδάσκοντες αυτά σε κλίμακα βαθμολογίας από 0 έως 10. Προβιβάσιμος βαθμός είναι τουλάχιστον το 6.

2. Η κρίση και βαθμολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή με την παραπάνω βαθμολογική κλίμακα. Η

μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αντιστοιχεί σε 30 πιστωτικές μονάδες (ECTS).

3. Ο βαθμός του ΜΔΕ εξάγεται από το άθροισμα του μέσου όρου της βαθμολογίας των μαθημάτων κάθε εξαμήνου και το μέσο όρο βαθμολογίας της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής, δια τέσσερα (4). Ο μέσος όρος της βαθμολογίας της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 6. Άλλως, η επιστημονική εργασία θεωρείται απορριφθείσα.

Άρθρο 13

Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία

1. Η διαδικασία σύνταξης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας αρχίζει με την ανάθεση του θέματος από τον επιβλέποντα καθηγητή κατά την διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου σπουδών και την ανακοίνωσή του στη ΓΣΕΣ. Μετά την ανακοίνωση του θέματος στη ΓΣΕΣ το θέμα αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών εργασιών που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητως το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοινώσεως του θέματος στη ΓΣΕΣ και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας.

2. Η διαδικασία κρίσεως και βαθμολόγησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ολοκληρωθεί με τη συμπλήρωση του διετούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών. Είναι δυνατό, με απόφαση της ΓΣΕΣ να παρατείνεται έως ένα έτος ο χρόνος σύνταξης και κατάθεσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή και ο χρόνος φοίτησης. Για να λάβει την παράταση αυτή, ο μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να προσκομίσει στον επιβλέποντα καθηγητή το διάγραμμα, τη βιβλιογραφία και τουλάχιστον ένα κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας του. Ο επιβλέπων καθηγητής υποβάλλει αιτιολογημένη πρόταση στην ΣΕ για την χορήγηση ή μη παράτασης ως 31 Μαΐου. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο και η περάτωση των μεταπτυχιακών σπουδών πρώτου επιπέδου θεωρείται ότι έληξε ανεπιτυχώς.

3. Καμία βεβαίωση για συμπλήρωση του διετούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών δεν χορηγείται πλην του ΜΔΕ. Κατά τη διάρκεια των σπουδών μπορεί

να δοθεί μόνο βεβαίωση ότι ο σπουδαστής είναι εγγεγραμμένος στο ΠΜΣ “Studies in Orthodox Theology”, και μέχρι τη λήξη της διαδικασίας συντάξεως της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της εργασίας επί του συγκεκριμένου θέματος.

4. Δεν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, παρά μόνο με απόφαση της ΓΣΕΣ, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής εργασίας σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

5. Όταν περατωθεί η σύνταξη της εργασίας, αυτή υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος, με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση, σε 5 αντίτυπα. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία δεν μπορεί να κατατεθεί προς κρίση πριν ολοκληρωθούν οι υποχρεώσεις του σπουδαστή στα εννέα (9) μαθήματα.

6. Στην πρώτη μετά την υποβολή της μελέτης ΓΣΕΣ ορίζεται από αυτήν τριμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής και άλλοι δύο διδάσκοντες του ΠΜΣ, από εκείνους που έχουν δικαίωμα να μετέχουν στις εξεταστικές επιτροπές, σύμφωνα με το νόμο. Ο ορισμός των άλλων δύο μελών γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

7. Μετά τον ορισμό της εξεταστικής επιτροπής, ο Πρόεδρος του Τμήματος αποστέλλει την εργασία στα μέλη της, τα οποία πρέπει σε 60 ημέρες από την αποστολή της να αποφανθούν περί της αποδοχής ή μή και βαθμολογήσεώς της, με κλίμακα βαθμολογίας 0-10, αποστέλλοντας στη Γραμματεία το Πρακτικό της εξετάσεως του υποψηφίου. Αν ένα μέλος της εξεταστικής επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τον Πρόεδρο παράταση μέχρι 30 ημερών.

8. Για να εγκριθεί μία μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις.

α) Το περιεχόμενό της να εμπίπτει στο αντικείμενο της κατεύθυνσης, στην οποία έγινε δεκτός ο φοιτητής.

β) Η πραγμάτευση, χωρίς κατ' ανάγκη να προσκομίζει νέα στοιχεία, να γίνεται με νέο τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του φοιτητή.

γ) Η εργασία να έχει έκταση τουλάχιστον 20.000 λέξεων.

δ) Επισημαίνεται ότι καταθέτοντας τη μεταπτυχιακή εργασία, ο φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η λογοκλοπή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Ως λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου δημοσιευμένης ή μη χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της ΓΣΕΣ για διαγραφή του. Στις παραπάνω περιπτώσεις και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή η ΓΣΕΣ μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του υποψηφίου.

9. Για την τελική κρίση και βαθμολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του υποψηφίου η τριμελής εξεταστική επιτροπή καλεί αυτόν σε δημόσια εξέταση επί του θέματος της εργασίας του, η οποία μπορεί να διαρκέσει μέχρι μία ώρα. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια εξέταση απευθύνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος φροντίζει να συντονίσει τη διαδικασία, στην οποία και προεδρεύει.

Άρθρο 14

Αναγόρευση - Τίτλος Σπουδών

1. Το Π.Μ.Σ. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης/Master of Theology στις εξής κατευθύνσεις:

α) στην Αγία Γραφή (Holy Scripture)

β) στην Πατρολογία και Αγιολογία (Patristics and Hagiography)

γ) στην Εκκλησιαστική Ιστορία (Church History)

δ) στη Δογματική Θεολογία (Dogmatic Theology)

ε) στη Λειτουργική (Liturgy)

στ) στο Κανονικό Δίκαιο (Canon Law)

2. Ο τίτλος εκδίδεται σε δύο γλώσσες, ελληνική και αγγλική.

3. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε διπλωματούχους γίνεται με ανακοίνωση ενώπιον της ΓΣΕΣ, στην οποία δύνανται να παρίστανται οι ενδιαφερόμενοι. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι δημόσια.

3. Ο διπλωματούχος μπορεί να λαμβάνει πιστοποιητικό του τίτλου του για διοικητική χρήση πριν από την επίσημη αναγόρευση.

Άρθρο 15

Προσωπικό

Τα μαθήματα, που περιλαμβάνει το Π.Μ.Σ. “Studies in Orthodox Theology” μπορούν να διδαχθούν από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.3685/08.

Άρθρο 16

Υλικοτεχνική υποδομή

Για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ “Studies in Orthodox Theology” διατίθεται η βασική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, νησίδα Η/Υ, Εργαστήρια) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του ΑΠΘ.

Άρθρο 17

Διάρκεια Λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει, έως και το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 11α του άρθρου 80 του Ν. 4009/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 18

Κόστος λειτουργίας - Δίδακτρα

1. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148 Α΄) το 65% του ετήσιου κόστους λειτουργίας του Π.Μ.Σ. είναι 81.250 ευρώ και αναλύεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ
α) Κάλυψη ειδικών βιβλιογραφικών αναγκών	9.750€
β) Δαπάνες για πρόσκληση επιστημόνων και εμπειρογνομόνων	22.750€
γ) Δαπάνες για τη διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων, διαλέξεων, εργαστηρίων (workshops) και θερινών σχολείων	3.250€
δ) Δαπάνες για την προβολή και διαφήμιση του Π.Μ.Σ. (έντυπο και ψηφιακό υλικό, λειτουργία ιστοσελίδας, συμμετοχή σε διεθνείς ενημερωτικές διοργανώσεις)	3.250€
ε) Προμήθεια και συντήρηση Η/Υ και άλλου εξοπλισμού	1.625€
στ) Αναλώσιμα είδη	1.625€

ζ) Αμοιβές- αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους	19.500€
η) Δαπάνες των διδασκόντων μελών ΔΕΠ του προγράμματος για συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια της ημεδαπής και της αλλοδαπής	3.250€
θ) Υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές	16.250€
ΣΥΝΟΛΟ	81.250€

2. Το ανωτέρω κόστος λειτουργίας θα καλυφθεί από δίδακτρα, καθώς και άλλες πηγές (δωρεές, κληροδοτήματα, χορηγίες φορέων του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, κλπ.).

3. Με την εγγραφή των υποψηφίων καταβάλλεται κόστος εγγραφής ύψους 200€

4. Το ύψος των διδάκτρων ορίζεται σε 1900€ ετησίως με δυνατότητα καταβολής έως δύο δόσεις ανά εξάμηνο από 1-10 των μηνών Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου, Ιανουαρίου και Μαρτίου κάθε έτους. Μη καταβολή του ποσού που αντιστοιχεί σε αυτές συνεπάγεται την αυτοδίκαιη διακοπή του προγράμματος, εκτός εάν ληφθεί διαφορετική απόφαση από την ΓΣΕΣ με αιτιολογημένη πρόταση της ΣΕ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ “Studies in Orthodox Theology”

Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής, διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών “Studies in Orthodox Theology”.

Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια

πρ. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής

Η΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ 2014-2021

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ERASMUS+ 2014-2021. Μέσω του προγράμματος Erasmus δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και σε υποψήφιους διδάκτορες να πραγματοποιήσουν ένα αναπόσπαστο κομμάτι των σπουδών τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης μέλη του Διδακτικού Προσωπικού έχουν την ευκαιρία με το ίδιο πρόγραμμα να πραγματοποιήσουν

κινητικότητα με σκοπό τη διδασκαλία ή την επιμόρφωση, ενώ και το διοικητικό προσωπικό μπορεί να μετακινηθεί για επιμόρφωση.

Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Κινητικότητα φοιτητών για αναγνωρισμένες περιόδους Σπουδών.
- Κινητικότητα φοιτητών για Πρακτική Άσκηση.
- Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS).
- Το Παράρτημα Διπλώματος (DS).
- Κινητικότητα διδακτικού προσωπικού με σκοπό τη Διδασκαλία.
- Κινητικότητα διοικητικού και διδακτικού προσωπικού με σκοπό την Επιμόρφωση (Κατάρτιση).
- Γλωσσική προετοιμασία για εισερχόμενους και εξερχόμενους φοιτητές (EILC).
- Εντατικά προγράμματα διδασκαλίας σύντομης διάρκειας (IP).
- Προγράμματα πανεπιστημιακής συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος (Θεματικά Δίκτυα).

Στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει εξασφαλίσει, για το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, συνεργασία μέσω διμερών συμβάσεων, με τα εξής Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σε επίπεδο Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών:

Όνομα Υπευθύνου	Πανεπιστήμιο	Erasmus Code	Subject Areas
Μποζίνης Κωνσταντίνος	Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	D KIEL01	022 - Humanities (except languages)
Δάφνη Ευαγγελία	Humboldt-Universität zu Berlin	D BERLIN13	0221 - Religion and Theology
	Universität Duisburg-Essen	D ESSEN04	0221 - Religion and Theology
	Universität Leipzig	D LEIPZIG01	0221 - Religion and Theology
	Philipps-Universität Marburg	D MARBURG01	0221 - Religion and Theology
	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Eberhard Karls Universität Tübingen	D TUBINGE01	0221 - Religion and Theology
	Itä-Suomen yliopisto	SF KUOPIO12	0221 - Religion and Theology

Φιλίωτης – Βλαχάβας Χρήστος	Université catholique de Louvain (UCL)	B LOUVAIN01	0221 - Religion and Theology
	Université de Strasbourg	F STRASBO48	0221 - Religion and Theology
Λάμπρου Σουλτάνα	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	SK NITRA01	0221 - Religion and Theology
Λιάλιου Δέσπω	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Université de Strasbourg	F STRASBO48	0221 - Religion and Theology
Παπαδημητρίου Κυριακούλα	Charles University	CZ PRAHA07	0221 - Religion and Theology
	Université Catholique de Lyon	F LYON10	0221 - Religion and Theology
	Universiteit van Amsterdam	NL AMSTERD01	0221 - Religion and Theology
Πασχαλίδης Συμεών	Universitatea Valahia din Targoviste	RO TARGOV101	0221 - Religion and Theology
Τρίτος Μιχαήλ	Universitatea din Craiova	RO CRAIOVA01	0221 - Religion and Theology
	Universitatea 'Alexandru Ioan Cuza' din Iași	RO IAS102	0221 - Religion and Theology
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη	KU Leuven	B LEUVEN01	0221 - Religion and Theology
	Universität Hamburg	D HAMBURG01	0221 - Religion and Theology
	Westfälische Wilhelms-Universität Münster	D MUNSTER01	0221 - Religion and Theology
	Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie	PL WARSZAW07	0221 - Religion and Theology
	University of Helsinki	SF HELSINK01	0221 - Religion and Theology
	University of Birmingham	UK BIRMING02	0223 - Philosophy and ethics
	University of Exeter	UK EXETER01	0221 - Religion and Theology
	Liverpool Hope University	UK LIVERPO06	0221 - Religion and Theology
Βάντσος Μιλτιάδης	Theologische Fakultät Fulda	D FULDA03	0221 - Religion and Theology

Εκπρόσωπος Τμήματος για το Erasmus+:

Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής

Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια (αναπληρωματική)

Εκπρόσωποι Τμήματος για το ErasmusMundus:

π. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής

Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια

Για περαιτέρω πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (<http://www.eurep.auth.gr>), καθώς και την αντίστοιχη υποσελίδα του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (<http://www.past.auth.gr/el/llp-erasmus>).

2. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι βοηθούν στην ενημέρωση για τις τελευταίες τάσεις σ' έναν συγκεκριμένο τομέα μελέτης, προτείνουν κατάλληλες αναγνώσεις, παρέχουν γενικές κατευθύνσεις που σχετίζονται με κάποιο τομέα που ενδιαφέρει τους φοιτητές, παρέχουν πληροφορίες για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή/και το εξωτερικό, ή παρέχουν πληροφορίες για επαγγελματικές προοπτικές και για την αγορά εργασίας. Οι συναντήσεις με τους ενδιαφερόμενους φοιτητές ή αποφοίτους γίνονται με προκαθορισμένα ραντεβού και σε συγκεκριμένες μέρες και ώρες που ορίζονται από τον ακαδημαϊκό σύμβουλο. Οι φοιτητές και απόφοιτοι που ενδιαφέρονται να κάνουν χρήση του θεσμού των ακαδημαϊκών συμβούλων για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος θα πρέπει να επικοινωνήσουν με τους παρακάτω καθηγητές:

Όνομα	Προπτυχιακές σπουδές	Μεταπτυχιακά στην Ελλάδα	Μεταπτυχιακά στο Εξωτερικό	Προοπτική Απασχόλησης
Βάντσος Μιλτιάδης	✔	✔	Γερμανία	✘
Λάμπρου Σουλτάνα	✔	✔	Σλοβακία	✘
Μποζίνης Κωνσταντίνος	✔	✔	Ελβετία	✔
Παπαδημητρίου Κυριακούλα	✔	✔	ΗΠΑ, Τσεχία, Ολλανδία	✘
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη	✔	✔	Αγγλία, Φιλανδία	✘
Φιλιώτης -	✔	✔	Γαλλία,	✘

Βλαχάβας Χρήστος			Βέλγιο	
---------------------	--	--	--------	--

Για περαιτέρω πληροφορίες: Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) (<http://dasta.auth.gr/AcademicCounselling.aspx>).

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Αντικειμενικός σκοπός του μέτρου της Αξιολόγησης Μαθημάτων και Διδακτικής Ικανότητας (ΑΜΔΙ) είναι η έκφραση και καταγραφή της γνώμης των φοιτητών και φοιτητριών που παρακολουθούν την εκπαιδευτική διαδικασία για τη διδακτική ικανότητα των διδασκόντων και την καταλληλότητα των διανεμόμενων διδακτικών συγγραμμάτων. Μέχρι και το χειμερινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση στηριζόταν στη συμπλήρωση κατάλληλων ερωτηματολογίων, τα οποία οι διδάσκοντες διένειμαν στους φοιτητές κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος προς το τέλος του εξαμήνου. Από το εαρινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα κάθε εξαμήνου μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που ανέπτυξε η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του ΑΠΘ. Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων γίνεται αυτόματα και οι διδάσκοντες ενημερώνονται μέσω των ιστοσελίδων της ΜΟΔΙΠ μετά την κατάθεση των βαθμολογιών των μαθημάτων του εκάστοτε εξαμήνου. Τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής αξιολόγησης είναι στη διάθεση οποιουδήποτε έχει νόμιμο συμφέρον, μέσω της Γραμματείας του Τμήματος.

4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν τη συνδρομή, για συγκεκριμένο κάθε φορά λόγο, ειδικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου όπως: Υπηρεσίες Υγείας (<http://www.auth.gr/healthservices>),

Στέγαση (<http://www.auth.gr/housing>),

Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη (<http://www.auth.gr/units/596>),

Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας

(<http://www.auth.gr/directorate/department/43>),

Υποτροφίες (<http://www.auth.gr/scholarships>),

Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://smg.web.auth.gr/wordpress>),

Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (<http://www.auth.gr/units/59>),

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (<http://www.auth.gr/units/98>),
e-ΑΠΘ (<http://www.auth.gr/e-auth>),
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (<http://www.auth.gr/units/652>),
Πανεπιστημιακή Κατασκήνωση Καλάνδρας (<http://www.auth.gr/units/603>),
Βιώσιμη Κινητικότητα (<http://www.auth.gr/mobility>),
Παιδικό Κέντρο (<http://www.auth.gr/units/602>)

προκειμένου να τους συνδράμουν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή ακόμη και να γίνουν οι ίδιοι εθελοντές προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε συναδέλφους/συμφοιτητές τους που τις έχουν ανάγκη.

Παράλληλα το **Τμήμα Σπουδών** (<http://dps.auth.gr/el>) του ΑΠΘ εκδίδει στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους τον ΟΔΗΓΟ επιβίωσης του φοιτητή σε ηλεκτρονική μορφή (διατίθεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Σπουδών), με πληροφορίες για το ΑΠΘ και τη Θεσσαλονίκη.

Επίσης οι φοιτητές μπορούν να αντλήσουν σημαντικές πληροφορίες από την ιστοσελίδα του **Τμήματος της Δομής Απασχόλησης και Υγείας** (<http://dasta.auth.gr>) που αποσκοπεί στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη σύνδεση του Ιδρύματος με την αγορά εργασίας.

5. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη (<http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκη-θεολογικής-σχολής-ο>), η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτίριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται στους εξής τομείς:

- Τμήμα Παλαιτύπων
- Αναγνωστήριο
- α΄ Βιβλιοστάσιο: Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές Εργασίες, Τμήμα Σλαβικών μελετών
- β΄ Βιβλιοστάσιο: κυρίως συλλογή

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη 08:30-20:00.

Τρίτη, Παρασκευή 08:30-15:00

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Αικατερίνη Μπρανιώτου

Βιβλιοθηκονόμος, ΕΔΙΠ

☎ +302310996691, +302310 991381, Fax : +302310 996691

e-mail : braniot@past.auth.gr

6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου ημερολογιακού έτους. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, στο χειμερινό και στο εαρινό, καθένα των οποίων περιλαμβάνει 13 εβδομάδες διδασκαλίας και δύο ή τρεις εβδομάδες εξετάσεων.

- Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την πρώτη εβδομάδα του Νοεμβρίου και λήγει την τελευταία εβδομάδα του Φεβρουαρίου.
- Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στις 15 Μαρτίου και λήγει στα τέλη Ιουνίου.

Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο του πανεπιστημίου. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις ο Υπουργός Παιδείας, ύστερα από πρόταση της Συγκλήτου, ρυθμίζει την έναρξη και τη λήξη των δύο εξαμήνων εκτός των κανονικών ημερομηνιών, ώστε να συμπληρωθεί ο απαραίτητος αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας.

Κατά την τελευταία εβδομάδα κάθε εξαμήνου οι μεταπτυχιακοί φοιτήτριες/φοιτητές έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αξιολογήσουν τα μαθήματα και τους διδάσκοντές τους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών τους. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ-ΑΠΘ <http://qa.auth.gr>) και στην ιστοσελίδα της Σχολής/ του Τμήματός τους.

- Κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο δεν διεξάγονται μαθήματα και θεωρούνται μήνες θερινών διακοπών. Επίσης στις διακοπές συγκαταλέγονται:
- **Οι διακοπές Χριστουγέννων:** Από 24 Δεκεμβρίου ως 7 Ιανουαρίου.
- **Οι διακοπές της Αποκριάς:** Από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας.

- **Οι διακοπές του Πάσχα:** Από τη Μεγάλη Δευτέρα ως την Κυριακή του Θωμά.
- **Η 26^η Οκτωβρίου:** Εορτή του πολιούχου της πόλης Αγίου Δημητρίου. Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης (Εθνική εορτή).
- **Η 28^η Οκτωβρίου:** Επέτειος του "ΟΧΙ" στον ιταλικό φασισμό (Εθνική εορτή).
- **Η 17^η Νοεμβρίου:** Επέτειος εξέγερσης του Πολυτεχνείου το 1973.
- **Η 30^η Ιανουαρίου:** Εορτή των Τριών Ιεραρχών (Θρησκευτική εορτή).
- **Η 25^η Μαρτίου:** Επέτειος της επανάστασης του 1821 εναντίον του τουρκικού ζυγού (Εθνική εορτή).
- **Η 1^η Μαΐου:** Πρωτομαγιά. - Ημέρα ταξικής αλληλεγγύης των εργατών (Εργατική εορτή - απεργία).
- **Του Αγ. Πνεύματος:** (Κινητή θρησκευτική εορτή).

Ειδικά στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11πμ της ημέρας των παρακάτω εορτών:

- **Αγίου Γρηγορίου Παλαμά** (14 Νοεμβρίου)
- **Εισοδίων της Θεοτόκου** (21 Νοεμβρίου)
- **Αγίου Νικολάου** (6 Δεκεμβρίου)
- **Υπαπαντής** (2 Φεβρουαρίου)
- **Αγίου Γεωργίου** (23 Απριλίου)
- **Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης** (21 Μαΐου)
- **Αναλήψεως**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

1. Κατάλογος Μαθημάτων ανά κατεύθυνση

Α΄ Κατεύθυνση Αγίας Γραφής (ΠΔ, ΚΔ)

(1) Ειδίκευση στην Παλαιά Διαθήκη (ΠΔ)

Α΄ εξάμηνο

ΠΔ12. Η τεχνική και η ερμηνεία της μεταφράσεως των Ο΄ (Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια)

Β΄ εξάμηνο

ΠΔ14. Η Μετάφραση των Ο΄ και η αρχαία ελληνική γραμματεία (από τον Όμηρο μέχρι τη Στοά) (Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια)

Γ΄ εξάμηνο

ΠΔ13. Η θεολογία της μεταφράσεως των Ο΄ (Ευαγγελία Δάφνη, επίκ. καθηγήτρια)

(2) Ειδίκευση στην Καινή Διαθήκη (ΚΔ)

Α΄ εξάμηνο

ΚΔ4. Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης (Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια)

ΚΔ20. Σπουδή στη συνοπτική παράδοση και στην Q (Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια)

ΚΔ29. Αρχέγονος χριστιανισμός (Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. Καθηγήτρια)

Β΄ εξάμηνο

ΚΔ12. Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης (Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια)

ΚΔ24. Παύλεια Θεολογία (Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια)

Γ΄ εξάμηνο

ΚΔ6. Η Καινή Διαθήκη και η γραμματεία της εποχής της (Κυριακούλα Παπαδημητρίου, αναπλ. καθηγήτρια)

ΚΔ36. Η πρόσληψη της Καινής Διαθήκης στη Λογοτεχνία και στην Τέχνη (Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια)

Β΄ Κατεύθυνση Πατερικής Γραμματείας (ΠΓ) και Αγιολογίας (ΑΓ)

(1) Ειδίκευση στην Πατερική Γραμματεία (ΠΓ)

Α΄ εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΠΓ11. Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση (Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια)

ΠΓ14. Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής Θεολογίας (Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια)

ΠΓ19. Θέματα μεθοδολογίας της πατρολογικής έρευνας (Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής)

ΠΓ21. Ειδικά θέματα θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων (Θεόδωρος Πιτταράς, επίκ. καθηγητής)

Β' εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΠΓ4. Ειδικά θέματα της χαλκηδόνιας και μεταχαλκηδόνιας Γραμματείας και Θεολογίας (Θεόδωρος Πιτταράς, επίκ. καθηγητής)

ΠΓ5. Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας (Μυστικισμός-Ησυχασμός-Νηπτική Θεολογία) (Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια)

ΠΓ33. Ερμηνευτική Γραμματεία Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων της μεταβυζαντινής περιόδου μέχρι σήμερα (Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια)

ΠΓ35. Ελληνική Παλαιογραφία και τεχνική εκδόσεως πατερικών κειμένων (Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής)

ΠΓ36. Μορφολογία και ειδολογική κατάταξη των πατερικών κειμένων (Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής)

Γ' εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΠΓ3. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας του γ' και δ' αι. (Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής)

ΠΓ6. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον ε' μέχρι τον η' αι. (Θεόδωρος Πιτταράς, επίκ. καθηγητής)

ΠΓ7. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον θ' μέχρι τον ιε' αι. (Σουλτάνα Λάμπρου, επίκ. καθηγήτρια)

ΠΓ8. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας (Άννα Καραμανίδου, επίκ. καθηγήτρια)

---

(2) Ειδίκευση στην Αγιολογία (ΑΓ)

Α' εξάμηνο

ΑΓ1. Μαρτύρια και μαρτυρολογικές συλλογές (Δημοσθένης Κακλαμάνος ΔρΘ, διδάσκων)

Β' εξάμηνο

ΑΓ7. Πρόσωπα και τάσεις στην Αγιολογία της μεσοβυζαντινής και παλαιοιολόγιας περιόδου (Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΑΓ8. Σταθμοί στην βυζαντινή και μεταβυζαντινή Αγιολογία (Συμεών Πασχαλίδης, καθηγητής)

Γ' Κατεύθυνση Θρησκειολογίας (ΘΡ)**Α' εξάμηνο**

ΘΡ12. Θέματα μεθοδολογίας και επιστημονικής θεωρίας στη Θρησκειολογία (Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΘΡ13. Θέματα Ιστορίας των Θρησκειών Α' (Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΘΡ15. Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή θρησκεία (Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ42. Θέματα διαθρησκειακών διαλόγων (Σεμινάριο) (Απόστολος Κραλίδης, αναπλ. καθηγητής)

Δ' Κατεύθυνση Εκκλησιαστικής Ιστορίας (ΙΕ)**Α' εξάμηνο (επιλέγονται 3)**

ΙΕ19. Πηγές εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας Α' (Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής)

ΙΕ27. Χριστιανική τοπογραφία - Τοπική εκκλησιαστική ιστορία (Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής)

ΙΕ29. Το πρόβλημα της θεωρίας της 3ης Ρώμης (ιστορική θεώρηση) Α' (Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής)

ΙΕ31. Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας Α' (Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής)

ΙΕ33. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες Β' (Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής)

Β' εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΙΕ17. Θέματα εκκλησιαστικής ιστορίας Β' (Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής)

ΙΕ20. Πηγές εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας Β' (Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής)

ΙΕ23. Ιστορία των σχέσεων του Βυζαντίου με τον ισλαμικό κόσμο (Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής, Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής)

ΙΕ28. Θέματα της Ιστορίας των εκκλησιαστικών διοικήσεων (Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής)

ΙΕ30. Το πρόβλημα της θεωρίας της 3ης Ρώμης (ιστορική θεώρηση) Β΄ (Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής)

ΙΕ34. Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης Α΄ (Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής)

Γ΄ εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΙΕ18. Θέματα εκκλησιαστικής ιστορίας Γ΄ (Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής)

ΙΕ26. Θέματα σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας (ιστορική θεώρηση) Β΄ (Βασίλειος Κουκουσάς, καθηγητής)

ΙΕ32. Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες Α΄ (Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής)

ΙΕ35. Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης Β΄ (Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής)

ΙΕ36. Η γεωπολιτική του Χριστιανισμού στην ανατολική Μεσόγειο (Ιωάννης Μπάκας, επίκ. καθηγητής)

Ε΄ Κατεύθυνση Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας (ΔΘ)

Α΄ εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΔΘ1. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α΄ (Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια)

ΔΘ21. Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α΄ (Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής)

ΔΘ25. Θέματα διορθοδόξων σχέσεων και διαχριστιανικών διαλόγων Α΄ (Μητροπολίτης Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ29. Θέματα αρχαίας και βυζαντινής Φιλοσοφίας Α΄ (Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκ. Καθηγητής)

ΔΘ33. Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Α΄ (π. Βασίλειος Γεωργόπουλος, επίκ. καθηγητής)

ΔΘ46. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Α΄ (π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ47. Θεολογία και νέες τεχνολογίες (Σεμινάριο) (Ευστράτιος Μουρατίδης, ΕΔΙΠ)

Β΄ εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΔΘ2. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β΄ (Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια)

ΔΘ6. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Β΄ (π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ22. Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β΄ (Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής)

ΔΘ26. Θέματα διορθοδόξων σχέσεων και διαχριστιανικών διαλόγων Β΄ (Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ27. Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως Α΄ (Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ30. Θέματα αρχαίας και βυζαντινής Φιλοσοφίας Β΄ (Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκ. καθηγητής)

ΔΘ34. Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Β΄ (π. Βασίλειος Γεωργόπουλος, επίκ. καθηγητής)

ΔΘ39. Θεολογία και Οικολογία (Σεμινάριο) (Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης, αναπλ. καθηγητής, Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, επίκ. καθηγήτρια, Ελένη Αντωνοπούλου, ΕΔΙΠ)

ΔΘ45. Θεολογία και αισθητική (π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής, Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια, Ελένη Χρυσάφη, ΕΔΙΠ)

Γ΄ εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΔΘ3. Θέματα ερμηνείας δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ΄ (Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια)

ΔΘ4. Θέματα ερμηνείας δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ΄ (Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια)

ΔΘ10. Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Γ΄ (π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ23. Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ΄ (Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής)

ΔΘ24. Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ΄ (Βασίλειος Τσίγκος, καθηγητής)

ΔΘ28. Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως Β΄ (Μητροπολίτης Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης, αναπλ. καθηγητής)

ΔΘ31. Θέματα αρχαίας και βυζαντινής Φιλοσοφίας Γ΄ (Κωνσταντίνος Μποζίνης, επίκ. καθηγητής)

ΔΘ35. Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Γ΄ (π. Βασίλειος Γεωργόπουλος, επίκ. καθηγητής)

Στ' Κατεύθυνση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας (ΕΟ)**Α' εξάμηνο**

ΕΟ7. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Α' (Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια, Ελένη Χρυσάφη, ΕΔΙΠ)

ΕΟ11. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Α' (Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΕΟ8. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Β' (Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια, Ελένη Χρυσάφη, ΕΔΙΠ)

ΕΟ12. Θέματα ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Β' (Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΕΟ13. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Γ' (Κωνσταντίνος Χρήστου, καθηγητής)

Ζ' Κατεύθυνση Λειτουργικής (ΛΤ)**Α' εξάμηνο (επιλέγονται 3)**

ΛΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια (π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, αναπλ. καθηγητής)

ΛΤ5. Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας (Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ. καθηγητής)

ΛΤ27. Προβληματισμοί για την αισθητική των λειτουργικών τεχνών (Τρύφων Τσομπάνης, επίκ. καθηγητής)

Β' εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΛΤ2. Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας (π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, αναπλ. καθηγητής)

ΛΤ6. Ερμηνεία και Θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων (Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ. καθηγητής)

ΛΤ7. Ειδικά λειτουργικά θέματα (π. Χρυσόστομος Νάσσης, επίκ. καθηγητής)

ΛΤ26. Αισθητική του Λόγου (Τρύφων Τσομπάνης, επίκ. καθηγητής)

Γ' εξάμηνο (επιλέγονται 3)

ΛΤ3. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα (π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, αναπλ. καθηγητής)

ΛΤ8. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια (Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας, αναπλ. καθηγητής)

ΛΤ25. Σύγχρονοι προβληματισμοί περί του κηρύγματος (Τρύφων Τσομπάνης, επίκ. καθηγητής)

Η΄ Κατεύθυνση Βυζαντινής και Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης (ΑΤ)

Α΄ εξάμηνο

ΑΤ9. Πηγές της βυζαντινής τέχνης (Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια)

Β΄ εξάμηνο

ΑΤ12. Διαχείριση και προστασία των βυζαντινών μνημείων

(Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια)

ΑΤ14. Θέματα χριστιανικής τέχνης Β΄ (Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια)

Γ΄ εξάμηνο

ΑΤ13. Θέματα χριστιανικής τέχνης Α΄ (Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια)

ΑΤ15. Θέματα χριστιανικής τέχνης Γ΄ (Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. καθηγήτρια)

ΑΤ16. Μεθοδολογία έρευνας και σύνθεσης επιστημονικής εργασίας (Αγγελική Τριβυζαδάκη, επίκ. Καθηγήτρια)

Θ΄ Κατεύθυνση Βυζαντινής Μουσικολογίας – Υμνολογίας (ΜΥ)

Α΄ εξάμηνο

ΜΥ1. Θέματα ιστορίας της βυζαντινής μουσικής. Χειρόγραφοι κώδικες ψαλτικής τέχνης (1-10΄ αι.) (π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής)

Β΄ εξάμηνο

ΜΥ4. Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής μουσικολογίας και ψαλτικής τέχνης (π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής)

Γ΄ εξάμηνο

ΜΥ6. Ειδικά θέματα βυζαντινής υμνογραφίας (μετρική, κοντάκιο, κανόνας) (π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής)

Ι΄ Κατεύθυνση Κανονικού Δικαίου (ΔΙ)

Α΄ εξάμηνο

ΔΙ14. Πηγές Κανονικού Δικαίου Α΄ (Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής)

ΔΙ5. Κανονικό Δίκαιο Α΄ (Γεώργιος Γκαβαρδίνας, επικ. καθηγητής)

ΔΙ17. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας Α΄ (Δημήτριος Νικολακάκης, επίκ. καθηγητής)

Β' εξάμηνο

Δ15. Πηγές Κανονικού Δικαίου Β' (Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής)

Δ16. Κανονικό Δίκαιο Β' (Γεώργιος Γκαβαρδίνας, επικ. καθηγητής)

Δ18. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας Β' (Δημήτριος Νικολακάκης, επικ. καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

Δ17. Κανονικό Δίκαιο Γ' (Γεώργιος Γκαβαρδίνας, επικ. καθηγητής)

Δ19. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας Γ' (Δημήτριος Νικολακάκης, επικ. καθηγητής)

Δ120. Ερμηνεία ιερών κανόνων Α' (Θεόδωρος Γιάγκου, καθηγητής)

ΙΑ' Κατεύθυνση Ποιμαντικής (ΠΜ) και Ποιμαντικής Ψυχολογίας (ΠΨ)**(1) Ειδίκευση στην Ποιμαντική (ΠΜ)****Α' εξάμηνο**

ΠΜ12. Θέματα Ποιμαντικής Α' (π. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΠΜ15. Ειδική Ποιμαντική Α' (π. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΠΜ3. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α' (π. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής)

(2) Ειδίκευση στην Ποιμαντική Ψυχολογία (ΠΨ)**Α' εξάμηνο**

ΠΨ5. Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α' (π. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΠΨ9. Ο ποιμαντικός διάλογος Β' (π. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΠΨ10. Οι σχολές της Ψυχολογίας του Βάθους και η σχέση τους με την Ποιμαντική Α' (π. Αθανάσιος Γκίκας, καθηγητής)

ΙΒ' Κατεύθυνση Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής (ΠΑ)**Α' εξάμηνο**

ΠΑ5. Χριστιανική Παιδαγωγική (Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΠΑ7. Ειδική διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών (Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΠΑ10. Παιδαγωγική Ψυχολογία (Ηρακλής Ρεράκης, καθηγητής)

ΙΓ' Κατεύθυνση Χριστιανικής Ηθικής (ΧΗ) και Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού (ΚΟ)

(1) Ειδίκευση στη Χριστιανική Ηθική (ΧΗ)**Α' εξάμηνο**

ΧΗ7. Θέματα ιατρικής ηθικής (Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΧΗ6. Ηθικοί προβληματισμοί για τα ζώα και τα φυτά (Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΧΗ9. Ηθικοί προβληματισμοί σε κοινωνικά θέματα (Μιλτιάδης Βάντσος, αναπλ. καθηγητής)

(2) Ειδίκευση στην Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού (ΚΟ)**Α' εξάμηνο**

ΚΟ5. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού (Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής)

Β' εξάμηνο

ΚΟ9. Κοινωνιολογία της οικονομίας και του κράτους πρόνοιας (Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής)

Γ' εξάμηνο

ΚΟ10. Κοινωνιολογική θεώρηση της θρησκευτικής ελευθερίας (Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, αναπλ. καθηγητής)

2. Αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο

Περιγραφή γνωστικού αντικειμένου και περιεχομένου του μαθήματος

ΔΜ = Διδακτικές μονάδες

ECTS = Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Υ = Υποχρεωτικό

ΥΕ = Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό

Χ = Χειμερινό εξάμηνο

Ε = Εαρινό εξάμηνο

Α΄. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ (ΠΔ, ΚΔ)**1. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (ΠΔ)****Α΄ Εξάμηνο**

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ12] Η τεχνική και η ερμηνεία της μεταφράσεως των Ο΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες θα μελετήσουν την σχέση της Μεταφράσεως των Ο΄ προς το εβραϊκό πρωτότυπο επί τη βάσει εκλεκτών μεταφορικών εκφράσεων σχετιζομένων προς τις ανθρωπολογικές και κοσμολογικές αντιλήψεις του βιβλίου του Ιώβ.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά 2. Ιώβ 1 3. Ιώβ 2 4. Ιώβ 3 5. Ιώβ 9 6. Ιώβ 10 7. Ιώβ 14εξ. 8. Ιώβ 29 9. Ιώβ 32εξ. 10. Ιώβ 38εξ. 11. Ιώβ 40εξ. 12. Η Ανθρωπολογία του Ιώβ 13. Η Κοσμολογία του Ιώβ		

Β΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ14] Η Μετάφραση των Ο΄ και η Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από τον Όμηρο μέχρι τη Στοά)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες θα αναλύσουν εκλεκτές περικοπές της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους Ο΄, οι οποίες απηχούν γλώσσα και ιδέες αρχαίων ελληνικών κειμένων. Το ενδιαφέρον θα επικεντρωθεί στην προέλευση μεταφραστικών ισοδυνάμων αφορώντων στην ανθρωπολογία, κοσμολογία και θεολογία της Μεταφράσεως των Ο΄.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1.Εισαγωγή 2.Έξοδος 3 3.Έξοδος 20 4.Έξοδος 24 5.Έξοδος 33 6.Αριθμοί 12 7.Αριθμοί 14 8. Δευτερονόμιο 4 9.Δευτερονόμιο 5 10.Δευτερονόμιο 6 11.Δευτερονόμιο 18 12.Δευτερονόμιο 34 13.Συμπεράσματα		

Γ΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ13] Η θεολογία της μεταφράσεως των Ο΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευαγγελία Δάφνη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες, εφαρμόζοντας επιμέρους βήματα της		

	Ιστορικής Κριτικής Μεθόδου, θα αναλύσουν εκλεκτές ενότητες από το βιβλίο του Ησαΐου με ιδιαίτερη έμφαση στα θεία ονόματα και στις εκφράσεις που αφορούν θείες ιδιότητες και ενέργειες.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή 2. Ησαΐου 1-2 3. Ησαΐου 3 4. Ησαΐου 4 5. Ησαΐου 5 6. Ησαΐου 6 7. Ησαΐου 7 8. Ησαΐου 8 9. Ησαΐου 9 10. Ησαΐου 10 11. Ησαΐου 11 12. Ησαΐου 12 13. Συμπεράσματα

2. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ(ΚΔ)

Α' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ4] Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (Αναπλ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκεται διαχρονική και συγχρονική εξέταση της ελληνικής γλώσσας κατά την ελληνιστική και αυτοκρατορική περίοδο και παρουσιάζονται οι σύγχρονες γλωσσολογικές απόψεις. Εξετάζονται τα κυριότερα γλωσσολογικά ζητήματα, που αφορούν στην κοινωνικο-ιστορική μελέτη της γλώσσας της Καινής Διαθήκης, όπως καθομιλουμένα Κοινή, αττικισμός, διγλωσσία, σημιτισμοί, λατινισμοί κ.α.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θεωρητικά ζητήματα της γλώσσας της Καινής Διαθήκης. 2. Η φιλολογία του κειμένου της Καινής Διαθήκης. Γραμματικά και συντακτικά ζητήματα. 3. Η βιβλική επίδραση στη γλώσσα της Καινής Διαθήκης. Σημιτισμοί. 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Οι Ο' και η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. Λεξιλόγιο και σημασίες. 6. Αρχαία Ελληνικά, Κοινή Ελληνιστική και η Ελληνική της Καινής Διαθήκης. 7. Σημασιολογία και η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Κοινωνιογλωσσολογία και η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. 10. Κειμενογλωσσολογική ανάλυση (ανάλυση λόγου) του κειμένου της Καινής Διαθήκης. 11. Μεταφραστικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13.		

	Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ20] Σπουδή στη συνοπτική παράδοση και στην Q		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Επίκ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θέμα του μαθήματος είναι η συνοπτική παράδοση και η προγενέστερή της Πηγή των Λογίων καθώς επίσης οι ιδιαίτερες πηγές των επιμέρους συνοπτικών ευαγγελίων και οι μεταξύ των τριών συνοπτικών σχέσεις.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	Στα πλαίσια του μαθήματος θα μελετηθούν: (1) το λεγόμενο συνοπτικό πρόβλημα κι οι λύσεις που προτάθηκαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα I (2) το λεγόμενο συνοπτικό πρόβλημα κι οι λύσεις που προτάθηκαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα II, (3) Προφορική παράδοση (οι θεωρίες του Lord, Bailey, Dunn) I, (4) Προφορική παράδοση και συλλογική μνήμη (Byrskog, LeDonn), (5) η Πηγή των Λογίων κι η σημασία της στην αρχέγονη Εκκλησία I, (6) Η Πηγή των Λογίων και το Ευαγγέλιο του Θωμά (7) οι λογοτεχνικές και θεολογικές αλληλεξαρτήσεις κι επιρροές των τριών συνοπτικών ευαγγελίων (8) ο Μάρκος κι οι πηγές του (9) το ιδιαίτερο υλικό του Ματθαίου και το Λουκά (10) θεολογικά θέματα και μοτίβα κι η θέση τους μέσα στην αφηγηματική δομή των τριών συνοπτικών I (11) θεολογικά θέματα και μοτίβα κι η θέση τους μέσα στην αφηγηματική δομή των τριών συνοπτικών II (12) η ιστορία του Πάθους και (13) η πιθανή σχέση των τριών συνοπτικών με το κατά Ιωάννην.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ29] Αρχέγονος χριστιανισμός		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Επίκ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θέμα του μεταπτυχιακού μαθήματος είναι η μελέτη σημαντικών πτυχών του αρχέγονου Χριστιανισμού και της θέσης του μέσα στο πολιτισμικό και πολιτικό περιβάλλον της εποχής του. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να μελετήσουν αντιπροσωπευτικά κείμενα της περιόδου και θα διδαχθούν τρόπους ανάλυσής τους αξιοποιώντας διάφορα μεθοδολογικά εργαλεία.		
Αναλυτική οργάνωση	1. Μεθοδολογικά εργαλεία και πηγές για τον		

της ύλης (Syllabus)	αρχέγονο Χριστιανισμό. 2. Απαρχές και ρωμαϊκή εξουσία και Ιουδαϊσμό. 3. Η κοινωνική διαστρωμάτωση των αρχαίων χριστιανικών κοινοτήτων. 4. Ιουδαιοχριστιανισμός και αντι-ιουδαϊκές τάσεις. 5. Γνωστικισμός. 6. Γυναίκες και κοινωνικό φύλο. 7. Ασκητισμός. 8. Περιοδεύοντες χαρισματούχοι και εκκλησιαστική οργάνωση. 9. Η λατρευτική ζωή της κοινότητας. 10. Εσχατολογία και καθυστέρηση της παρουσίας. 11. Μαρτύριο. 12. Η παράδοση για τον Ιησού: προφορικότητα και καταγραφή. 13. Απόκρυφα κι η πορεία προς τον κανόνα.
----------------------------	--

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ12] Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (Αναπλ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Αναλύονται αρχαίες και νεότερες ερμηνευτικές μέθοδοι και παρουσιάζεται η σύγχρονη εφαρμογή τους, με έμφαση στις νεότερες γλωσσολογικές και γραμματολογικές θεωρίες. Παράλληλα, παρουσιάζεται και αξιοποιείται ανάλογα η πατερική και εκκλησιαστική ερμηνευτική.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κεφάλαια ορθόδοξης Ερμηνευτικής. 2. Ερμηνευτική της πρώτης Εκκλησίας. 3. Πατερική ερμηνευτική. 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Το φιλοσοφικό υπόβαθρο των νεότερων ερμηνευτικών μεθόδων. 6. Το γλωσσολογικό πρότυπο της σύγχρονης Ερμηνευτικής. 7. Το κοινωνιολογικό πρότυπο της σύγχρονης Ερμηνευτικής. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Ερμηνευτική των ευαγγελίων. Το ερώτημα του ιστορικού Ιησού. 10. Ερμηνευτική της παύλεια γραμματείας. Ερμηνευτικές προοπτικές του Παύλου. 11. Ερμηνευτική της Αποκαλύψεως. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ24] Παύλεια Θεολογία		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Επίκ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θέμα του μαθήματος αποτελεί η μελέτη και ανάλυση των βασικών θεολογικών ιδεών του αποστόλου Παύλου, όπως αυτές αναπτύσσονται στις γενικά αποδεκτές ως γνήσιες παύλειες επιστολές. Επιπλέον, θα συζητηθεί ο τρόπος που αυτές οι ιδέες προσλήφθηκαν και αναπτύχθηκαν περαιτέρω στις λεγόμενες δευτεροπαύλειες επιστολές.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	Ειδικότερα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα εξετασθούν: (1) ιστορία της έρευνας για τον Παύλο και τη θεολογία του (2) οι θεολογικές προϋποθέσεις του Παύλου II: α) ιουδαϊκές καταβολές, β) ελληνιστές και χριστιανισμός της Αντιόχειας, (3) βασικές πτυχές της παύλειας θεολογικής σκέψης I: σωτηριολογία (αμαρτία, σωτηρία, Νόμος, ευαγγέλιο, χάρις), (4) βασικές πτυχές της παύλειας θεολογικής σκέψης II: χριστολογία, (5) βασικές πτυχές της παύλειας θεολογικής σκέψης III: εκκλησιολογία, (6) βασικές πτυχές της παύλειας θεολογικής σκέψης IV: ανθρωπολογία, (7) βασικές πτυχές της παύλειας θεολογικής σκέψης V: πνευματολογία, (8) βασικές πτυχές της παύλειας θεολογικής σκέψης VI: εσχατολογία, (9) πιθανές σχέσεις και διαφοροποιήσεις της παύλειας θεολογίας από εκείνες άλλων ομάδων μέσα στον αρχέγονο Χριστιανισμό (π.χ. ελληνιστών, ιουδαιοχριστιανών κτλ), (10) η επίδραση κι η αξιοποίηση της Παλαιάς Διαθήκης από τον Παύλο στην ανάπτυξη της διδασκαλίας του, (11) η πρόσληψη της παύλειας θεολογίας στη δευτεροπαύλεια γραμματεία, (12) η αντιμετώπιση της παύλειας θεολογίας από διάφορα κείμενα της ΚΔ (Λουκάς, Μάρκος, Ιωάννης, Ιακώβου, Α΄ Πέτρου) (13) η σημασία της παύλειας διδασκαλίας για τη σύγχρονη εκκλησία.		

Γ΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ6] Η Καινή Διαθήκη και η γραμματεία της εποχής της		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κυριακούλα Παπαδημητρίου (Αναπλ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται κείμενα της εποχής της Καινής Διαθήκης, εθνικά, ιουδαϊκά ή χριστιανικά, λόγια ή μη-λόγια. Αναλύονται ερμηνευτικά και συσχετίζονται γλωσσικά, κοινωνικο-ιστορικά και ιδεολογικά με το		

	κείμενο της Καινής Διαθήκης.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 2. Η έννοια και τα πορίσματα της διακειμενικότητας. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 3. Ρητορική, Ιστοριογραφία, Βιογραφία της εποχής και Καινή Διαθήκη. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Φιλοσοφική και επιστημονική γραμματεία της εποχής και Καινή Διαθήκη. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 6. Ιουδαιοελληνική γραμματεία και Καινή Διαθήκη. Σχέση με Φίλωνα και Ιώσηπο. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 7. Απόκρυφη γραμματεία και Καινή Διαθήκη. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Υμνογραφία, Χρησιμογραφία της εποχής και Καινή Διαθήκη. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 10. Μη λόγια κείμενα. Πάπυροι και επιγραφές, και Καινή Διαθήκη. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 11. Λατινική γραμματεία της εποχής και Καινή Διαθήκη. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. Ορισμός της εποχής της Καινής Διαθήκης. Κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ36] Η πρόσληψη της Καινής Διαθήκης στη λογοτεχνία και στην τέχνη		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ο τρόπος με τον οποίο τα βιβλικά κείμενα και ειδικότερα εκείνα της Καινής Διαθήκης προσλήφθηκαν και ερμηνεύθηκαν μέσα σε νέα πλαίσια μέσα στους αιώνες αποτελούν το θέμα του		

	μαθήματος.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	Εξαιτίας του μεγάλου εύρους του θέματος το μάθημα θα επικεντρωθεί στα εξής σημεία: (1) η ιστορία της θεωρίας της πρόσληψης, πρόδρομοι I (Ρωσικός φορμαλισμός, H.-G. Gadamer) (2) η ιστορία της θεωρίας της πρόσληψης II (Jauss, Iser), (3) η θεωρία της πρόσληψης και νεότερες οπτικές (Stanley Fish, Roland Barthes, Jacques Derrida, Hayden White), (4) οι βασικές αρχές της θεωρίας, (5) θεωρία της πρόσληψης κι ερμηνεία της Καινής Διαθήκης I (τύποι πρόσληψης, θεωρητικό πλαίσιο) (6) θεωρία της πρόσληψης κι ερμηνεία της Καινής Διαθήκης II (προβλήματα κι όρια), (7) θεωρία της πρόσληψης κι η ιστορικοκριτική μέθοδος (8) η πρόσληψη του Ιησού στον κινηματογράφο I, (9) η πρόσληψη του Ιησού στον κινηματογράφο II, (10) η πρόσληψη του Ιησού και κειμένων της Καινής Διαθήκης στη λογοτεχνία (ελληνική και ξένη), (11) η πρόσληψη της Καινής Διαθήκης στη ζωγραφική, (12) πρόσληψη της Καινής Διαθήκης σε λαϊκές μορφές πολιτισμού και στην πολιτική, (13) αποτίμηση των δυνατοτήτων και των ορίων της μεθόδου

Β'. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ (ΠΓ) ΚΑΙ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΑΓ)

1. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (ΠΓ)

Α' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ11] Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ανάλυση και παρουσίαση των θεολογικών ζυμώσεων της Δύσεως προς την Ανατολή. Απαριθμούνται πλήθος τίτλων, από γενικές βιβλιογραφίες και βοηθήματα που εκδόθηκαν στη Δύση, επισημαίνοντας την ανάγκη της συνέχισης των εκδόσεων νέων ή των επανεκδόσεων παλιών κειμένων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Γενική παρουσίαση του θέματος. Οι Πατέρες και η σημασία τους. 2. Η δομή μιας επιστημονικής εργασίας. 3. Αυθεντία και κύρος της Πατερικής Θεολογίας. Η Δύση στρέφεται προς την Ανατολή 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας 5. Κέντρα εκδόσεων, εκδόσεις και εκδότες Πατερικών		

	Κειμένων στη Δύση. 6, 7. Οι Λατίνοι και η διδασκαλία της Πατερικής Γραμματείας. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας 9,10. Οι μετά τον 19ο αι. εκπρόσωποι της Ορθοδόξου, της Προτεσταντικής και Λατινικής Θεολογίας 11. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, σχόλια 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας 13. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, σχόλια
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ14] Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής Θεολογίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σουλτάνα Λάμπρου (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται και αναπτύσσονται βασικά γνωρίσματα της πατερικής θεολογίας, τα οποία προσδιόρισαν την πνευματική φυσιογνωμία της Ορθοδοξίας. Συγχρόνως μελετώνται οι πηγές της Πατρολογίας και ο τρόπος χρήσης αυτών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό μάθημα. 2. Πηγές της επιστήμης της Πατρολογίας. 3. Α'. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία. 4. α) Β'. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Α'. Οι Πατέρες συνεχιστές της αποστολικής παραδόσεως. 6. Β'. Οι Πατέρες συνεχιστές της αποστολικής παραδόσεως. 7. Consensus patrum. 8. α) Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Διαμόρφωση των δογμάτων της πίστεως και του ήθους. 10. Α'. Ορθοδοξία και ορθοπραξία. 11. Β'. Ορθοδοξία και ορθοπραξία. 12. α) Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασιών μεταπτυχιακών σπουδαστών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ19] Θέματα μεθοδολογίας της πατρολογικής έρευνας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Δίνονται βασικές αρχές για την έρευνα στις πατρολογικές πηγές και παρουσιάζονται διάφορα εργαλεία έρευνας (π.χ. βάσεις δεδομένων, σειρές κειμένων κά.)		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Instrumenta Studiorum: Πατρολογικές κλείδες και Λεξικά 2. Instrumenta Studiorum: Πατρολογικές Σειρές και Κριτικές εκδόσεις πατερικών κειμένων 3. Instrumenta Studiorum: Συστήματα της Ελληνικής Πατρολογίας στην Ελληνική ή σε ξένες γλώσσες 4. Instrumenta Studiorum: Η Πατρολογία στο Διαδίκτυο 5. Instrumenta Studiorum: Ηλεκτρονικές Βάσεις Δεδομένων και η χρήση τους 6. Instrumenta Studiorum: Ηλεκτρονικές πηγές και μεταφράσεις 7. Instrumenta Studiorum: Βιβλιογραφική έρευνα σε ειδικές βιβλιογραφικές βάσεις 8. Αναζήτηση και εύρεση της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας σε βάσεις ηλεκτρονικών περιοδικών 9. Ειδικά Πατρολογικά Περιοδικά 10. Ανάγνωση και αξιολόγηση του περιεχομένου της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας 11. Κριτική θεώρηση των πατερικών πηγών μέσα στο ιστορικό και θεολογικό τους πλαίσιο 12. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας πατρολογικής εργασίας 13. Αξιολόγηση των πηγών και βιβλιογραφικές παραπομπές		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ21] Ειδικά θέματα θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Πιτταράς (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικότερα θέματα της θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που κατεγράφησαν στην εν λόγω πατερική γραμματεία, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των ανωτέρω Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η συμβολή των Καππαδοκών Πατέρων στη θεολογική ορολογία. 2. Η γνώση του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειο. Διάκριση ουσίας και ενεργειών-ονομάτων. 3. Περί της αγίας Τριάδος. Διάκριση ουσίας και υποστάσεων κατά τον Μ. Βασίλειο. 4. α) Δημιουργία και εξέλιξη στον Μ. Βασίλειο. β)		

	<p>Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Θεολογία, θεογνωσία και θεοπτία στον Γρηγόριο τον Θεολόγο. 6. Ο τρόπος ύπαρξης του τριαδικού Θεού κατά τον Γρηγόριο τον Θεολόγο. 7. Η Θεία ενανθρώπηση και η σωτηρία του ανθρώπου κατά τον Γρηγόριο τον Θεολόγο. «Το γαρ απρόσληπτον αθεράπευτον». 8. α) Γνώση του Θεού και θεία ονόματα κατά τον Γρηγόριο Νύσσης. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Θεός και δημιουργία κατά τον Γρηγόριο Νύσσης. 10. Ο άνθρωπος και το μυστήριο της θείας ενανθρώπησης κατά τον Γρηγόριο Νύσσης. 11. Σωτηρία και αποκατάσταση στα έργα του Γρηγορίου Νύσσης. 12. α) Η συμβολή του Αμφιλοχίου Ικονίου στη χριστολογική ορολογία και διδασκαλία. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Η θεολογική διδασκαλία του Αστερίου Αμασειάς.</p>
--	---

Β΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ4] Ειδικά θέματα της χαλκηδονίας και μεταχαλκηδονίας Γραμματείας και Θεολογίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Πιτταράς (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικότερα θέματα από τη χαλκηδονία και μεταχαλκηδονία γραμματεία. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που ανέκυψαν αυτή την περίοδο, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η θεολογική ορολογία και διδασκαλία του Κυρίλλου Αλεξανδρείας και ο Μονοφυσιτισμός. 2. Η θεολογική ορολογία του Πρόκλου Κων/πόλεως και η Χαλκηδόνα. 3. Ο Θεοδώρητος Κύρου και οι μονοφυσίτες. 4. α) Διόσκορος Αλεξανδρείας. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Τόμος του Λέοντα. 6. Λεόντιος Βυζάντιος. Θεολογία και Γραμματεία. 7. Αφθαρτοδοκίτες και αγνοήτες. 8. α) Αναστάσιοι Σιναίτες. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Αρεοπαγίτικα συγγράμματα. 10. Ιωάννης φιλόπονος. 11. Ιουστινιανός και συνεργάτες.		

	Πολιτική και θεολογία. 12. α) Σεβήρος και λοιποί μονοφυσίτες. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. Σεβήρος και λοιποί μονοφυσίτες. 13. Αποφθέγματα Πατέρων
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ5] Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας (Μυστικισμός-Ησυχασμός-Νηπτική Θεολογία)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σουλτάνα Λάμπρου (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται ο μυστικισμός, ο ησυχασμός και η νηπτική θεολογία, οι κύριοι εκπρόσωποί τους, καθώς και η επίδραση αυτών στη θεολογική σκέψη και μεταγενέστερη γραμματεία. Πραγματοποιείται, ωσαύτως, γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων με παράλληλη επεξήγηση και ανάλυση των θεολογικών θέσεων των Πατέρων της Εκκλησίας. Συγχρόνως μελετώνται οι πηγές της Πατρολογίας και ο τρόπος χρήσης αυτών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό μάθημα. 2. Πηγές της επιστήμης της Πατρολογίας. 3. Α'. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία. 4. α) Β'. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Μυστική-ησυχαστική θεολογία. Εκπρόσωποι. 6. Ορολογία και θεματική. 7. Διάκριση ουσίας και ενεργειών. 8. α) Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Θεία και ανθρώπινη σοφία. 10. Θείο φως και θεοπτία. 11. Θέωση. 12. α) Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασιών μεταπτυχιακών σπουδαστών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ33] Ερμηνευτική Γραμματεία Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων της μεταβυζαντινής περιόδου μέχρι σήμερα
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (Επικ. Καθηγήτρια)

Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Αξιολογούνται τα πατερικά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου με ανάλυση των βασικών θεολογικών θέσεων. Παράλληλα επιχειρείται η συστηματική διερεύνηση και η παρουσίαση της αντιλήψεως και της σκέψεύς του συγγραφέως, η οποία συναρτάται από την κοινωνία και την εποχή, την οποία ζεί και ταυτόχρονα παρουσιάζονται οι Πατερικές και Αγιογραφικές πηγές και εντοπίζονται τα γλωσσικά και φιλολογικά ζητήματα		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό μάθημα. 2. Εις την Κοίμησιν της Θεοτόκου. Ομιλία Η΄. (Νεκταρίου Πατριάρχου Ιεροσολύμων) 3. Εις την εορτήν της Θεοτόκου. Ομιλία Ι΄ (Νεκταρίου Πατριάρχου Ιεροσολύμων) 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Λόγος στηλιτευτικός κατά της ελληνικής πλάνης. Λόγος Ε΄ (αγ. Μάξιμος ο Γραικός). 6. Κατά της κακοδοξίας των Αρμενίων. Λόγος Θ΄ (άγ. Μάξιμος ο Γραικός). 7. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Εγκωμιαστικός λόγος στους αποστόλους Πέτρο και Παύλο. Λόγος Ι΄ (άγ. Μάξιμος ο Γραικός). 10. Περί της αληθούς ελευθερίας και της σχέσεως αυτής προς την ηθικήν ελευθερίαν (αγ. Νεκτάριος Πενταπόλεως). 11. Μελέτη επί της ψυχής του ανθρώπου και του ζώου (αγ. Νεκτάριος Πενταπόλεως). 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ35] Ελληνική Παλαιογραφία και τεχνική εκδόσεως πατερικών κειμένων		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται καταρχήν τα εισαγωγικά ζητήματα που αφορούν στην επιστήμη της ελληνικής παλαιογραφίας και της επιγραφικής. Εξετάζονται τα αρχαϊκά συστήματα γραφής που οδήγησαν στο ελληνικό αλφάβητο και παρουσιάζονται τα πρόχειρα		

	<p>και τα κατεργασμένα υλικά γραφής. Κυρίως γίνεται αναφορά στον πάπυρο, την περγαμηνή και τον χάρτη, καθώς και στα σχήματα που έλαβαν αυτά τα υλικά κατά τη χρήση τους ως αποθηκευτικών μέσων των γραπτών κειμένων (ειλητάρια, κώδικες κλπ). Γίνεται επίσης διεξοδική παρουσίαση της μεγαλογράμματης γραφής στις διάφορες φάσεις της, καθώς και της μικρογράμματης που επικρατεί από τον 9ο αιώνα. Παρουσιάζονται, τέλος, τα ζητήματα που αφορούν στην αντιγραφή και στην ανάγνωση των χειρογράφων, καθώς και στην τεχνική των κριτικών εκδόσεων. Τα μαθήματα συνοδεύονται από ασκήσεις ανάγνωσης κειμένων από επιλεγμένους πίνακες χειρογράφων όλων των χρονικών περιόδων.</p>
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγικά για την παλαιογραφική επιστήμη και τους κλάδους της. Αρχαϊκά συστήματα γραφής και το ελληνικό αλφάβητο 2. Πρόχειρα και κατεργασμένα υλικά και όργανα γραφής. Οι μορφές των χειρογράφων 3. Η επιγραφική γραφή και η μεγαλογράμματη ή μεγαλόσχημη από τον 2ο έως τον 6ο αι.: Γενικά χαρακτηριστικά, Βακχυλίδεια και Ρωμαϊκή κεφαλαιογράμματη, Βιβλική μεγαλογράμματη 4. Η μεγαλογράμματη γραφή μετά τον 6ο αιώνα: Αλεξανδρινή ή κοπτική μεγαλογράμματη, όρθια και επικλινής οξυκόρυφη, λειτουργική στρογγυλόσχημη 5. Η επισευρμένη (ή συρτή) γραφή και οι απαρχές της μικρογράμματης ή μικρόσχημης γραφής (9ος - μέσα 10ου αι.) 6. Τύποι μικρογράμματης γραφής: μαργαριτόπλεχτη, ανισοστρόγγυλη, Κάτω Ιταλίας, Μονής Οδηγών κ.ά. 7. Γραφείς και γραφές κατά την υστεροβυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο 8. Ζητήματα αντιγραφής ενός χειρογράφου: Γραφέας, διαδικασία αντιγραφής, χρονολόγηση-σημειώματα 9. Ανάγνωση ενός χειρογράφου: Σημεία στίξης, πνεύματα και τόνοι, αρίθμηση και κρυπτογραφία 10. Ανάγνωση ενός χειρογράφου: συντομογραφίες και συμπλέγματα, σημεία και σύμβολα 11. Παλαιογραφική εξέταση και περιγραφή των χειρογράφων 12. Κριτική του κειμένου – στέμμα κωδίκων 13. Τεχνική της κριτικής έκδοσης: σύμβολα και υπομνήματα (κριτικό και πηγών)</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ36] Μορφολογία και ειδολογική κατάταξη των πατερικών κειμένων		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται και αναλύονται τα κύρια		

	μορφολογικά και λογοτεχνικά είδη της πατερικής γραμματείας, με επισήμανση των πηγών και της ιστορικής εξελίξεώς τους.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά για τα ειδολογικά χαρακτηριστικά των πατερικών κειμένων και τη συσχέτισή τους με τη θύραθεν γραμματεία 2. Εισαγωγικά για τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της χριστιανικής γραμματείας. 3. Μορφολογία πατερικών έργων (I): Έκθεση. Μορφολογία πατερικών έργων (II): Ερωταποκρίσεις. 4. Μορφολογία πατερικών έργων (III): Διάλογος. 5. Μορφολογία πατερικών έργων (IV): Έλεγχος ή Αντίρρηση. Μορφολογία πατερικών έργων (V): Κεφάλαια. 6. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (I): Τα «βιβλικά» είδη (Ευαγγέλια, Πράξεις, Επιστολές, Αποκαλύψεις). 7. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (II): Δογματικά έργα. 8. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (III): Ερμηνευτικά έργα. 9. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (IV): Λόγοι και Εγκώμια. 10. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (V): Λειτουργικά έργα. 11. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (VI): Υμνογραφία και εκκλησιαστική ποίηση. 12. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (VII): Ιστοριογραφία και χρονογραφία. 13. Λογοτεχνικά είδη πατερικών έργων (VIII): Κανονικά κείμενα και διατάξεις.

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ3] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των γ' και δ' αι.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται ειδικότερα θέματα εκκλησιαστικής γραμματολογίας και πατερικής θεολογίας των γ' και δ' αιώνων, όπως ανέκυψαν στις υπό εξέταση περιόδους. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που κατεγράφησαν στην πατερική γραμματεία, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση με τα αναφερόμενα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Χρόνος και δημιουργία στη χριστιανική γραμματεία των τεσσάρων πρώτων αιώνων 2. Πνευματική ζωή και τελειότητα στην πατερική και ασκητική γραμματεία των πρώτων αιώνων 3. Ασθένεια, πόνος και θάνατος στην πατερική και ασκητική γραμματεία του τρίτου και τέταρτου αιώνα 4. Χριστιανισμός και Ιουδαϊσμός στους τέσσερις πρώτους αιώνες. 5. Χριστιανισμός και Ελληνισμός στους τέσσερις πρώτους αιώνες. 6. Ωριγένης: Θεολογία και πνευματική ερμηνεία. Τα νέα ευρήματα. 7. Ο Ευσέβιος		

	Καισαρείας και η βιβλιοθήκη του. 8. Η συμβολή του Μ. Βασιλείου στα θεολογικά ζητήματα του 4 ^{ου} αιώνα. 9. Ο Κύριλλος Ιεροσολύμων ως κατηχητής της Εκκλησίας. 10. Η συμβολή του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου στη θεολογία της Εκκλησίας. 11. Το αντιαρειτικό έργο του αγίου Επιφανίου Κύπρου 12. Ασκητική γραμματεία Α΄. Παχώμιος, Μ. Αντώνιος. 13. Ασκητική γραμματεία Β΄. Εφραίμ ο Σύρος, Ευάγγριος ο Ποντικός, Μακαριανά συγγράμματα.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ6] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 4^ο μέχρι τον 7^ο αι.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Πιτταράς (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικότερα θέματα εκκλησιαστικής γραμματολογίας και πατερικής θεολογίας από τον 4 ^ο μέχρι και τον 7 ^ο αιώνα, όπως ανέκυψαν στην υπό εξέταση περίοδο. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που κατεγράφησαν στην πατερική γραμματεία, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η θέση του ι. Χρυσοστόμου στην Εκκλησία. Θεολογία και γραμματεία. 2. Η θέση του Αυγουστίνου Ιππώνος στην Εκκλησία. 3. Ο Θεόδωρος Μοψουεστίας ως πρόδρομος του νεστοριανισμού. Νεστόριος και Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος της Εφέσου. 4. α) Ο Κύριλλος Αλεξανδρείας ως «διδάσκαλος» της Εκκλησίας. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Η συμβολή του Πρόκλου Κων/πόλεως στη διαμόρφωση της πατερικής διδασκαλίας του 7 ^{ου} αιώνα. 6. Ασκητισμός και θεολογία. 7. Το ενυπόστατο και η διαμόρφωση της χριστολογικής διδασκαλίας από τον Λεόντιο τον Βυζάντιο. 8. α) Θεολογία και θεολογούμενα στον Μάξιμο τον ομολογητή. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Γνωμικό θέλημα και μονοθελητισμός. 10. Θεολογία των εικόνων κατά τον Ι. Δαμασκηνό. 11. Υπερασπιστές των εικόνων. Θεόδωρος Στουδίτης, Γερμανός Α΄ Κων/πόλεως, Ταράσιος Κων/πόλεως. 12. α) Ασκητική γραμματεία Α΄. Νείλος ο ασκητής, Μάρκος ο ερημίτης. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13.		

	Ασκητική γραμματεία Β΄. Ισίδωρος Πηλουσιώτης, Διάδοχος Φωτικής.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ7] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 9^ο μέχρι τον 15^ο αι.		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Σουλτάνα Λάμπρου (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται τα θέματα της εκκλησιαστικής γραμματείας της περιόδου, όπως αυτά προβάλλονται και αναπτύσσονται μέσα στα κείμενα της περιόδου. Πραγματοποιείται, ωσαύτως, γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων της περιόδου με παράλληλη επεξήγηση και ανάλυση βασικών θεολογικών θέσεων της διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας. Συγχρόνως μελετώνται οι πηγές της Πατρολογίας και ο τρόπος χρήσης αυτών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό μάθημα. 2. Πηγές της επιστήμης της Πατρολογίας. 3. Α΄. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία. 4. Β΄. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία. 5. Α΄. Θεία ουσία και άκτιστες θείες ενέργειες. 6. Β΄. Θεία ουσία και άκτιστες θείες ενέργειες. 7. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 8. Α΄. Η εκ μόνου του Πατρός εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και η προσθήκη του Filioque. 9. Β΄. Η εκ μόνου του Πατρός εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και η προσθήκη του Filioque. 10. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 11. Α΄. Το πρωτείο του πάπα. 12. Β΄. Το πρωτείο του πάπα. 13. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ8] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Άννα Καραμανίδου (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρακολούθηση της ανάπτυξης των Θεολογικών προσανατολισμών δια μέσου της μεταρρυθμίσεως, της αντιμεταρρυθμίσεως, του ευσεβισμού, του διαφωτισμού, των ομολογιών της πίστεως και τέλος της απολογητικής Θεολογίας των Μεταβυζαντινών αιώνων. Παρουσίαση των θεολογικών ζυμώσεων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η δομή μιας επιστημονικής εργασίας 2, 3. Σκιαγράφηση και οριοθέτηση του θέματος. Η σημερινή κατάσταση τους έρευνας. 4. α) Παρουσίαση		

	<p>αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Η Ορθοδοξία στη διαμάχη μεταξύ των Δυτικών δογμάτων. Επιδράσεις του λατινικού σχολαστικισμού (1629-1723/1727) 6, 7. Ο Θρησκευτικός ανθρωπισμός, προσπάθεια συνδιαλλαγής μεταξύ Ανατολής Δύσης (1581-1629). 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Η αντιπαράθεση με τον Διαφωτισμό. Η ορθοδοξία επιστρέφει στις δικές της πηγές (1727-1821). 10, 11. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, Σχόλια. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, Σχόλια.</p>
--	--

2. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ (ΑΓ)

Α' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΓ1] Μαρτύρια και Μαρτυρολογικές Συλλογές		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημοσθένης Κακλαμάνος ΔρΘ (διδάσκων)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζονται τα ειδικά θέματα που αφορούν στο πιο πρώιμο είδος της αγιολογικής γραμματείας που προέκυψε από την εμφάνιση των χριστιανών μαρτύρων κατά την περίοδο των διωγμών και την ανάδειξή τους σε εκλεκτά μέλη της Εκκλησίας που τιμήθηκαν με ετήσιες μνήμες. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται τόσο το ιστορικό και θεωρητικό πλαίσιο της εμφανίσεως των διωγμών όσο και τα επιμέρους λογοτεχνικά είδη που δημιουργήθηκαν για να τιμηθούν οι μάρτυρες της Εκκλησίας. Ιδιαίτερα εξετάζονται οι αρχαίες μαρτυρολογικές συλλογές, σύντομοι ή εκτενείς κατάλογοι που συντάχθηκαν από τις τοπικές εκκλησιαστικές κοινότητες για να καταγραφούν οι μάρτυρές τους, σε διάκριση προς τους μάρτυρες των αιρετικών ομάδων.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Το ιστορικό πλαίσιο των διωγμών και οι Μάρτυρες της αρχαίας Εκκλησίας 2. Το θεωρητικό υπόβαθρο της πολεμικής κατά του Χριστιανισμού: Κατά Χριστιανών - Contra Christianos 3. Η λειτουργική τιμή</p>		

	των μαρτύρων και η λειτουργία των Μαρτυρίων 4. Πράξεις και Ιστορικά Μαρτύρια στην ελληνόφωνη και λατινόφωνη παράδοση. 6. Το είδος των Επικών Μαρτυρίων 7. Αρχαίες Μαρτυρολογικές Συλλογές και εκκλησιαστικά Δίπτυχα 8. Ευσέβιος Καισαρείας, Περί των εν Παλαιστίνη μαρτυρησάντων 9. Το Συριακό Μαρτυρολόγιο 10. Το Μαρτυρολόγιο της Εκκλησίας της Ρώμης: Depositio Martyrum 11. Το Ιερωνυμικό Μαρτυρολόγιο: ένα «οικουμενικό» Μαρτυρολόγιο 12. Άλλες πρώιμες Μαρτυρολογικές Συλλογές (Καρθαγένης, Οξυρύγχου κ.ά.) 13. Εξέταση ειδικών, «μη κανονικών» περιπτώσεων
--	---

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΓ7] Πρόσωπα και τάσεις στην Αγιολογία της μεσοβυζαντινής και παλαιολόγιας περιόδου		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Συμεών Πασχαλίδης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Η μεσοβυζαντινή περίοδος ορίζεται ως η πλέον σημαντική για την ανάπτυξη της αγιολογικής γραμματείας. Ως αφετηρία ορίζεται η εικονομαχική περίοδος, κατά την οποία τα αγιολογικά κείμενα διεδραμάτισαν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο τόσο ως προς την καθιέρωση των αγίων που αντέδρασαν στη διδασκαλία των Εικονομάχων όσο και ως προς τη λειτουργική θεμελίωση της τιμής των αγίων, των ιερών εικόνων και των λειψάνων, την τιμή των οποίων αμφισβητούσαν οι Εικονομάχοι. Κατά την ίδια περίοδο διακρίνεται το αγιολογικό έργο που προέρχεται από προβεβλημένους για το εκκλησιαστικό και θεολογικό έργο τους Πατριάρχες, ενώ κατά τη μεταεικονομαχική περίοδο κυριαρχούν και οι τάσεις που διαμορφώνονται κατά τους προηγούμενους αιώνες: η μετάφραση και η συλλογή των προγενέστερων αγιολογικών κειμένων. Κύριοι φορείς τους αναδεικνύονται ο Νικήτας Παφλαγών και ο Συμεών Μεταφραστής. Κατά τους επόμενους αιώνες ως το τέλος της βυζαντινής εποχής η αγιολογία εξακολουθεί να εξελίσσεται και να γνωρίζει σημαντικές εξάρσεις, όπως κατά την περίοδο του Ησυχασμού. Ταυτόχρονα αναπτύσσονται και νέα είδη, όπως τα νεομαρτυρολογικά κείμενα, για να εξαρθεί η τιμή των νέων μαρτύρων της Εκκλησίας μετά την επικράτηση του Ισλάμ στα βυζαντινά εδάφη.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η Αγιολογία της Εικονομαχικής περιόδου: Βασικά γνωρίσματα και τάσεις. 2. Ο όσιος Θεόδωρος ο Στουδίτης και το αγιολογικό έργο του 3. Οι Οικουμενικοί Πατριάρχες της Εικονομαχίας και το</p>		

	<p>αγιολογικό τους έργο; Πατριάρχης Ταράσιος και Μεθόδιος Α΄ Ομολογητής 4. Ο πατριάρχης Φώτιος και το αγιολογικό του έργο 5. Η αυτοκρατορική Αγιολογία του 10^{ου} αιώνα: Λέων ΣΤ΄ ο Σοφός, Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος και Αυτοκρατορικά Μηνολόγια. 6. Οι αγιολογικές Μεταφράσεις της μεσοβυζαντινής περιόδου: πρόσωπα και θεωρία 7. Το αγιολογικό έργο του Νικήτα Παφλαγόνα και του Συμεών Μεταφραστή 8. Η Βυζαντινή Αγιολογία του 11ου και 12ου αιώνα 9. Εκπρόσωποι της βυζαντινής Αγιολογίας του 13ου αιώνα: Θεόδωρος Μετοχίτης και Κωνσταντίνος Ακροπολίτης 10. Η αγιολογική ακμή της Παλαιολόγειας περιόδου 11. Οι θεολογικές συζητήσεις και η Αγιολογία του Ησυχασμού 12. Οι μεγάλοι εκπρόσωποι του 14ου αιώνα: Φιλόθεος Κόκκινος, Νικηφόρος Γρηγοράς, Νικηφόρος Κάλλιστος Ξανθόπουλος, πατριάρχης Κάλλιστος Α΄ 13. Τάσεις και εκπρόσωποι του 15ου αιώνα: Η ανάπτυξη της νεομαρτυρικής γραμματείας - Μακάριος Μακρής, Συμεών Θεσσαλονίκης, Γεννάδιος Β΄ Σχολάριος, Μανουήλ Κορίνθιος</p>
--	---

Γ΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΓ8] Σταθμοί στην βυζαντινή και μεταβυζαντινή Αγιολογία		
Διδάσκων	Συμεών Πασχαλίδης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσίαση των σημαντικότερων σταθμών και τάσεων της βυζαντινής και μεταβυζαντινής Αγιολογίας		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η Αγιολογία της Εικονομαχικής Περιόδου 2. Νέες τάσεις: Νέοι Άγιοι, Μετάφραση Αγιολογικών Κειμένων 3. Οι νέοι μάρτυρες 4. Οι σημαντικότεροι συγγραφείς αγιολογικών κειμένων του 8ου και 9ου αιώνα και η συμβολή τους 5. Η δημιουργία των συλλογών και η κωδικοποίηση των αγιολογικών πηγών 6. Η αγιολογική ακμή του 10^{ου} αιώνα και ο βυζαντινός εγκυκλοπαιδισμός 7. Αυτοκρατορική αγιολογία: Λέων ΣΤ΄ ο Σοφός και Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος 8. Νικήτας Δαβίδ Παφλαγών και Συμεών Μεταφραστής - Τα Αυτοκρατορικά Μηνολόγια 9. Η αγιολογική κρίση του 11^{ου} και 12^{ου} αιώνα 10. Η Ανάκαμψη της παλαιολόγειας περιόδου: Κωνσταντίνος Ακροπολίτης 11. Η Αγιολογία του Ησυχασμού 12. Οι μεγάλες αγιολογικές συλλογές της μεταβυζαντινής περιόδου 13. Τάσεις και προβλήματα στην μεταβυζαντινή Αγιολογία: Μετάφραση, κωδικοποίηση και έκδοση των αγιολογικών κειμένων</p>		

Γ'. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΘΡ)**Α' Εξάμηνο**

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΘΡ12] Θέματα μεθοδολογίας και επιστημονικής θεωρίας στη Θρησκείολογία		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα περιλαμβάνει: α) διεξοδική παρουσίαση όλων των μεθοδολογικών ζητημάτων που αφορούν στην επιστήμη της Θρησκείολογίας β) τις επιμέρους ενότητες της επιστημονικής θεωρίας της θρησκείας γ) πρακτική εφαρμογή και άσκηση από την πλευρά των φοιτητών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή. Η Θρησκείολογία ως επιστήμη. Σύγχρονες τάσεις και πρακτικές. 2. I. Θέματα Μεθοδολογίας. α. Η επιστημονική μελέτη της θρησκείας. Βασικές αρχές και κανόνες. 3. I. Θέματα Μεθοδολογίας. β. Η επιστημονική/ερευνητική προσέγγιση της κάθε θρησκευτικής παράδοσης. Συγκέντρωση και αξιολόγηση των πρώτων στοιχείων. 4. I. Θέματα Μεθοδολογίας. γ. Τεχνικές οδηγίες προσέγγισης των πηγών και της βιβλιογραφίας. Εξοικείωση με τις Βιβλιοθήκες και τις Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων σε ΑΕΙ και Ινστιτούτα του εσωτερικού και εξωτερικού. 5. I. Θέματα Μεθοδολογίας. δ. Τεχνικές οδηγίες για τη διαχείριση, κατάταξη και επεξεργασία του πρωτογενούς/πρωτότυπου υλικού. Άσκηση. 6. I. Θέματα Μεθοδολογίας. ε. Τεχνική κατάρτιση με υποδείγματα. Σύνταξη μικρών δοκιμών. Προφορική παρουσίαση. Σχολιασμός και παρατηρήσεις. 7. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. α. Οι απαρχές της θρησκείας. Γενικές παρατηρήσεις και σχόλια. Ανάθεση εργασιών προόδου. 8. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. β. Η επιστημονική μελέτη της θρησκείας και οι γνωσιακές επιστήμες. Νεότερες εκτιμήσεις. Σχόλια και υποδείξεις στις εργασίες προόδου. 9. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. γ. Η χρήση των προτύπων και οι θρησκευτικές έννοιες. Ιστορική προσέγγιση. Ανάθεση κύριας φροντιστηριακής εργασίας. 10. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. ε. Θρησκεία και ηθική, θρησκεία και δόγμα, θρησκεία και πίστη στις κοινωνίες του χθές και του σήμερα (κοινωνική/ταξική διαστρωμάτωση, νομοθεσία, ήθη, έθιμα, παραδόσεις). Διευκρινήσεις σε θέματα που αφορούν τις εργασίες των μεταπτ. φοιτητών. 11. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. στ. Θρησκεία και θάνατος, θρησκεία και θεολογία, θρησκεία και εσχατολογία.		

	Διευκρινήσεις σε θέματα που αφορούν τις εργασίες των μεταπτ. φοιτητών. 12. ΙΙ. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. ζ. Θρησκεία και τελετουργία. Σύνοψη. Συζήτηση. Προφορική παρουσίαση εργασιών. Σχόλια, απορίες, διευκρινήσεις. 13. Προφορική παρουσίαση εργασιών. Σχόλια, απορίες, διευκρινήσεις. Γενικές παρατηρήσεις.
--	---

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΘΡ13] Θέματα Ιστορίας των Θρησκειών Α'		
Διδάσκων	Απόστολος Κραλίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα περιλαμβάνει: α) συστηματική παρουσίαση όλων των επιμέρους επιστημονικών και μεθοδολογικών ζητημάτων της Ιστορίας των Θρησκειών β) πρακτική άσκηση και εργασία από τους φοιτητές.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά. Η Ιστορία των Θρησκειών ως κλάδος της Θρησκειολογίας. Μεθοδολογία και σύγχρονες τάσεις της έρευνας. 2. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου α': Αρχαία ελληνική θρησκεία. Η επιστημονική μελέτη της θρησκείας. 3. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου β': Ρωμαϊκή θρησκεία. Θρησκείες της Συρίας και Παλαιστίνης. Αιγυπτιακή θρησκεία. Ανάθεση εργασίας προόδου. 4. Οι θρησκείες των λαών της Μεσοποταμίας. Τεχνικές οδηγίες για την σύνθεση της εργασίας. 5. Ινδικά θρησκευόμενα : Προβεδική, Βεδική θρησκεία. Πρώϊμος Ινδουϊσμός. Βισνουϊσμός, Σιβαϊσμός, Σακτισμός. Μεταγενέστερος και σύγχρονος Ινδουϊσμός. Γιόγκα. Τζαϊνισμός. 6. Βουδισμός. Θιβητικός Βουδισμός. Παρουσίαση εργασιών προόδου με παράλληλο σχολιασμό και παρατηρήσεις. 7. Κινεζικές θρησκείες. Κομφουκιανισμός. Ταοϊσμός. Κινεζικός Βουδισμός. Ιαπωνικές θρησκείες: Σίντο. Ιαπωνικός Βουδισμός. Ανάθεση εργασιών εξαμήνου. Συντονισμός και καθοδήγηση. 8. . Ισλάμ α': Μωάμεθ ο ιδρυτής και Προφήτης. Η περίοδος των κατακτήσεων. Το Κοράνι. Σουνιτικό και Σιιτικό Ισλάμ. 9. Ισλάμ β': Κορανική θεολογία και διδασκαλία. Θεοκρατία. Σαρία. Τζιχάντ. Σούφι. Σύγχρονη κατάσταση. Διευκρινήσεις που αφορούν τις κύριες εργασίες του εξαμήνου. 10. Διαθρησκειακός Διάλογος α': Ιστορική αναδρομή. Σύγχρονη περίοδος διαλόγου μεταξύ των θρησκειών 11. Νέες Θρησκείες. Προέλευση, εξέλιξη, σύγχρονη κατάσταση. 12. Μαγεία -Σατανισμός, Φυσική λατρεία. Κατάθεση εργασιών εξαμήνου. 13. Συμπεράσματα. Παρουσίαση εργασιών εξαμήνου. Συζήτηση, σχόλια Παρατηρήσεις.		

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΘΡ15] Αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή θρησκεία		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα περιλαμβάνει: α) αναλυτική περιγραφή επιμέρους ενοτήτων της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής θρησκείας β) πρακτική άσκηση και εργασία από τους φοιτητές.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή. Αρχαία ελληνική θρησκεία. Πρώιμη περίοδος, ιστορική εξέλιξη. 2. Κοσμολογία και Μυθολογία. Προέλευση και ερμηνεία των θείων δυνάμεων. Η μαρτυρία των πηγών. Προσέγγιση του πηγαίου υλικού μέσω διαδικτύου και βιβλιογραφίας. 3. Ηρωολατρία. Το πρότυπο του Ηρακλή. Εργασίες προόδου. 4. Θεότητες και εορτές. Ελευσίνια Μυστήρια. Η εξάπλωση της λατρείας του θεού Διονύσου. Λατρεία άλλων θεών, όπως η Αθηνά και ο Απόλλωνα. 5. Οι αντιλήψεις για την αθανασία της ψυχής. Η διήγηση της αρπαγής της Περσεφόνης και της καθόδου στον Άδη. Παρουσίαση εργασιών προόδου. 6. Χαρακτηριστικά της ελληνικής θρησκείας μέσα από τα ευρήματα της λατρείας της στην αρχαία ελληνική πόλη. Κριτική αποτίμηση των πορισμάτων. 7. Τα κύρια χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λατρείας στην πρώιμη περίοδο. Οι λατρείες στην Ιταλική χερσόνησο πριν τις ρωμαϊκές κατακτήσεις. Επιρροές. 8. Η ρωμαϊκή λατρεία στην περίοδο της Δημοκρατίας και της Μοναρχίας. Εργασίες προόδου και κύριες εργασίες εξαμήνου. Παρατηρήσεις και σχόλια ως προς τις εργασίες. 9. Επιρροές από την αρχαία ελληνική θρησκεία, την αιγυπτιακή θρησκεία και άλλες λατρείες της Ανατολής. Θρησκευτικός συγκρητισμός. 10. Οι μεταρρυθμίσεις του Οκταβιανού Αυγούστου. Άλλες μεταρρυθμίσεις μεταγενέστερων αυτοκρατόρων. 11. Η αυτοκρατορική λατρεία και η ρωμαϊκή ιδεολογία. Η λατρεία του Sol Invictus. 12. Η σταδιακή παρακμή της ρωμαϊκής θρησκείας, κυρίως από τα τέλη της ρεπουβλικανικής περιόδου. Παρουσίαση κύριων εργασιών εξαμήνου. 13. Συμπεράσματα. Παρατηρήσεις και σχόλια για την παρουσίαση των κύριων εργασιών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ42] Θέματα διαθρησκειακών διαλόγων (Σεμινάριο)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Απόστολος Κραλίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10

Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα είναι σεμιναριακό και περιλαμβάνει: α) αναλυτική περιγραφή επιμέρους ενοτήτων που αφορούν στους διαθρησκειακούς διαλόγους β) πρακτική άσκηση και εργασία από τους φοιτητές.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή. Γενικά για τους διαθρησκειακούς διαλόγους. 2. Ιστορική παρουσίαση και αποτίμηση των διαλόγων μεταξύ των θρησκειών στην ανατολή από τον 1 ^ο αι. μ.Χ. μέχρι το τέλος της βυζαντινής περιόδου. 3. Οι διάλογοι του Χριστιανισμού με τις πολυθεϊστικές λατρείες της ύστερης αρχαιότητας. 4. Οι διάλογοι του Χριστιανισμού με τον Ιουδαϊσμό. 5. Οι διάλογοι του Χριστιανισμού με το Ισλάμ. 6. Ιστορική παρουσίαση των διαλόγων μεταξύ των θρησκειών στη δύση μέχρι τα τέλη του 18 ^{ου} αι. 7. Οι σύγχρονοι διαθρησκειακοί διάλογοι. 8. Οι διαθρησκειακές συναντήσεις με αφορμή τις κοσμογονικές αλλαγές του 20 ^{ου} αι. 9. Οι διαθρησκειακές συναντήσεις και ο διάλογος με αφορμή τα σύγχρονα οικολογικά προβλήματα. 10. Ο ρόλος των θρησκευτικών ηγετών στους διαθρησκειακούς διαλόγους. 11. Ο ρόλος του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις διαθρησκειακές συναντήσεις και τους διαλόγους. 12. Παρουσίαση κύριων εργασιών εξαμήνου. 13 Συμπεράσματα. Παρατηρήσεις και σχόλια για την παρουσίαση των κύριων εργασιών.

Δ΄. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (ΙΕ)

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ19] Πηγές εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη των πηγών της Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας. Εξετάζονται οι πηγές (Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Βυζαντινοί Ιστορικοί, πρακτικά οικουμενικών Συνόδων, έγγραφα, κείμενα Πατέρων, επιγραφές κ.α.). Στη συνέχεια αναλύονται ξεχωριστά και συνδέονται με σημαντικά γεγονότα της εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εκκλησιαστική και βυζαντινή Ιστορία 2. Οι πηγές της Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας 3. Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι, Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί. 4. Ευσέβιος, ο πατέρας της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 5. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 4ου, 5ου και 6ου αιώνα. 6. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 7ου, 8ου και 9ου αιώνα. 7.		

	Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 10ου, 11ου και 13ου αιώνα. 8. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 14ου και 15ου αιώνα. 9. Βυζαντινοί Ιστορικοί από τον 4ο έως το 8ο αιώνα 10. Βυζαντινοί Ιστορικοί από τον 9ο έως το 15ο αιώνα 11. Πατερικά κείμενα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 12. Περιηγητικά κείμενα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 13. Άλλα κείμενα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας (νομικά, γεωγραφικά, ποιήματα κ.α.).
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE27] Χριστιανική τοπογραφία - Τοπική εκκλησιαστική ιστορία		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ιωάννης Μπάκας (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη βασικών σημείων της εκκλησιαστικής γεωγραφίας και της τοπικής εκκλησιαστικής ιστορίας, του βαλκανικού και μικρασιατικού κυρίως χώρου, και των ιστορικών εξελίξεων. Το μάθημα επιχειρεί να συμβάλλει στην εξέταση της ιστορικής και εκκλησιαστικής φυσιογνωμίας του χώρου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στην Τοπική Ιστορία και στην τοπική εκκλησιαστική ιστορία και γεωγραφία. 2. Πηγές της χριστιανικής γεωγραφίας και τοπογραφίας. 3. Χριστιανική και εκκλησιαστική χαρτογραφία. 4. Διαμόρφωση των εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών και ορίων. 5. Η δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 6. Η επισκοπική ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 7. Ιστορία των κατά τόπους Εκκλησιών Α΄. 8. Ιστορία των κατά τόπους Εκκλησιών Β΄. 9. Το ιεραποστολικό έργο στον Παρευξείνιο χώρο. 10. Το ιεραποστολικό έργο στην Αραβία και την Ασία. 11. Το ιεραποστολικό έργο στην Αφρική. 12. Το ιεραποστολικό έργο στην Ευρώπη. 13. Η γεωγραφία του μοναχισμού.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE29] Το πρόβλημα της θεωρίας της 3ης Ρώμης (ιστορική θεώρηση) Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι απαρχές της θεωρίας της Γ΄ Ρώμης κι η εξέλιξή της μέχρι τον 20ο αι.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τα πρώτα σπέρματα της θεωρίας της Γ΄ Ρώμης. 2. Η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως ως ενισχυτικό στοιχείο αυτής της θεωρίας. 3. Η ρωσική γραμματεία για τη θεωρία της Γ΄ Ρώμης. 4. Η αντικανονικότητα του Ρωσικού Πατριαρχείου. 5. Η ίδρυση του Ρωσικού		

	Πατριαρχείου. 6. Κατάργηση του ρωσικού Πατριαρχείου από το Μ. Πέτρο. 7. Ρήξη Τσάρου και Πατριάρχου Νήφωνος. 8. Η θέση του μοναχού Φιλοθέου της Μονής Ελεάζαρ. 9. Η πνευματική κίνηση των θρησκευτικών προσωπικοτήτων της Μόσχας. 10. Η επανάσταση των Μπολσεβίκων. 11. Το ίδιο. 12. Ανασύσταση Πατριαρχείου. 13. Το ίδιο.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE31] Θέματα εκκλησιαστικής ιστορίας Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η πορεία της Εκκλησίας από τον 3 ^ο αι. έως και τη 2 ^η Οικουμενική Σύνοδο		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Εκκλησία κατά τους τελευταίους διωγμούς. 2. Θρησκευτικά και μεταφυσικά ρεύματα του 3ου και του 4ου αιώνα. 3. Η μεταστροφή του Μ. Κωνσταντίνου. 4. Η χριστιανική αυτοκρατορική ιδέα του Ευσεβίου Καισαρείας. 5. Η Εκκλησία και η εκχριστιανισμένη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία 6. Η παγανιστική αντίδραση με τον Ιουλιανό. 7. Ο Χριστιανισμός ως επίσημη θρησκεία του Κράτους. 8. Η διάδοση του Χριστιανισμού. 9. Η αντιπαράθεση με την εθνική θρησκεία. 10. Η διαμόρφωση του πρώιμου βυζαντινού πολιτισμού. 11. Ο αρειανισμός. Η 1η Οικουμενική Σύνοδος. 12. Οι πρώτες αντιπαραθέσεις με το Κράτος και η 2η Οικουμενική Σύνοδος. 13. Διαμόρφωση του εκκλησιαστικού οργανισμού.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE33] Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το ενδιαφέρον του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τις σλαβικές Εκκλησίες.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Άνδρωση στην πίστη. 2. Χειραφέτηση σε Αυτοκέφαλες Εκκλησίες. 3. Παροχή πολιτιστικών στοιχείων. 4. Σεβασμός ιδιαιτεροτήτων των λαών. 5. Η προσφορά και οι διδαχές των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου. 6. Προσφορά Αγίου Όρους στις σλαβικές Εκκλησίες. 7. Οργάνωση του Μοναχισμού. 8. Γρηγόριος Σιναΐτης. 9. Νικόδημος Τισμάνα. 10. Υάκινθος Κριτικόπουλος. 11. Μητροπολίτης Χαρίτων. 12. Σημερινή προσφορά του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 13. Το πρόβλημα της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων.		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE17] Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Νεστοριανισμός, Μονοφυσιτισμός και Μονοθελητισμός και οι 3 ^η και 4 ^η και 5 ^η Οικουμενικές Σύνοδοι.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο Απολλιναρισμός. 2. Η προέλευση του Νεστοριανισμού: η αντιοχειανή θεολογία. 3. Ο Κύριλλος Αλεξανδρείας και η 3 ^η Οικουμενική Σύνοδος. 4. Οι προσπάθειες για κοινή ομολογία πίστεως και το ναυάγιό τους. 5. Η εμφάνιση του Μονοφυσιτισμού και η ληστρική σύνοδος της Εφέσου. 6. Η 4 ^η Οικουμενική Σύνοδος. 7. Ο Αντιχαλκηδονισμός και το μονοφυσιτικό σχίσμα. 8. Ρώμη και Κωνσταντινούπολη. 9. Προσπάθειες γεφύρωσης: ο Νεοχαλκηδονισμός και η 5 ^η Οικουμενική Σύνοδος. 10. Η ενωτική πολιτική του Ηρακλείου: μονοενεργητισμός. 11. Μονοθελητισμός. 12. Ο Μάξιμος Ομολογητής και η σύγκρουση με την πολιτική εξουσία. 13. Η 6 ^η Οικουμενική Σύνοδος.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE20] Πηγές εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη των πηγών της Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας. Εξετάζονται οι πηγές (Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Βυζαντινοί Ιστορικοί, πρακτικά οικουμενικών Συνόδων, έγγραφα, κείμενα Πατέρων, επιγραφές κ.α.). Στη συνέχεια αναλύονται ξεχωριστά και συνδέονται με σημαντικά γεγονότα της εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Πηγές της Α' Οικουμενικής Συνόδου. 2. Πηγές της Β' Οικουμενικής Συνόδου 3. Πηγές της Γ' Οικουμενικής Συνόδου 4. Πηγές της Δ' Οικουμενικής Συνόδου 5. Πηγές της Ε' Οικουμενικής Συνόδου 6. Πηγές της ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου 7. Πηγές της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου 8. Επιστολές των Πατέρων της Εκκλησίας και Εκκλησιαστική Ιστορία 9. Οι επιγραφές σε ναούς, εκκλησιαστικά και δημόσια κτίρια ως πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 10. Τα νομικά κείμενα ως πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 11. Τα αυτοκρατορικά διατάγματα ως πηγές της		

	Εκκλησιαστικής Ιστορίας 12. Τα νομίσματα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 13. Τα υπομνήματα εκλογών επισκόπων ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE23] Ιστορία των σχέσεων του Βυζαντίου με τον ισλαμικό κόσμο		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (Καθηγητής), Ιωάννης Μπάκας (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη των ποικίλων σχέσεων που διαμορφώθηκαν μεταξύ του Βυζαντίου και του Ισλαμικού κόσμου, αραβικού και μη. Επίσης, συμβάλλει στην κατανόηση των αντιδράσεων των βυζαντινών μπροστά στο γεγονός της εμφάνισης στο προσκήνιο της ιστορίας ενός έθνους με νέες διαφορετικές κοινωνικοπολιτικές και πολιτισμικές αξιώσεις.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή. 2. Πηγές και ιστοριογράφοι. 3. Η εικόνα του Ισλάμ στο Βυζάντιο. Βυζαντινά ιστορικά κείμενα. 4. Η θρησκευτική γεωγραφία πέρα από την Αυτοκρατορία. 5. Η Βυζαντινή αυτοκρατορία σε μια εποχή επιταχυνόμενων αλλαγών. 6. Τα προβλήματα του Βυζαντίου και οι ισλαμικές κατακτήσεις. 7. Διπλωματικές σχέσεις και διάλογος μεταξύ Βυζαντίου και Ισλαμικού κόσμου. 8. Η επιβίωση χριστιανικών πληθυσμών στα Χαλιφάτα. 9. Εξισλαμισμοί αλλά και εκχριστιανισμοί. 10. Θεολογικά και πολεμικά αντι-ισλαμικά κείμενα 11. Εκκλησία και ισλαμική πολιτική εξουσία στη Συρία. 12. Εκκλησία και ισλαμική πολιτική εξουσία στην Παλαιστίνη. 13. Εκκλησία και ισλαμική πολιτική εξουσία στην Αίγυπτο.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE28] Θέματα της ιστορίας των εκκλησιαστικών διοικήσεων		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ιωάννης Μπάκας (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η έρευνα και η μελέτη των ιδιαίτερων θεμάτων των επιμέρους εκκλησιαστικών διοικήσεων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η συμβολή σημαντικών προσωπικοτήτων που σημάδεψαν την πορεία και ζωή των διοικήσεων αυτών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Διαμόρφωση των εκκλησιαστικών διοικήσεων και των ορίων τους. 2. Η δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 3. Η Εκκλησία της Κύπρου. Το αυτοκέφαλο. 4. Η Αρχιεπισκοπή της Αχρίδας. Ο χώρος δικαιοδοσίας της. 5. Η Εκκλησία ως εγγυητής		

	της ενότητας του ρωσικού χώρου. 6. Το σχίσμα των παλαιοπίστων. 7. Το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος. 8. Η περίπτωση των μητροπόλεων Καρλοβικίου και Μαυροβουνίου. 9. Το προσκυνηματικό ζήτημα στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων. 10. Το μοναστηριακό ζήτημα στη Ρουμανία. Οι επιπτώσεις στα πρεσβυγενή Πατριαρχεία και τις μονές της Ελλάδας. 11. Το προνομιακό ζήτημα κατά τον 19ο αιώνα. 12. Η καταδίκη του Εθνοφυλετισμού. 13. Ο πανσλαβισμός και το Αντιοχειανό ζήτημα.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ30] Το πρόβλημα της θεωρίας της 3ης Ρώμης (ιστορική θεώρηση) Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι απαρχές της θεωρίας της Γ΄ Ρώμης κι η εξέλιξή της μέχρι τον 20ο αι.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τα πρώτα σπέρματα της θεωρίας της Γ΄ Ρώμης. 2. Η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως ως ενισχυτικό στοιχείο αυτής της θεωρίας. 3. Η ρωσική γραμματεία για τη θεωρία της Γ΄Ρώμης. 4. Η αντικανονικότητα του Ρωσικού Πατριαρχείου. 5. Η ίδρυση του Ρωσικού Πατριαρχείου. 6. Κατάργηση του ρωσικού Πατριαρχείου από το Μ. Πέτρο. 7. Ρήξη Τσάρου και Πατριάρχου Νήφωνος. 8. Η θέση του μοναχού Φιλοθέου της Μονής Ελεάζαρ. 9. Η πνευματική κίνηση των θρησκευτικών προσωπικοτήτων της Μόσχας. 10. Η επανάσταση των Μπολσεβίκων. 11. Το ίδιο 12. Ανασύσταση Πατριαρχείου. 13. Το ίδιο		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ34] Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το πρόβλημα του εθνικισμού όπως εκδηλώνεται μέσα στις Εκκλησίες της ΝΑ Ευρώπης		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο Εθνικισμός ως ιστορικό φαινόμενο. 2. Ο Εθνικισμός στα Βαλκάνια. 3. Βουλγαρικό Σχίσμα. 4. Τοπική Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως. 5. Κριτική εθνικισμού εξ απόψεως Ορθοδόξου. 6. Ο Εθνικισμός στη Ρωσία. 7. Ο Εθνικισμός στην Βουλγαρία. 8. Ο Εθνικισμός στην Αλβανία. 9. Ο Εθνικισμός στα Σκόπια. 10. Η σχισματική Εκκλησία των Σκοπίων ως συνέπεια Εθνικισμού. 11. Το μαρτύριο του Αρχιεπισκόπου Ιωάννου. 12. Η Σύνοδος του Νίς. 13.		

	Γερμανική Εκκλησία και Εθνικισμός.
--	------------------------------------

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE18] Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το ιστορικό πλαίσιο, τα αίτια και οι δύο περίοδοι της εικονομαχίας. Η σύνοδος της Ιερείας και η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι εικόνες στην χριστιανική Εκκλησία. 2. Παλαιότερες εικονομαχικές αντιλήψεις. 3. Το ιστορικό πλαίσιο. 4. Τα αίτια της Εικονομαχίας. 5. Ο βυζαντινός βασιλεύς ως ρυθμιστής των εκκλησιαστικών ζητημάτων. 6. Αφορμές και έκρηξη της Εικονομαχίας. 7. Η πρώτη περίοδος. 8. Κωνσταντίνος Ε'. 9. Η σύνοδος της Ιερείας (754). 10. Διώξεις. 11. Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος (787). 12. Η δεύτερη περίοδος (813-843). 13. Η αποτίμηση του φαινομένου.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE26] Θέματα σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας (ιστορική θεώρηση) Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Κουκουσάς (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα εξετάζει την πορεία των σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας από τη βυζαντινή περίοδο μέχρι τις ημέρες μας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά την εποχή της Καινής Διαθήκης 2. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά τη ρωμαϊκή περίοδο 3. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά τη βασιλεία του Μεγάλου Κωνσταντίνου 4. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τον 4ο έως τον 6ο αιώνα. 5. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά τη βασιλεία του Ιουστινιανού 6. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τον 7ο έως τον 9ο αιώνα. 7. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τον 9ο έως τον 13ο αιώνα. 8. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας στην αυτοκρατορία της Νικαίας 9. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας την εποχή των Παλαιολόγων 10. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κάτω από την οθωμανική κυριαρχία 11. Ελληνική Εκκλησία και Ελληνική Πολιτεία, I. 12. Ελληνική Εκκλησία και Ελληνική Πολιτεία, II. 13. Ελληνική Εκκλησία και Ελληνική Πολιτεία, III.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ32] Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το ενδιαφέρον του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τις σλαβικές Εκκλησίες.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Άνδρωση στην πίστη. 2. Χειραφέτηση σε Αυτοκέφαλες Εκκλησίες. 3. Παροχή πολιτιστικών στοιχείων. 4. Σεβασμός ιδιαιτεροτήτων των λαών. 5. Η προσφορά και οι διδαχές των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου. 6. Προσφορά Αγίου Όρους στις σλαβικές Εκκλησίες. 7. Οργάνωση του Μοναχισμού. 8. Γρηγόριος Σιναΐτης. 9. Νικόδημος Τισμάνα. 10.Υάκινθος Κριτικόπουλος. 11.Μητροπολίτης Χαρίτων. 12.Σημερινή προσφορά του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 13.Το πρόβλημα της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ35] Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιχαήλ Τρίτος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το πρόβλημα του εθνικισμού όπως εκδηλώνεται μέσα στις Εκκλησίες της ΝΑ Ευρώπης		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο Εθνικισμός ως ιστορικό φαινόμενο. 2. Ο Εθνικισμός στα Βαλκάνια. 3. Βουλγαρικό Σχίσμα. 4. Τοπική Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως. 5. Κριτική εθνικισμού εξ επόψεως Ορθοδόξου. 6. Ο Εθνικισμός στη Ρωσία. 7. Ο Εθνικισμός στην Βουλγαρία. 8. Ο Εθνικισμός στην Αλβανία. 9. Ο Εθνικισμός στα Σκόπια. 10. Η σχισματική Εκκλησία των Σκοπίων ως συνέπεια Εθνικισμού. 11. Το μαρτύριο του Αρχιεπισκόπου Ιωάννου. 12. Η Σύνοδος του Νίς. 13. Γερμανική Εκκλησία και Εθνικισμός.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ36] Η γεωπολιτική του Χριστιανισμού στην Ανατολική Μεσόγειο		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ιωάννης Μπάκας (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στη Μέση Ανατολή ο Χριστιανισμός αποτελεί σημαντικό συνδετικό δεσμό ο οποίος ενώνει έως σήμερα τους πληθυσμούς των περιοχών αυτών με ένα ενιαίο παρελθόν. Η έννοια του εθνικού γεωγραφικού προσδιορισμού, στον παραπάνω γεωγραφικό χώρο, δεν μπορεί να έχει νόημα δίχως την μόνιμη αναφορά στον πολιτισμικό και θρησκευτικό παράγοντα. Οι όροι «γεωπολιτική» και «χριστιανισμός» συνυπάρχουν και συλλειτουργούν		

	μέσα στα πλαίσια της ιστορικότητας των πολιτισμών ιδιαίτερα στην εποχή μας.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Γεωγραφικό και δημογραφικό περιβάλλον της Μέσης Ανατολής. 2. Η θρησκευτική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής. 3. Η εκκλησιαστική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής έως την Αραβική κατάκτηση. 4. Η εκκλησιαστική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής μετά την Αραβική κατάκτηση. 5. Οι επιπτώσεις στην οργάνωση των τοπικών Χριστιανικών Εκκλησιών από τη δράση της Λατινικής Εκκλησίας στην περιοχή. 6. Το γεωπολιτικό σταυροδρόμι. 7. Η ορθόδοξη Εκκλησία στην περιοχή και η συμμετοχή της στις ιστορικοπολιτικές εξελίξεις. 8. Ζητήματα των κατά τόπους Εκκλησιών Α' (Αλεξάνδρεια). 9. Ζητήματα των κατά τόπους Εκκλησιών Β' (Κύπρος). 10. Ζητήματα των κατά τόπους Εκκλησιών Γ' (Συρία-Ιράκ). 11. Παλαιστινιακό και Αντιοχειανό Ζήτημα. 12. Οι χριστιανικές Εκκλησίες της Μέσης Ανατολής στις σύγχρονες γεωπολιτικές εξελίξεις Α'. 13. Οι χριστιανικές Εκκλησίες της Μέσης Ανατολής στις σύγχρονες γεωπολιτικές εξελίξεις Β'

E. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ & ΣΥΜΒΟΛΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ (ΔΘ)

Α' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ1] Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Α' και Β' Οικουμενικών Συνόδων. Συνεξέταση κειμένων, αγιογραφικών και πατερικών, ως πηγών του Συμβόλου της πίστεως. Διερεύνηση του ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο οποίο αναδύθηκαν οι πρώτες εκκλησιαστικές κοινότητες: ο ρόλος του Ιουδαισμού και του Ελληνισμού στη ζωή της πρώτης Εκκλησίας. Ο ρόλος των αυτοκρατόρων και η αυτοκρατορική λατρεία στη διαμόρφωση της χριστιανικής πολιτείας. Οι απαρχές της Εκκλησίας ως λατρεύουσας κοινότητας. Οι απαρχές του διαθρησκειακού διαλόγου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1-2. Ιστορικό πλαίσιο της πρώτης Εκκλησίας, 3-4. Η Ρωμαϊκή πολιτεία και η λειτουργία της πόλης, 5. Αυτοκρατορική λατρεία, 6. Συναγωγή και Ιουδαϊσμός, 7. Απαρχές της εκκλησιαστικής λατρείας, 8. Πηγές του Συμβόλου της Πίστεως, 9. Αντιτριαδικές αιρέσεις, 10-12. Βαπτισματικές διατυπώσεις στα πατερικά κείμενα, 13. Αξιοποίηση της βιβλιογραφίας στην πρωτότυπη έρευνα του		

	Συμβόλου της Πίστεως.
--	-----------------------

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ21] Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και συζητούνται ειδικά θέματα επιστημονικής έρευνας και συγγραφής, ειδικής βιβλιογραφίας και ακολουθεί η ιστορική επισκόπηση της Δογματικής μέχρι σήμερα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Παρουσίαση και χρήση ηλεκτρονικών αρχείων (PDF) ειδικής βιβλιογραφίας πηγών και βοηθημάτων σε θέματα συναφή με τη Δογματική της Ορθόδοξης Εκκλησίας. 2) Επιστημονική μεθοδολογία μελέτης και έρευνας, αναζήτησης και χρήσης βιβλιογραφίας, αποδελτίωσης και συγγραφής εργασίας σε θέματα δογματικού περιεχομένου (θεωρία και πράξη). 3) Κριτικός έλεγχος των εφαρμογών της Θεολογίας. 4) Έννοια, πηγές, διαμόρφωση και ουσία του ορθοδόξου δόγματος. 5) Ιστορική επισκόπηση του ορθοδόξου δόγματος απ' αρχής μέχρι τον 14ο αιώνα με τη συνεξέταση ιστορικών και πνευματικών παραγόντων διαμόρφωσής του (κύριοι σταθμοί, σχολές και πρόσωπα-συντελεστές). 6) Η λόγια γνώση του ορθοδόξου δόγματος κατά την Τουρκοκρατία. 7-8) Η Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας στους νεωτέρους χρόνους στη σύγχρονη ελληνική βιβλιογραφία. 9-10) Κριτική των εγχειριδίων της Δογματικής των ορθοδόξων θεολόγων του εικοστού αιώνα με βάση γενικές αρχές, κριτήρια και κλειδιά της ορθοδόξου Θεολογίας. 11) Διάλογος του ορθοδόξου δόγματος με τη σύγχρονη πραγματικότητα. 12-13) Παρουσίαση, συζήτηση και κριτική θεώρηση των εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ25] Θέματα διορθοδόξων σχέσεων και διαχριστιανικών διαλόγων Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητροπολίτης Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη της διοικητικής ολοκλήρωσης του συνοδικού θεσμού, την ανάδειξη της Πενταρχίας, στον οικουμενικό ρόλο του Πατριαρχείου της Κωνσταντινουπόλεως, και των σχέσεων και διαφορών που προέκυψαν μεταξύ των μεγάλων εκκλησιαστικών διοικήσεων μέχρι το 14 ^ο αιώνα.		

Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Από την Πενταρχία στον οικουμενικό ρόλο του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως I, 2. Από την Πενταρχία στον οικουμενικό ρόλο του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως II, 3. Από την Πενταρχία στον οικουμενικό ρόλο του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως III, 4. Η Οικουμενικότητα της Εκκλησίας ως έκφρασης της ενότητάς της, 5. Η Συναλληλία ως πολιτική θεωρία των Ορθοδόξων, 6. Ο 28ος κανόνας της Συνόδου της Χαλκηδόνος, πρόσληψη και εφαρμογή κατά το φωτισμό του σλαβικού κόσμου I, 7. Ο 28ος κανόνας της Συνόδου της Χαλκηδόνος, πρόσληψη και εφαρμογή κατά το φωτισμό του σλαβικού κόσμου II, 8. Η παράδοση και το ήθος στο διάλογο των Ορθοδόξων I, 9. Η παράδοση και το ήθος στο διάλογο των Ορθοδόξων II, 10-13. Η περιπέτεια των αποκλίσεων από τον 9ο ως το 14ο αιώνα.
---	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ29] Θέματα αρχαίας και βυζαντινής Φιλοσοφίας Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Μποζίνης (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Πρόκειται για μία σειρά μαθημάτων που εξετάζουν με τη βοήθεια πηγαίου υλικού την πολιτική φιλοσοφία του χριστιανισμού στις διαδοχικές φάσεις της εξέλιξής της, από την εποχή της Καινής Διαθήκης έως τους ύστερους βυζαντινούς χρόνους. Ο γενικός τίτλος των μαθημάτων είναι «Η πολιτική θεωρία του χριστιανισμού»		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Προϊστορία και απαρχές: Βασιλεία, μεσσιανισμός και θεοκρατία στον Αρχαίο Ισραήλ. Η πολιτική θεωρία του ελληνορωμαϊκού κόσμου 2. Το κίνημα του Ιησού στην Παλαιστίνη και η πολιτική σκέψη στην Καινή Διαθήκη: Το 13ο κεφάλαιο της Πρὸς Ῥωμαίους επιστολής και το 13ο κεφάλαιο της Αποκαλύψεως του Ιωάννη 3. Η «συγχρονιστική παραλληλία»: Τα ρεύματα της Απολογητικής και Αποκαλυπτικής στην Αρχαία Εκκλησία 4. Μ. Κωνσταντίνος και Ευσέβιος Καισαρείας: ο εκχριστιανισμός της αυτοκρατορικής ιδεολογίας 5. Πνευματική και κοσμική εξουσία: Η ανάδυση του θεσμικού διπολισμού στο πρώιμο Βυζάντιο 6. Το κοινωνικό κήρυγμα των πατέρων της Εκκλησίας 7. Η «Πολιτεία του Θεού» (De Civitate Dei) του ιερού Αυγουστίνου 8. Ο Ιουστινιανός και η πολιτική ιδεολογία της Βυζαντινής αυτοκρατορίας 9. Η αυτοκρατορική ιδεολογία από τον 7ο αιώνα έως το τέλος της εικονομαχίας και ο τελικός καθορισμός των σχέσεων των δύο εξουσιών 10. Βασιλικὸς		

	άνδριας: Βυζαντινά «κάτοπτρα ηγεμόνων» 11. Η Υστεροβυζαντινή Περίοδος 12. Οι Νόμοι του Πλήθωνα Γεμιστού 13. Ανασκόπηση και συμπεράσματα
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ33] Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι νεότερες αντιτριαδικές κινήσεις και η διδασκαλία τους		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι Αντιτριαδικές αιρέσεις στα χρόνια της Μεταρρύθμισης (I) 2. Οι Αντιτριαδικές αιρέσεις στα χρόνια της Μεταρρύθμισης (II) 3. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (I) 4. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (II) 5. Η διδασκαλία των Αντιτριαδικών Πεντηκοστιανών 6. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μορμόνων.(I) 7. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μορμόνων.(II) 8. Η αντιτριαδική διδασκαλία της Χριστιανικής Επιστήμης. 9. Ελάχιστονες Αντιτριαδικές κινήσεις στην Ευρώπη. 10. Ελάχιστονες Αντιτριαδικές κινήσεις στις Η.Π.Α. 11. Αντιτριαδικές κινήσεις στην Ελλάδα 12. Κριτική των νεότερων αντιτριαδικών διδασκαλιών με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία(I). 13. Κριτική των νεότερων αντιτριαδικών διδασκαλιών με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (I).		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ46] Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική έρευνα θέματων της Ιστορίας των Δογμάτων (Ανάπτυξη του τριαδολογικού δόγματος κατά τούς τρεις πρώτους αιώνες).		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η τριαδολογία των αποστολικών πατέρων Α΄. 2) Η τριαδολογία των αποστολικών πατέρων Β΄. 3) Η τριαδολογία των αποστολικών πατέρων Γ΄. 4) Η τριαδολογία των απολογητών πατέρων Α΄. 5) Η τριαδολογία των απολογητών πατέρων Β΄. 6) Η τριαδολογία των απολογητών πατέρων Γ΄. 7) Η θεολογία του Αγίου Ειρηναίου. 8) Η τριαδολογία του Αγίου Ειρηναίου 9) Η θεολογία του Ωριγένη. 10) Η τριαδολογία του Ωριγένη Α΄. 11) Η τριαδολογία του Ωριγένη Β΄. 12) Μοναρχιανισμός Α΄ 13) Μοναρχιανισμός Β΄.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ47] Θεολογία και νέες τεχνολογίες (Σεμινάριο)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ευστράτιος Μουρατίδης (ΕΔΙΠ)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα παρουσιάζεται αναλυτικά το τεχνολογικό υπόβαθρο νέων τεχνολογιών (όπως ηλεκτρονικές υπογραφές, διαδίκτυο, ψηφιοποίηση, κ.α) και ακολούθως τα θεολογικά ζητήματα-προκλήσεις που προκύπτουν από τη χρήση τους		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 1^ο μέρος (Ιστορική αναδρομή, Κρυπτογραφία και Θεολογία - Τεχνολογικό υπόβαθρο) 2) Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 2^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο-συνέχεια) 3) Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 3^ο μέρος (Νομικά θέματα ηλεκτρονικών υπογραφών: νομοθεσία-κανονιστικό πλαίσιο, παραδείγματα χρήσης ηλεκτρονικής υπογραφής-πιστοποιητικών) 4) Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 4^ο μέρος (Περιπτωσιακή ανάλυση εφαρμογών ηλεκτρονικής υπογραφής και προκύπτοντα θεολογικά ζητήματα: Οι ηλεκτρονικές κάρτες-ταυτότητες, η κάρτα του πολίτη, ζητήματα ιδιωτικότητας και προσωπικών δεδομένων) 5) Διαδίκτυο και Θεολογία (Τεχνολογικό υπόβαθρο) 6) Ονόματα χώρου-domain names και Θεολογία (Τεχνολογικό υπόβαθρο, κανονιστικό πλαίσιο, προκύπτοντα νομικά και θεολογικά ζητήματα από τη λειτουργία του συστήματος ονομάτων χώρου-περιπτωσιακή ανάλυση) 7) Ιστοσελίδες και Θεολογία – 1^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο) 8) Ιστοσελίδες και Θεολογία – 2^ο μέρος (Η έννοια των χρηστών ηθών, νομική προσέγγιση, θεολογικά ζητήματα και τεχνολογικές προκλήσεις μέσω διαδικτύου) 9) Ιστοσελίδες και Θεολογία – 3^ο μέρος (Η διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο - Περιπτωσιακή ανάλυση τέλεσης αδικημάτων με θεολογικές διαστάσεις) 10) Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 1^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο: έννοια ψηφιοποίησης, αποθήκευσης και συμπίεσης εικόνων, παραδείγματα επεξεργασίας εικόνων θεολογικού χαρακτήρα) 11) Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 2^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο: ψηφιοποίηση, αποθήκευση, συμπίεση και επεξεργασία ήχου και βίντεο θεολογικού χαρακτήρα) 12) Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 3^ο μέρος (Πνευματικά δικαιώματα υλικού θεολογικού χαρακτήρα) 13) Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 4^ο μέρος (Χρήση της ψηφιοποίησης για διαφύλαξη πολιτιστικής κληρονομιάς θεολογικού χαρακτήρα)</p>		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ2] Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Γ', Δ', Ε', ΣΤ' και Ζ' Οικουμενικών Συνόδων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τα Ανθολόγια των Οικουμενικών Συνόδων, 2-4. Οι πηγές των Όρων των Οικουμενικών Συνόδων, 3-6. Η δομή των Όρων των Οικουμενικών Συνόδων, 7-9. Το παράδειγμα του Όρου της Χαλκηδόνος. Η επιβίωση στην εκκλησιαστική παράδοση. 10-12. Η θεολογική σύνθεση του Αγ. Ιωάννη του Δαμασκηνού. 13. Πρόσληψη των συνοδικών διατυπώσεων από το εκκλησιαστικό σώμα.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ6] Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική έρευνα θέματων της Ιστορίας των Δογμάτων (Ανάπτυξη του χριστολογικού δόγματος κατά τούς τρεις πρώτους αιώνες).		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η χριστολογία των αποστολικών πατέρων Α'. 2) Η χριστολογία των αποστολικών πατέρων Β'. 3) Η χριστολογία των αποστολικών πατέρων Γ'. 4) Η χριστολογία των απολογητών πατέρων Α'. 5) Η χριστολογία των απολογητών πατέρων Β'. 6) Η χριστολογία των απολογητών πατέρων Γ'. 7) Η χριστολογία του αγίου Ειρηναίου Α'. 8) Η χριστολογία του αγίου Ειρηναίου Β'. 9) Η χριστολογία του Ωριγένη Α'. 10) Η χριστολογία του Ωριγένη Β'. 11) Χριστολογικές αιρέσεις της εποχής Α'. 12) Χριστολογικές αιρέσεις της εποχής Β' 13) Χριστολογικές αιρέσεις της εποχής Γ'.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ22] Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και συζητούνται ειδικά ζητήματα Τριαδολογίας με βάση τους Πατέρες και τις προσεγγίσεις συγχρόνων θεολόγων σε θέματα συναφή με την περί Αγίας Τριάδος πίστη της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η ύπαρξη Θεού στη χαρισματική και επιστημονική θεολογία. 2) Θεολογία και Οικονομία: Αίδια		

	<p>αυτέκφανση και ιστορική φανέρωση της Αγίας Τριάδος. 3) Οι Θεοφάνειες και οι θεοσημείες στην κτίση και την ιστορία. 4) Θεολογική θεογνωσία και ο διάλογος με τη σύγχρονη αθεία. 5) Περί μυστικής θεολογίας. Αποφατισμός και καταφατική θεολογία. 6) Ενώσεις και διακρίσεις στη θεολογία με βάση έργα νεωτέρων θεολόγων. 7) Ο Τριαδολογικός χαρακτήρας της ορθοδόξου Πνευματολογίας και οι συνέπειες κακοδόξου Πνευματολογίας στη σύγχρονη θεολογία. 8) Το δόγμα της δημιουργίας σε διάλογο με τις σύγχρονες Επιστήμες. 9) Το προπατορικό αμάρτημα, το πρόβλημα του κακού και οι συνέπειες παρερμηνείας τους. 10) Θεολογία και Οικολογία. Η σχέση Θεού, κτίσεως, ανθρώπου ως πρόταση ερμηνείας και αντιμετώπισης του οικολογικού προβλήματος. 11) Η ερμηνεία του Τριαδικού δόγματος ως βάση διαλόγου με ερωτήματα και προκλήσεις των Ανθρωπιστικών Επιστημών. 12-13) Παρουσίαση, συζήτηση και κριτική θεώρηση των εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ26] Θέματα διορθοδόξων σχέσεων και διαχριστιανικών διαλόγων Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Από τη διαίρεση στην αναζήτηση της ενότητας. Το άνοιγμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τις άλλες χριστιανικές Εκκλησίες. Η πρόδος που γίνεται με τη Β΄ Βατικάνεια Σύνοδο στο θέμα των επαφών της Ρωμαιοκαθολικής με τις άλλες χριστιανικές Εκκλησίες. Μέθοδος συνεργασίας και διεξαγωγής του Διαλόγου. Θεολογική αποτίμηση του Διαλόγου της Ορθόδοξης με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Οι εγκύκλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τον Οικουμενικό Διάλογο Α΄. 2) Οι εγκύκλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τον Οικουμενικό Διάλογο Β΄. 3) Οι εγκύκλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τον Οικουμενικό Διάλογο Γ΄. 4) Η Οικουμενική δραστηριότητα του ΠΣΕ 5) Η επιφυλακτική στάση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. 6) Στις παραμονές της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου. 7) Η σύγκληση της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου. 8) Το γενικότερο θεολογικό έργο της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου. 9) Το έργο της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου σχετικά με την Οικουμενική Κίνηση. 10) Η πορεία μέχρι το 1982. 11) Δυσκολίες του Διαλόγου. Το</p>		

	πρόβλημα της Ουνίας. 12) Από το κείμενο του Μονάχου (1982) στο κείμενο της Ραβέννας (2007) Α΄. 13) Από το κείμενο του Μονάχου (1982) στο κείμενο της Ραβέννας (2007) Β΄.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ27] Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θεολογική ανάλυση των αιτιών του σχίσματος. Οι πρώτες προσπάθειες προς αποκατάσταση της ενότητας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ανατολή - Δύση. Πνευματικές διαφοροποιήσεις Α΄. 2. Ανατολή - Δύση. Πνευματικές διαφοροποιήσεις Β΄. 3. Ανατολή - Δύση. Πνευματικές διαφοροποιήσεις Γ΄. 4. Το filioque στην αρχαία Εκκλησία. 5. Το filioque στην εποχή του Μ. Φωτίου. 6. Το filioque κατά την εποχή του σχίσματος. 7. Η εφαρμογή του πρωτείου στην πρώτη χιλιετία Α΄. 8. Η εφαρμογή του πρωτείου στην πρώτη χιλιετία Β΄. 9. Η εφαρμογή του πρωτείου στην πρώτη χιλιετία Γ΄. 10. Η πρακτική των Οικουμενικών Συνόδων. 11. Οι πρώτες προσπάθειες προς αποκατάσταση της ενότητας Α΄. 12. Οι πρώτες προσπάθειες προς αποκατάσταση της ενότητας Β΄. 13. Η σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439).		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ30] Θέματα αρχαίας και βυζαντινής Φιλοσοφίας Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Μποζίνης (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θείος Έρωτας – Οι απαρχές της μυστικής Θεολογίας		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	ΠΛΑΤΩΝΑΣ 1. Ο πλατωνικός διάλογος Συμπόσιον. 2. Ο πλατωνικός διάλογος Φαῖδρος. ΜΕΣΟΣ ΚΑΙ ΝΕΟΣ ΠΛΑΤΩΝΙΣΜΟΣ 3. Οι διαλέξεις Περί τῆς Σωκράτους έρωτικῆς του Μάξιμου Τύρου. 4. Ο Έρωτικός του Πλουτάρχου. 5. Το μυθιστόρημα «Χρυσός Γάιδaros» ή «Μεταμορφώσεις» του Απουλήιου. 6. Οι Έννεάδες του Πλωτίνου. ΑΡΧΕΓΟΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ 7. Ο Ύμνος της Αγάπης στην Α΄ προς Κορινθίους. 8. Ο έρωτας στους αποστολικούς πατέρες και απολογητές του 2ου μ.Χ. αιώνα. 9. Οι απόκρυφες Πράξεις Παύλου και Θέκλης. 10. Το υπόμνημα Εἰς τὸ Ἄσμα Ἄσμάτων του Ωριγένη. 11. Το Συμπόσιον ἢ Περί ἀγνεΐας του Μεθόδιου Ολύμπου. 12. Το υπόμνημα Εἰς τὸ Ἄσμα Ἄσμάτων του Γρηγορίου Νύσσης. 13. Θεΐα μανία και έρωτας στο κήρυγμα του Ιωάννη του		

	Χρυσοστόμου.
--	--------------

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ34] Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Νεότερες χριστολογικές αιρετικές διδασκαλίες		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι Χριστολογικές αιρέσεις στα χρόνια της Μεταρρύθμισης (I) 2. Η θέση των Προτεσταντικών Συμβολικών κειμένων έναντι των αρχαίων και νεότερων χριστολογικών αιρέσεων. 3. Η αιρετική Χριστολογία του Σοκινιανισμού. 4. Η αιρετική Χριστολογία των Ουνιτάριων. 5. Η αιρετική Χριστολογία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (I) 6. Η αιρετική Χριστολογία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (II) 7. Η αιρετική Χριστολογία των Μορμόνων. 8. Η αιρετική Χριστολογία της Χριστιανικής Επιστήμης 9. Αιρετικές χριστολογικές δοξασίες στον ελληνικό προτεσταντικό χώρο. 10. Αιρετική Χριστολογία και θρησκευτικός συγκρητισμός (I) 11. Αιρετική Χριστολογία και θρησκευτικός συγκρητισμός (II) 12. Κριτική της νεότερης αιρετικής Χριστολογίας με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (I). 13. Κριτική της νεότερης αιρετικής Χριστολογίας με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (II).		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ39] Θεολογία και Οικολογία (Σεμινάριο)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπруνιάδης (Αναπλ. Καθηγητής), Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Επίκ. Καθηγήτρια), Ελένη Αντωνοπούλου (ΕΔΙΠ)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξετασθεί η δυνατότητα αξιοποίησης της Ορθόδοξης Θεολογίας (και ιδιαίτερα η διδασκαλία περί δημιουργίας και της ενανθρώπισης από τις απαρχές της στην Αγία Γραφή και μέσα στην περαιτέρω ανάπτυξή της στην πατερική και στη σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία) στη διαμόρφωση ενός θεολογικού λόγου οικολογικά ευαισθητοποιημένου και στην ανάπτυξη ενός ήθους των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας φιλικού προς το περιβάλλον. Προς αυτήν την κατεύθυνση θα συμβάλει κι ο διάλογος με τις φυσικές επιστήμες. Ειδικότερα τα συμπεράσματα της Οικολογίας, της Βιολογίας, των επιστημών της γης, της Μηχανικής, ακόμη και της νανοτεχνολογίας καθώς επίσης κι η συζήτηση για τη διαχείριση των βιομηχανικών αποβλήτων θα αξιοποιηθούν στο πλαίσιο του		

	μαθήματος μέσα από εισηγήσεις ειδικών προσκεκλημένων.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θεολογία και Οικολογία: Συνεργασία για την φύλαξη της κτίσης 2. Η πρόκληση του περιβάλλοντος στην κοινωνία της νέας επικινδυνότητας 3. Οικολογική θεώρηση των κειμένων της Ορθόδοξης Θεολογίας (Παλαιά Διαθήκη) 4. Οικολογική θεώρηση των κειμένων της Ορθόδοξης Θεολογίας (Καινή Διαθήκη) 5. Ο Πράσινος Πατριάρχης: Οι περιβαλλοντικές δράσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου 6. Κλιματική αλλαγή: μύθοι και πραγματικότητα 7. Το παγκόσμιο πρόβλημα της φτώχειας και της έλλειψης τροφής ως αποτέλεσμα της υποβάθμισης του περιβάλλοντος 8. Ο κεντρικός ρόλος του νερού στα μυστήρια και τις παραδόσεις της Εκκλησίας και το πρόβλημα της εξάντλησης των υδατικών πόρων 9. Νανοτεχνολογία: Φίλος ή εχθρός; 10. Ορθοδοξία και τεχνολογία 11. Εκπαιδευτική επίσκεψη σε χώρο που συνδυάζει τη χριστιανική λατρεία με την προστασία του περιβάλλοντος 12. Παρουσιάσεις εργασιών 13. Παρουσιάσεις εργασιών

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ45] Θεολογία και αισθητική (Σεμινάριο)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (Αναπλ. Καθηγητής), Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια), Ελένη Χρυσάφη (ΕΔΙΠ)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1- 2. Θεολογία, Αισθητική: ορισμοί και ερευνητικές αρχές (θεολογία της αισθητικής, -αισθητική της θεολογίας), 3. Αισθητική της θεολογικής ανθρωπολογίας (δημιουργία, πτώση, τελείωση της κτίσης), 4. Αισθητικές προσεγγίσεις στο έργο των μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας (Καππαδόκες-κ.λ.), 5-6. Αισθητικές και θεολογικές προσεγγίσεις στις αποφάσεις των Οικουμενικών και τοπικών Συνόδων, 7. Αισθητικές και θεολογικές προσεγγίσεις των Αρεοπογιτικών κειμένων, 8- 10. Αισθητικές και θεολογικές προσεγγίσεις στο έργο του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού, του Αγίου Γερμανού Κωνσταντινουπόλεως, του Αγίου Νικολάου Καβάσιλα, του Αγίου Συμεών Θεσσαλονίκης, 11. Θεολογική ερμηνεία και αισθητική προσέγγιση της ναοδομίας, α. αρχιτεκτονικοί τύποι, β. κεραμοπλαστικός διάκοσμος, 12. Θεολογική ερμηνεία και αισθητική προσέγγιση της εκκλησιαστικής ζωγραφικής κατά τη βυζαντινή περίοδο, α. μνημεία, β. κείμενα-εκφράσεις, 13.		

	Θεολογικές και αισθητικές τάσεις στο νεοελληνικό πολιτισμό.
--	---

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ3] Θέματα ερμηνείας δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ώστε να επιτυγχάνεται: α) Η θεολογική εμβάθυνση στην ορθόδοξη δογματική διδασκαλία, όπως αυτή έχει διατυπωθεί στα δογματικά και συμβολικά κείμενα της Εκκλησίας από τον ένατο μέχρι και τον 20ο αιώνα. β) Η ανάδειξη της συνέχειας και της ενότητας της εκκλησιαστικής διδασκαλίας και Παραδόσης στην ποικιλία των εκφάνσεων της. (Δόγμα - Ήθος- Λατρεία)		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1-5, Η εποχή του Αγ. Φωτίου και το πρόβλημα του Filioque, 6. Τα αποτελέσματα των δογματικών αποκλίσεων στη διάσπαση της λειτουργικής ενότητας, 7-8. Η αυτονόμηση της Ρώμης μετά τον 9ο αι., 9-11. Οι αποφάσεις των ησυχαστικών συνόδων, 12. Η Οθωμανική περίοδος. 13. Η οικουμενικότητα του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ4] Θέματα ερμηνείας δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η Συστηματική ερμηνεία συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Συνοδική πράξη κατά την Τουρκοκρατία, 2. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η σχέση του με τα Πατριαρχεία της Ανατολής, 3. Μεταρρύθμιση και Οικουμενικό Πατριαρχείο, 4-7 Ομολογίες πίστεως, 8-10, Ορθοδοξία και Ρωμαιοκαθολικισμός, 11-12 Συνοδικές αποφάσεις του 20 ^{ου} αι., 13. Παρουσίαση εργασιών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ10] Θέματα Ιστορίας Δογμάτων Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική έρευνα θεμάτων της Ιστορίας των Δογμάτων (Ανάπτυξη του τριαδολογικού δόγματος κατά τον τέταρτο αιώνα).		
Αναλυτική οργάνωση	1) Εισαγωγικά στην ανάπτυξη της επιστήμης της		

της ύλης (Syllabus)	Ιστορίας των Δογμάτων. 2) Ορθόδοξη Θεολογία και Αποκάλυψη. 3) Σύνοψη της τριαδολογίας των πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων των τριών πρώτων αιώνων. 4) Ανάπτυξη και εξέλιξη του Αρειανισμού Α΄. 5) Ανάπτυξη και εξέλιξη του Αρειανισμού Β΄. 6) Ο Αρειανισμός στη Δύση. 7) Αρειανικές Σύνοδοι κατά τον τέταρτο αιώνα. 8) Αντιμετώπιση του Αρειανισμού στην Ανατολή Α΄: Αλέξανδρος Αλεξανδρείας, Μ. Αθανάσιος. 9) Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος. 10) Αντιμετώπιση του Αρειανισμού στην Ανατολή Β΄: Καππαδόκες πατέρες. 11) Αντιμετώπιση του Αρειανισμού στη Δύση: Ιλάριος Πικταβίου. 12) Τριαδολογία αγίου Επιφανίου Κύπρου. 13) Η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος.
----------------------------	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ23] Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και συζητούνται ειδικά ζητήματα Χριστολογίας με βάση τους Πατέρες και τις προσεγγίσεις συγχρόνων θεολόγων σε θέματα συναφή με την περί Χριστού πίστη της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Άσαρκη και ένσαρκη παρουσία του Λόγου στην κτίση και την ιστορία. 2) Ο σκοπός της Ενανθρώπησης του Λόγου στη θεολογία των νεωτέρων χρόνων. 3) Το δόγμα της Χαλκηδόνας και η ερμηνεία του στη σύγχρονη θεολογία. 4) Το χριστολογικό δόγμα στη ζωή της Εκκλησίας. 5) Δογματικές ακολουθίες της υποσταστικής ενώσεως στους Πατέρες και τη σύγχρονη βιβλιογραφία. 6) Χριστός, Θεοτόκος και Εκκλησία. 7) Χριστολογία και ανθρωπολογία: Μέτρο πάντων ο Θεάνθρωπος. 9) Ο Χριστός στην Πρωτολογία, την Ιστορία και την Εσχατολογία. Χριστός, αρχή και τέλος. 10) Η πρόσληψη του χριστολογικού δόγματος στη σύγχρονη θεολογική σκέψη. 11) Το Χριστολογικό δόγμα ως βάση διαλόγου με ερωτήματα της εποχής μας. 12-13) Παρουσίαση, συζήτηση και κριτική θεώρηση των εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ24] Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Βασίλειος Τσίγκος (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και συζητούνται		

	ειδικά ζητήματα Εκκλησιολογίας με βάση τους Πατέρες και τις προσεγγίσεις συγχρόνων θεολόγων σε θέματα συναφή με την περί Εκκλησίας ορθόδοξη διδασκαλία.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Δημιουργία και Εκκλησία. Εκκλησία και Βασιλεία στην ορθόδοξη θεολογία. 2) Η περί Εκκλησίας ως θεσμού και χαρίσματος συζήτηση στη σύγχρονη θεολογική έρευνα και πράξη. 3) Πατερικές και σύγχρονες περιγραφές, εικόνες και σχήματα (models) περί Εκκλησίας. 4) Η εν Χριστώ Θεία Οικονομία και το έργο του Αγίου Πνεύματος. Το ζήτημα των “δύο Οικονομιών”. 5) Η άρρηκτη ενότητα Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην Ορθόδοξη Εκκλησιολογία. 6) Η Εκκλησία σώμα Χριστού και η θέση του πρώτου στη ζωή της. 7) Τα μυστήρια της Εκκλησίας ή λόγος Περί της εν Χριστώ ζωής του κόσμου. 8) Χαρισματική ζωή και θεσμοί της Εκκλησίας. 9) Τα όρια της Εκκλησίας. Η συζήτηση περί κανονικών και χαρισματικών ορίων. 10) Θεραπεία, χαρισματική θέωση και σωτηρία του ανθρώπου ως προσώπου στη ζωή της εκκλησιαστικής κοινότητας. Εσχατολογία: Παράδεισος και κόλαση. 11) Προϋποθέσεις ενότητας της Εκκλησίας στη θεία Ευχαριστία και τον επίσκοπο στην ορθόδοξη θεολογία. Σχετικοί προβληματισμοί και προκλήσεις της σύγχρονης θεολογικής σκέψης και πράξης. 12-13) Παρουσίαση, συζήτηση, κριτική θεώρηση και αντιμετώπιση προβλημάτων έρευνας και συγγραφής των διπλωματικών εργασιών που έχουν αναλάβει οι μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ28] Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μητροπολίτης	Προύσης	Ελπιδοφόρος
	Λαμπруνιάδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Γενεσιουργές αιτίες του Προτεσταντισμού. Ποιά τα στάδια που οδήγησαν στη Μεταρρύθμιση. Ο Λούθηρος και οι άλλοι βασικοί μεταρρυθμιστές.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Η πνευματική κατάσταση στη δυτική Ευρώπη στις παραμονές της Μεταρρύθμισης Α΄. 2) Η πνευματική κατάσταση στη δυτική Ευρώπη στις παραμονές της Μεταρρύθμισης Β΄. 3) Η πνευματική κατάσταση στη δυτική Ευρώπη στις παραμονές της Μεταρρύθμισης Γ΄. 4) Η Κατασταση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας πριν τη Μεταρρύθμιση Α΄. 5) Η Κατάσταση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας πριν τη Μεταρρύθμιση Β΄. 5) Η προσωπικότητα και οι βασικές θεολογικές αρχές του Λουθήρου Α΄. 6) Η προσωπικότητα και οι		

	<p>βασικές θεολογικές αρχές του Λουθήρου Β΄. 7) Οι 95 θέσεις του Λουθήρου και η έναρξη της Μεταρρύθμισης Α΄. 8) Οι 95 θέσεις του Λουθήρου και η έναρξη της Μεταρρύθμισης Β΄. 9) Συνεχιστές του Λουθήρου - Θεολογικές Διαφοροποιήσεις (Καλβίνος, Σβίγγλιος) Α΄. 10) Συνεχιστές του Λουθήρου - Θεολογικές Διαφοροποιήσεις (Καλβίνος, Σβίγγλιος) Β΄. 11) Ο Καλβίνος και η Μεταρρύθμιση στη Γενεύη. 12) Η αντιμεταρρύθμιση 13) Σχέσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τον Προτεσταντισμό.</p>
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ31] Θέματα αρχαίας και βυζαντινής Φιλοσοφίας Γ΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Μποζίνης (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική ανάλυση των επιρροών που δέχθηκε ο πρώιμος χριστιανισμός από την αρχαία ελληνική φιλοσοφία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Εισαγωγή: φιλοσοφικά ρεύματα, συγκρητισμός και λαϊκή πίστη στον ελληνο-ρωμαϊκό κόσμο τους πρώτους αιώνες μ.Χ. 2) Απηχήσεις φιλοσοφικών ιδεών στον Παύλο και τους συγγραφείς της Καινής Διαθήκης 3) Οι αποστολικοί πατέρες: (α) πλατωνικά στοιχεία στην επιστολογραφία του Ιγνάτιου Αντιοχείας, (β) αφομοίωση μοτίβων της πολιτικής φιλοσοφίας στην εκκλησιολογία της Α΄ προς Κορινθίους επιστολής του Κλήμεντα Ρώμης, (γ) η διδασκαλία των δύο δρόμων στον Βαρνάβα και τη Διδαχή των δώδεκα Αποστόλων κ.λπ. 4) Η σύγκρουση με τη Γνώση: ο χριστιανισμός ανάμεσα στον μονισμό και τη δυαρχία τη μεταποστολική εποχή 5) Ο διάλογος των απολογητών με την ελληνική φιλοσοφία τον 2ο αι. μ.Χ.: μια αναλυτική ματιά στα έργα του Ιουστίνου, του Τατιανού, του Αθηναγόρα, του Θεόφιλου Αντιοχείας και την ανώνυμη Προς Διόγνητον επιστολή 6) Η σχολή της Αλεξάνδρειας: Πάνταινος, Κλήμης Αλεξανδρείας, Ωριγένης και οι απαρχές μιας «φιλοσοφίας» του χριστιανισμού 7) Φιλοσοφικές προϋποθέσεις της διάκρισης θεολογίας-οικονομίας στον Μέγα Αθανάσιο 8) Καππαδοκική θεολογία: Μέρος Ι (η αξιοποίηση φιλοσοφικών όρων –πρόσωπο υπόστασις, ουσία και φύσις– για τον καθορισμό του τριαδολογικού δόγματος από τους τρεις Καππαδόκες, η διάκριση στο έργο τους κτιστού-ακτίστου ειδωμένη στο υπόβαθρο της οντολογίας του Ελληνισμού, η θεωρία των θείων ονομάτων στα αντιευνομιανά συγγράμματα του Βασιλείου Καισαρείας και του Γρηγόριου Νύσσης και το ζήτημα</p>		

	<p>του «χριστιανικού νομιναλισμού») 9) Καππαδοκικά Θεολογία: Μέρος II (η σκιαγράφηση μιας χριστιανικής κοσμολογίας στις ομιλίες Εις την Εξαήμερον του Βασίλειου Καισαρείας και η περαιτέρω επεξεργασία της από τον Γρηγόριο Νύσσης, το Περί της κατασκευής του ανθρώπου του τελευταίου και οι φιλοσοφικές του επιρροές, πλατωνική ομοίωσις θεώ και μυστική θεολογία, άλλες ελληνικές ιδέες στο έργο των Καππαδοκών πατέρων) 10) Από το Λόγος Αληθής του Κέλσου έως το Κατά Γαλιλαίων του Ιουλιανού: τρεις αιώνες πολεμικής γραμματείας ενάντια στην Εκκλησία και η μετεξέλιξη της χριστιανικής απολογητικής 11) Ιωάννης Χρυσόστομος: (α) η ανάπτυξη μιας χριστιανικής θεωρίας για το κράτος στο corpus των ομιλιών του Ιωάννη πάνω στη βάση του 13ου κεφαλαίου της Προς Ρωμαίους επιστολής του Παύλου, (β) ο διαποτισμός από τον πλατωνισμό και τον στωικισμό της ηθικής διδασκαλίας του πατέρα 12) Η μετάπλαση της αρχαίας φυσικής επιστήμης: μίξις, κράσις, σύγκρασις και ένωσις στις συζητήσεις σχετικά το χριστολογικό δόγμα τον 4ο και 5ο αιώνα μ.Χ. 13) Ανασκόπηση της ύλης, συμπεράσματα και συζήτηση: (α) «Εξελληνισμός του χριστιανισμού ή εκχριστιανισμός του Ελληνισμού;» – κριτική θεώρηση των θέσεων του Adolph von Harnack και της επιστημονικής σχολής του, (β) τα δεδομένα της έρευνας πενήντα χρόνια μετά τη δημοσίευση του Early Christianity and Greek Paideia του Werner Jaeger.</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ35] Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η αιρετική εσχατολογία		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ο αρχαίος χιλιασμός. 2. Η χιλιαστική δοξασία στο Δυτικό Μεσαίωνα. 3. Η προτεσταντική εσχατολογία και η χιλιαστική δοξασία στα χρόνια της Μεταρρύθμισης. 4. Η Εσχατολογία των Αντβεντιστών της Ζ' Ημέρας. 5. Η Εσχατολογία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (I) 6. Η Εσχατολογία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (II) 7. Χιλιασμός, Προχιλιασμός, Μεταχιλιασμός. (I) 8. Χιλιασμός, Προχιλιασμός, Μεταχιλιασμός (II) 9. Η θεωρία των Οικονομιών. 10. Η θεωρία των Οικονομιών και η Πεντηκοστιανική κίνηση. 11. Ελάχιστονες χιλιαστικές κινήσεις στην Ελλάδα. 12. Κριτική των εσχατολογικών δοξασιών με βάση την ορθόδοξη</p>		

	δογματική διδασκαλία (I) 13. Κριτική των εσχατολογικών δοξασιών με βάση την ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (II).
--	---

Στ'. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (ΕΟ)

Α' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΕΟ7] Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (καθηγήτρια), Ελένη Χρυσάφη (ΕΔΙΠ)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Από τον Ιουδαϊσμό και τον Ελληνορωμαϊκό κόσμο στο Βυζάντιο, 2. Η αναβίωση της αρχαίας πόλης στον εκκλησιαστικό χώρο, 3. Η ψήφος των πλειόνων, 4. Η αυτοκρατορική αυλή. 5. Η πολιτική θεολογία στο Βυζάντιο, 6. Το «κοινό» της Εκκλησίας, 7. Μοναχισμός και εσχατολογία, 8. Η Θ. Ευχαριστία ως σημείο ενότητας της δημιουργίας, 9. Παράδοση και ανανέωση. 10. Τα σημεία διασπάσεως του Χριστιανισμού κατά την πρώτη χιλιετία. 11- 13. Παρουσίαση εργασιών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΕΟ11] Θέματα ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η πολιτιστική κληρονομιά του αρχαίου κόσμου στην μορφή την οποία είχε κατά την ύστερη αρχαιότητα και ο Χριστιανισμός, έτσι όπως διαμορφώθηκε κατά τον 4ο αιώνα αποτέλεσαν τους δύο παράγοντες της σύνθεσης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η κληρονομιά του αρχαίου κόσμου. 2. Η στροφή προς την θρησκευτικότητα. 3. Ο νεοπλατωνισμός 4. Η ύστερη αρχαιότητα ως προθάλαμος της βυζαντινής περιόδου. 5. Αντιπαράθεση Χριστιανών και εθνικών. 6. Η εκλεκτική οικείωση του ελληνικού πολιτισμού από τους Χριστιανούς 7. Ο εκχριστιανισμός της κοινωνίας. 8. Η Εκκλησία ως κοινωνικός και πολιτικός παράγων 9. Η εκπαίδευση κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο. 10. Η επιστήμη μεταξύ παγανισμού και Χριστιανισμού. 11. Ο εκχριστιανισμός του Κράτους. 12. Ο Ιουστινιανός Α' και η πολιτιστική ολοκλήρωση της πρώιμης βυζαντινής περιόδου. 13. Αποτίμηση.		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Ε08] Θέματα ορθόδοξου πνευματικότητας Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δέσπω Λιάλιου (Καθηγήτρια), Ελένη Χρυσάφη (ΕΔΙΠ)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η θεματολογία του μαθήματος δομείται γύρω από τα μεγάλα θέματα που απασχόλησαν την Ορθόδοξη Εκκλησία στους επτά τελευταίους αιώνες, από την εποχή του Ησυχασμού μέχρι σήμερα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι συνέπειες του σχίσματος των εκκλησιών (1054), 2. Η νηπτική παράδοση, 3. Ο ησυχασμός στην Ορθόδοξη Εκκλησία, 4. Η Ορθόδοξη Εκκλησία το 14ο αιώνα, 5. Ο άγ. Γρηγόριος ο Παλαμάς και η εποχή του, 6-9. Υπέρ των ιερών ησυχάζοντων, 10. Η ησυχαστική παράδοση της Ορθόδοξου Εκκλησίας κατά την Τουρκοκρατία, 11. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος, 12. Ορθοδοξία: ετερότητα και αποκλίσεις, 13. Προς ένα σύγχρονο διαχριστιανικό και διαθρησκευτικό διάλογο.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Ε012] Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η επίδραση των πατερικών κειμένων από τον 4ο έως τον 8ο αιώνα, η βυζαντινή αναγέννηση των γραμμάτων μετά την εικονομαχία και οι προσωπικότητες και τα κείμενα του 9ου αιώνα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ελληνικό πνεύμα και χριστιανισμός. 2. Φιλοσοφικές και θεολογικές σχολές. 3. Οι πατέρες και οι ελληνική σκέψη. 4. Ο εκχριστιανισμός της διανόησης. 5. Θεολογική και κοσμική παιδεία 6. Οι «Σκοτεινοί Αιώνες» και η συγγραφική παραγωγή τους. 7. Ο άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός. Εικονόφιλοι και εικονομάχοι. 8. Το τέλος της Εικονομαχίας και ο επαναπροσδιορισμός της ορθοδοξίας. 9. Οι επιστήμες. 10. Ο κλασικισμός. 11. Η εκπαίδευση. 12. Τα όρια της διανόησης. 13. Συμπεράσματα.		

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Ε013] Θέματα Ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Χρήστου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η βάση εκκίνησης και οι παράγοντες που ώθησαν τα πνευματικά πράγματα κατά την εποχή αυτή. Οι λόγιοι και το έργο τους. Η επίδραση που ασκήθηκε.		

Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι λόγιοι του 13ου αιώνα. 2. Το Βυζάντιο κατά τον 14ο αιώνα. 3. Ο Ανδρόνικος Παλαιολόγος και ο κύκλος των λογίων περί αυτόν. 4. Νικηφόρος Χούμνος 5. Θεόδωρος Μετοχίτης 6. Ησυχασμός και Γρηγόριος Παλαμάς 7. Βαρλαάμ. 8. Νικηφόρος Γρηγοράς. 9. Ιωάννης Καντακουζηνός. 10. Ενωτικοί και ανθενωτικοί. 11. Η φιλοσοφία. 12. Η φιλολογία. 13. Η επίδραση στην ευρωπαϊκή Αναγέννηση. Συμπεράσματα
---	---

Ζ'. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ (ΛΤ)

Α' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ1] Ναός, σκεύη, άμφια		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ιστορική εξέλιξη του Ναού και τα ιερά του σκεύη		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο Ναός στην Παλαιά Διαθήκη 2. Οι θυσίες της Παλαιάς Διαθήκης 3. Ο Κύριος απέναντι στον ιουδαϊκό ναό και τις εν αυτό θυσίες 4. Οι πρώτες χριστιανικές συνάξεις και το υπερώο της Ιερουσαλήμ 5. Οι πρώτοι χριστιανικοί ναοί μέχρι το διάταγμα των Μεδιολάνων 6. Ο χριστιανικός ναός στην περίοδο της ανεξιθρησκείας και εντεύθεν 7. Η συμβολική και θεολογική ερμηνεία του χριστιανικού ναού στην πατερική γραμματεία 8. Τα ιερά σκεύη 9. Τα άμφια της ιεράς τραπέζης 10. Τα άμφια των κληρικών 11. Το χριστιανικό εορτολόγιο 12. Οι νηστείες της Εκκλησίας 13. Χριστιανική τέχνη		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ5] Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ιστορικολειτουργική και θεολογική εισαγωγή περί των μυστηρίων. Ίδρυση, συγκρότηση, βιβλικά θεμέλια, περιεχόμενο, λειτουργικές ευχές, τελετουργικά προβλήματα, σύγχρονοι προβληματισμοί, όσον αφορά την έννοια, τον σκοπό και την τέλεση των μυστηρίων στη λειτουργική ζωή των καιρών μας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή περί των μυστηρίων. 2. Τα βιβλικά θεμέλια των μυστηρίων και αναφορές στην πατερική περί αυτών διδασκαλία. 3. Συγκρότηση των μυστηρίων και ιερολόγησή τους με συγκεκριμένες ακολουθίες. 4. Το μυστήριο του Βαπτίσματος. 5. Το μυστήριο του Χρίσματος. 6. Το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. 7. Το μυστήριο του		

	Γάμου. 8. Το μυστήριο της Μετανοίας. 9. Το μυστήριο του Ευχελαίου. 10. Το μυστήριο της Ιερωσύνης. 11. Αναφορά στις ευχές και τα τελετουργικά προβλήματα των μυστηρίων. 12. Μυστήρια και μυστηριώδεις πράξεις. 13. Σύγχρονα προβλήματα αφορώντα στην τέλεση των ιερών μυστηρίων.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ27] Προβληματισμοί για την αισθητική των λειτουργικών τεχνών		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (Επικ.Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Μέσα από τις θεματικές που αναπτύσσονται έχει τη δυνατότητα ο φοιτητής να προβληματιστεί γύρω από την σημερινή κατάσταση των λειτουργικών τεχνών, να γνωρίσει σε βάθος την ιστορική τους εξέλιξη, να εστιάσει το ενδιαφέρον και την έρευνά του στα καίρια προβλήματα της αισθητικής της εκκλησιαστικής τέχνης, να συνειδητοποιήσει ότι η τέχνη στην εκκλησία δεν έχει ρόλο διακοσμητικό αλλά διακονικό της σωτηρίας του και εξόχως παιδαγωγικό.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Λατρεία και αισθητική. 2. Η αισθητική της εκκλησιαστικής τέχνης. 3. Ναοδομία και αισθητική. 4. Το φως στον ορθόδοξο ναό. 5. Αισθητική προσέγγιση της εικονογραφίας. 6. Αισθητική προσέγγιση της εικονογραφίας. 7. Αισθητική προσέγγιση του ψηφιδωτού διάκοσμου. 8. Η αισθητική των ιερών σκευών και η τελετουργική τους χρήση. 9. Η αισθητική των ιερών αμφίων. 10. Διακοσμητικά στοιχεία του ναού και η αισθητική τους. 11. Τέμπλα, άμβωνες, έπιπλα και ξυλόγλυπτα του ναού και η αισθητική τους. 12. Κεντητική τέχνη και η αισθητική. Σύγχρονα εργαστήρια. 13. Αγιογραφικά εργαστήρια και η τέχνη του 21ου αιώνα.		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ2] Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θεολογική ερμηνεία της Θ. Λειτουργίας με τη βοήθεια των πατερικών λειτουργικών υπομνημάτων		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Θεολογία των συμβόλων. Τα σύμβολα στη Θεία Λειτουργία. 2. Παρουσίαση λειτουργικού υπομνήματος Διονυσίου του Αεροπαγίτη. 3. Παρουσίαση λειτουργικού υπομνήματος Μαξίμου του Ομολογητού. 4. Παρουσίαση λειτουργικού		

	υπομνήματος Νικολάου Καβάσιλα. 5. Παρουσίαση λειτουργικού υπομνήματος Θεοδώρου του Στουδίτου. 6. Παρουσίαση λειτουργικού υπομνήματος Γερμανού του Κωνσταντινουπόλεως. 7. Παρουσίαση λειτουργικού υπομνήματος Συμεών του Θεσσαλονίκης. 8. Ο καιρός της Θείας Λειτουργίας. 9. Ιερά προσκομιδή. Συμβολισμοί. 10. Θεολογική – συμβολική ερμηνεία του πρώτου μέρους της Θείας Λειτουργίας (έναρξη – δεήσεις των κατηχουμένων). 11. Θεολογική – συμβολική ερμηνεία του δεύτερου μέρους της Θείας Λειτουργίας (χερουβικός ύμνος – θεία μετάληψη). 12. Θεολογική – συμβολική ερμηνεία της Θείας Λειτουργίας των Προηγιασμένων. 13. Επιμέρους ερμηνευτικά ζητήματα της Θείας Λειτουργίας.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ6] Ερμηνεία και Θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Αναφορά στη δημιουργία, την καταγραφή, τη συλλεκτική διαδικασία των ευχών της κοινής λατρείας, το περιεχόμενο, τις εξαρτήσεις, τη δομή, τη γλώσσα και τις ερμηνευτικές δυσκολίες των κειμένων. Ιστορική αναδρομή στις απαρχές της υμνογραφικής παραγωγής, στα είδη, τον πλούτο και το πλήθος των ύμνων, καθώς και τη συγκρότηση των λειτουργικών βιβλίων με υμνογραφικό περιεχόμενο. Φιλολογική και θεολογική ερμηνεία ευχών και ύμνων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ευχολογικοί ταμειυτήρες του αρχαίου χριστιανισμού. 2. Συγκροτημένα Ευχολόγια αποσωζόμενα σε χειρόγραφα ή παλαιότυπες εκδόσεις. 3. Σύγχρονες κριτικές εκδόσεις ευχολογικού υλικού. 4. Η δομή των ευχών. 5. Το περιεχόμενο των ευχών και ερμηνευτικά προβλήματα. 6. Φιλολογική ερμηνεία και θεολογική ανάλυση της ευχής της αναφοράς του ιερού Χρυσοστόμου. 7. Υμνογράφοι και υμνογραφία. 8. Είδη και στιχοποιία της εκκλησιαστικής βυζαντινής υμνογραφίας. 9. Συγκρότηση των λειτουργικών βιβλίων με υμνογραφικό περιεχόμενο. 10. Σύγχρονες κριτικές εκδόσεις υμνογραφικού υλικού σε επίσημες σειρές εκδόσεως πατερικών έργων ή σε αυτόνομα κέντρα ειδικής ερεύνης του εξωτερικού και του εσωτερικού. 11. Ερμηνεία του Ακαθίστου Ύμνου ως παράδειγμα φιλολογικής και θεολογικής προσέγγισης. 12. Προβλήματα κατανόησης των ύμνων στη σύγχρονη εποχή. 13. Συμπερασματική		

	συζήτηση επί της διδασκαλίας και των εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ7] Ειδικά λειτουργικά θέματα		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Χρυσόστομος Νάσσης (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η ειδικευμένη μελέτη ειδικών θεμάτων Λειτουργικής, τα οποία συζητήθηκαν ακροθιγώς ή δεν μελετήθηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου κύκλου σπουδών		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τα αγιολογικά κείμενα ως πηγή της Λειτουργικής. 2. Αυτοκρατορική εθιμοτυπία και θεία λατρεία. 3. Τα αρεοπαγιτικά συγγράμματα και ο συγγραφέας τους. 4. Το Τυπικόν του Συμεών Θεσσαλονίκης. 5. Τα λειτουργικά υπομνήματα του Νικολάου Καβάσιλα και Συμεών Θεσσαλονίκης. 6. Τα σύγχρονα Τυπικά Κωνσταντινουπόλεως και Αγίου Όρους. 7. Σύγχρονοι λειτουργιολόγοι και το έργο τους. 8. Λειτουργικές πηγές της Ρ/Καθολικής Εκκλησίας. 9. Η Λειτουργικές μεταρρυθμίσεις της Β΄ Βατικανής Συνόδου. 10. Ο Αρμενικός λειτουργικός τύπος. 11. Νέες μορφές λατρείας διαφόρων χριστιανικών τάσεων. 12. Παρουσίαση εξαμηνιαίων εργασιών. 13. Παρουσίαση εξαμηνιαίων εργασιών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ26] Αισθητική του Λόγου		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η έννοια της αισθητικής διατρέχει οπωσδήποτε και τον λόγο. Τα λειτουργικά μας κείμενα χαρακτηρίζονται για την ποιότητα και την γλωσσική τους δομή, την λογοτεχνική καλλιέργεια και την διεισδυτικότητά τους. Το μάθημα στόχο έχει να μελετήσει και να αναδείξει τα κείμενα αυτά και να προβληματιστεί πάνω στις μορφές του λόγου όπως αυτές εκφράστηκαν από τον άμβωνος.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η αισθητική του λόγου των λειτουργικών κειμένων. 2. Η μυσταγωγία του λόγου. 3. Ο Πατερικός λόγος ως εμπειρία και διδαχή. 4. Ρητορική προσέγγιση της Αγίας Γραφής. 5. Ο διάκονος και η διακονία του λόγου. 6. Εκκλησιαστικός ή Θρησκευτικός λόγος ; 7. Ο λόγος της Προφητείας. 8. Ιστορική αναδρομή στην εκκλησιαστική ρητορική. 9. Κυριακοδρόμια. 10. Εορτοδρόμια και εγκωμιαστικοί λόγοι. 11. Ομιλητικά		

	πρότυπα στον 21 ^ο αιώνα. 12. Εθνικές εορτές και εκκλησιαστικός λόγος. 13. Κήρυγμα και θεία λατρεία.
--	--

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ3] Σύγχρονα λειτουργικά θέματα		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εξετάζονται διάφορα σύγχρονα λειτουργικά θέματα, όπως τα ιερά μυστήρια και η σύνδεσή τους με τη Θ. Ευχαριστία, θέματα λειτουργικής αγωγής και πρακτικής κ.ά.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο Δ. Στανιλοάε και τα λειτουργικά θέματα. 2. Ο Δ. Στανιλοάε και η ερμηνεία της θείας λειτουργίας. 3. Ιδιαιτερότητες στη λατρεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρουμανίας. 4. Ο Α. Σμέμαν και η ερμηνεία της θείας λειτουργίας. 5. Το τυπικό της Εκκλησίας και η σύγχρονη λειτουργική πραγματικότητα στις ενορίες. 6. Η σύνδεση των ιερών μυστηρίων με τη θεία λειτουργία. 7. Σύγχρονη βαπτισματική πρακτική. 8. Ο γάμος μέσα στη θεία λειτουργία. 9. Λατρεία των αρχαίων ανατολικών εκκλησιών. 10. Λειτουργική γλώσσα και σύγχρονη πραγματικότητα. 11. Υποβολή στην κατανόηση της λατρείας σήμερα. 12. Ενεργός συμμετοχή του λαού στη λατρεία. 13. Λειτουργική αγωγή κληρικών και λαϊκών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ8] Λειτουργικά τυπικά και ευχολόγια		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΕΥ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ανίχνευση των ιστορικών απαρχών και των αιτίων συγκρότησης των κτητορικών ή λειτουργικών Τυπικών και των Ευχολογίων. Εξαρτήσεις ανά περιοχές και αιώνες. Μοναχικό και ασματικό Τυπικό. Χειρόγραφα και εκδόσεις. Ειδικές μελέτες. Αυτόνομες εκδόσεις Τυπικών. Ταμειυτήρες ευχολογικού υλικού (Ευχολόγια). Διεθνείς εκδόσεις Τυπικών στην αγγλική γλώσσα κ.λπ.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η έννοια του όρου «Τυπικόν» και οι διαφορετικές ορολογίες μέχρι την επικράτησή του. 2. Διάσπαρτες μαρτυρίες στα πατερικά κείμενα πρώτης συγκροτήσεως της τελικής μορφής των Τυπικών από τον 11ο αιώνα και μετά. 3. Ασματικό και μοναχικό Τυπικό. Παράλληλη συμπίεση και τελική επικράτηση του μοναχικού. 4. Κτητορικά Τυπικά. 5. Λειτουργικά Τυπικά. 6. Στοιχεία που συντελούν στην αρχική συγκρότηση και την τελική διαμόρφωση των		

	κατά τόπους, παραδόσεις και μονές Τυπικών. 7. Σχέση Συναξαρίων, Μηνολογίων, Αυτοκρατορικών Τάξεων με τα Τυπικά της ασματικής ιδιαίτερα παραδόσεως. 8. Τυπικό της Μεγάλης Εκκλησίας. 9. Τυπικό του Αγίου Σάββα. 10. Στουδιτικό και Αγιορειτικά Τυπικά. 11. Σπουδαία και σημαντικά Ευχολόγια στη χειρόγραφη παράδοση. 12. Συμπερασματική συζήτηση στην ολομέλεια περί των Τυπικών και των Ευχολογίων. 13. Γενική αναφορά στη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας των φοιτητών και ορισμός προσωπικής συνεργασίας για την ανάθεση στον καθένα του θέματος της προσωπικής του μεταπτυχιακής μελέτης.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ25] Σύγχρονοι προβληματισμοί περί του κηρύγματος		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Τρύφων Τσομπάνης (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το κήρυγμα αποτελεί και αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της θείας λατρείας και οργανικό στοιχείο της δομής της. Ο χρόνος όμως πάντα διαφοροποιεί την κηρυκτική έκφραση και τον προβληματισμό τουιεροκήρυκα. Η εποχή μας, εποχή ανακατατάξεων και αλλαγών στην έκφραση του λόγου, στη φιλοσοφία της ζωής και της πίστης, αλλά και των προσπαθειών της εκκλησιαστικής κοινότητας για την διακονία του λόγου σήμερα, γεννά οπωσδήποτε προβληματισμό και νέες απόψεις και προτάσεις, τις οποίες καλείται ο σύγχρονος θεολόγος να γνωρίσει και να συνδιαμορφώσει με την ποιμαίνουσα εκκλησία, με προτάσεις και ουσιαστική μελέτη των προβλημάτων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κανόνες και κήρυγμα. 2. Η ζωή ως Ευαγγέλιο και το Ευαγγέλιο ως ζωή. 3. Η μωρία του κηρύγματος στον σύγχρονο κόσμο. 4. Οι λέξεις στον εκκλησιαστικό μας λόγο. 5. Ύφος και ήθος του κηρύγματος. 6. Εικόνα και κήρυγμα. 7. Υμνολογία και κήρυγμα. 8. Ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων. 9. Τα νέα κυριακοδρόμια και συλλογές λόγων. 10. Θεία λειτουργία και κήρυγμα, προβλήματα και προβληματισμοί. 11. Η ηθικολογία του άμβωνα και το ήθος του Πατερικού λόγου. 12. Πατερικές συμβουλές στον Ιεροκήρυκα. 13. Ο λόγος της Εκκλησίας σήμερα. Μια κριτική προσέγγιση του αποτελέσματος.		

Η΄. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΤΕΧΝΗΣ (ΑΤ)

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΤ9] Πηγές της Βυζαντινής Τέχνης		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσίαση των πηγών της βυζαντινής τέχνης. Μελετώνται διεξοδικά οι άμεσες και έμμεσες πηγές της εκκλησιαστικής τέχνης. Εξετάζονται κείμενα σύγχρονα και μεταγενέστερα. Τα μνημεία προσεγγίζονται μέσα από την οικοδομική τους ιστορία και τις φάσεις ιστόρησής τους.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εκκλησιαστική τέχνη-ορισμός 2) Λειτουργία της εκκλησιαστικής τέχνης 3) Λατρευτικοί χώροι των πρώτων χριστιανικών χρόνων 4)-9) Λατρευτικοί χώροι της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου 10)-11) "Εκφράσεις" πατέρων, εκκλησιαστικών συγγραφέων, ιστορικών 12)-13) "Ερμηνείες", νεοελληνικά κείμενα		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΤ12] Διαχείριση και προστασία των βυζαντινών μνημείων		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές μαθαίνουν τι σημαίνει βυζαντινό μνημείο, πώς οφείλει ο σύγχρονος άνθρωπος να το προσεγγίσει (ως θεατής, ως πιστός, ως μελετητής, ως εκπαιδευτικός κτλ) και πώς γίνεται η διαχείρισή του. Επίσης, οι φοιτητές μαθαίνουν τί σημαίνει συντήρηση ενός βυζαντινού μνημείου είτε από εξειδικευμένους επιστήμονες είτε από τους απλούς πολίτες. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται στην εξεύρεση τρόπων μέσω των οποίων τα βυζαντινά μνημεία μιας περιοχής μπορούν να γίνουν γνωστά και να αναδειχθούν.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) τί σημαίνει "βυζαντινό" μνημείο, 2)-7) πώς οφείλει ο σύγχρονος άνθρωπος να τό προσεγγίσει (ως θεατής, ως πιστός, ως μελετητής, ως εκπαιδευτικός κτλ) 8) πώς γίνεται η διαχείρισή του 9) ποιές είναι οι μέθοδοι συντήρησης ενός "βυζαντινού" μνημείου από εξειδικευμένους επιστήμονες 10) πώς μπορούν οι απλοί πολίτες να συντηρήσουν και να αναδείξουν τα μνημεία της "γειτονιάς" ή της "πόλης" τους. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται στην εξεύρεση τρόπων μέσω των οποίων τα βυζαντινά μνημεία μιας περιοχής μπορούν να γίνουν γνωστά και να αναδειχθούν. 11) Μουσειολογικές μελέτες 12)-13) Πρακτική άσκηση		

Κωδικός / Τίτλος	[ΑΤ14] Θέματα χριστιανικής τέχνης Β'
-------------------------	---

μαθήματος			
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές του Α΄ κύκλου του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ασχολούνται με εξειδικευμένα θέματα που αφορούν στην βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεοελληνική εκκλησιαστική τέχνη. Κάθε έτος επιλέγεται ένα συγκεκριμένο είδος τέχνης (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, φορητές εικόνες, μικρογραφίες χειρογράφων, κεντητική, μικροτεχνία κτλ) και μελετάται διαχρονικά από τους σπουδαστές με την εκπόνηση εργασιών υπό την καθοδήγηση της διδάσκουσας. Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του μαθήματος του Α΄ εξαμήνου του ΠΜΣ : ΘΕΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Α΄.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Παρουσίαση της θεματικής που θα απασχολήσει τους σπουδαστές. 2-13. Παρουσίαση εργασιών από τους σπουδαστές σε δώδεκα διδακτικές ενότητες.		

Γ΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΤ13] Θέματα χριστιανικής τέχνης Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές του Α΄ κύκλου του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ασχολούνται με εξειδικευμένα θέματα που αφορούν στην βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεοελληνική εκκλησιαστική τέχνη. Κάθε έτος επιλέγεται ένα συγκεκριμένο είδος τέχνης (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, φορητές εικόνες, μικρογραφίες χειρογράφων, κεντητική, μικροτεχνία κτλ) και μελετάται διαχρονικά από τους σπουδαστές με την εκπόνηση εργασιών υπό την καθοδήγηση της διδάσκουσας		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1)-3) Ζωγραφική τάφων και κατακομβών, παλαιοχριστιανική ζωγραφική 4) Ζωγραφική την εποχή της Εικονομαχίας 5)-8) Μεσοβυζαντινή Ζωγραφική 9)-10) Υστεροβυζαντινή Ζωγραφική 12) Εκκλησιαστική ζωγραφική κατά την Τουρκοκρατία 13) Νεοελληνική εκκλησιαστική ζωγραφική		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΤ15] Θέματα χριστιανικής τέχνης Γ΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές του Α΄		

	κύκλου του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ασχολούνται με εξειδικευμένα θέματα που αφορούν στην βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεοελληνική εκκλησιαστική τέχνη. Κάθε έτος επιλέγεται ένα συγκεκριμένο είδος τέχνης (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, φορητές εικόνες, μικρογραφίες χειρογράφων, κεντητική, μικροτεχνία κτλ) και μελετάται διαχρονικά από τους σπουδαστές με την εκπόνηση εργασιών υπό την καθοδήγηση της διδάσκουσας
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΤ16] Μεθοδολογία έρευνας και σύνθεσης επιστημονικής εργασίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Αγγελική Τριβυζαδάκη (Επικ. Καθηγήτρια)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές του Α΄ κύκλου του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών διδάσκονται θέματα ορολογίας του αντικειμένου της βυζαντινής και χριστιανικής αρχαιολογίας και τέχνης, τη μέθοδο έρευνας που προηγείται της συγγραφής μιας μελέτης που αφορά σε ζητήματα χριστιανικής τέχνης, τη μέθοδο της αρχαιολογικής ανασκαφής, τη μέθοδο έρευνας σε αρχειακό υλικό και τον τρόπο καταγραφής των “ευρημάτων” της έρευνας. Στη συνέχεια κάθε σπουδαστής αναλαμβάνει να εκπονήσει ένα projekt που καταλήγει στη σύνθεση επιστημονικής εργασίας υπό την καθοδήγηση της διδάσκουσας.		

Θ΄. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ - ΥΜΝΟΛΟΓΙΑΣ (ΜΥ)

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΥ1] Θέματα ιστορίας της βυζαντινής μουσικής. Χειρόγραφοι κώδικες ψαλτικής τέχνης (Ι΄-ΙΘ΄ αι.)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Σπυρίδων Αντωνίου (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εισαγωγικά στην επιστήμη της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Εισαγωγική θεώρηση των φάσεων της σημειογραφίας (Ι΄-ΙΘ΄ αιώνας), ερμηνεία των μεγάλων υποστάσεων, αφώνων σημαδίων, ανάγνωση και μεταγραφή στο πεντάγραμμο σύστημα μουσικών συνθέσεων της α΄ και β περιόδου σημειογραφίας. Γνωριμία τους με τους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς μουσικούς κώδικες, το περιεχόμενό τους, τα οφέλη των επιστημών από την έρευνα των μουσικών κωδίκων. Η Μεθοδολογία της καταλογογράφησης. Οι φοιτητές εξοικειώνονται με τα στάδια και τον τρόπο συγγραφής μιας		

	επιστημονικής μελέτης και διδάσκονται να επιλέγουν και να διατυπώνουν ένα ερευνητικό πρόβλημα και να ερευνούν τη διεθνή βιβλιογραφία.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Είσαγωγή στην επιστήμη της Βυζαντινής Μουσικολογίας Οι εκδόσεις των MONUMENTA MUSICAE BYZANTINNE της Κοπεγχάγης (1931, C. Høeg + E., Wellesz & H. Tillyard) Η Β.Μ. στη διεθνή επιστημονική κοινότητα εκδοτικές σειρές: - πανομοιότυπες εκδόσεις χφφ. μουσικολογικές μελέτες. Βιβλιογραφικά ζητήματα. 2. Οι εκδόσεις των MONUMENTA MUSICAE BYZANTINNE της Κοπεγχάγης - μεταγραφές στο πεντάγραμμο (τελευταία μεταγραφή το 1958) Λεξιονάρια - κριτικές εκδόσεις κειμένων με εκφωνητική σημειογραφία - κριτικές εκδόσεις μουσικοθεωρητικών κειμένων 3. Η Ψαλτική τέχνη. Παπαδική: το μουσικό αλφαβητάρι των ψαλτών Χφ. Λάυρας Γ 67: ο αρχαιότερος πίνακας νευμάτων. Βυζαντινές Θεωρητικές συγγραφές Γαβριήλ Ιερομονάχου, Μανουήλ Χρυσάφη, 4. Θέματα Οκτώηχου, Δομή, περιεχόμενο. Ο Άγ. Ιωάννης Δαμασκηνός (8ος αι.) Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 5. Σπαράγματα και σημειογραφικά συστήματα πρώτης χιλιετηρίδας: (π.χ. Πάπυρος Οξυρρύγχου 1786, αρχέγονες παλαιοβυζαντινές σημειογραφίες) πρώτη χιλιετηρίδα: από το 10^ο αι. οι μουσικοί κώδικες. στάδια εξέλιξης της βυζ. παρασημαντικής: παλαιοβυζαντινή (10^ο-12^ο αι., Αθωνική & Αγιοπολίτικη) 6. μεσοβυζαντινή (12^ο αι.-μέσα 19^ο αι.) - νεοβυζαντινή (από τη μεταρρύθμιση του 1814 ως σήμερα) - Ασματικόν (= το βιβλίο του χορού ψαλτών) - Ψαλτικόν (= το βιβλίο του πρωτοψάλτη/μονοφωνάρη) 7. Τα χαρακτηριστικά της επιστημονικής έρευνας. ειδικά ζητήματα της μουσικολογικής έρευνας. 8. Εκφωνητική σημειογραφία. Λεξιονάρια (8^ο-15^ο αι.) Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 9. Το Ειρμολόγιον (1^{αι}. – 1^θ. Αρχαιότερο διασωσμένο Είρμολόγιο, ο κώδικας βυζ. μουσικής: Λάυρας Β 32, μέσα 10^ο αι.) (Δομή, περιεχόμενο) 10. Το Στιχηράριον (1^{αι}. – 1^θ). (Δομή, περιεχόμενο) Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 11. - Καλοφωνικόν Στιχηράριον ή Μαθηματάριον - Κρατηματάριον (Δομή, περιεχόμενο) μέλη εκτενή, μελισματικά, περίτεχνα, με συχνές μεταβολές, με την επεξεργασία των υμνογραφικών κειμένων (αναγραμματισμοί, αναποδισμοί) και παρεμβολή Κρατημάτων. 12. Άχρονες Υποστάσεις. Η Χειρονομία Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων (Ασματικό, Ψαλτικό, Στιχηράριο, Παπαδική, Ειρμολόγιο). 13. Το Χρωματικό γένος Η φθορά του</p>

	Νενανώ . Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας
--	--

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΥ4] Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής μουσικολογίας και ψαλτικής τέχνης		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Σπυρίδων Αντωνίου (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΕΥ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Μελέτη ακμής και παρακμής της Ψαλτικής Τέχνης. Εισαγωγική θεώρηση της μεσοβυζαντινής σημειογραφίας. Ερμηνεία των μεγάλων υποστάσεων, αφώνων σημαδίων. Γνωριμία τους με τους μεταβυζαντινούς μουσικούς κώδικες και το περιεχόμενό τους. Η Νέα Μέθοδος και η διάδοσή της.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Καλοφωνία (τέλη 13 ^{ου} -15 ^{ου} αι.) Η επιβίωση της Ψαλτικής παράδοσης (1453-1580) Η προπαρασκευή για την ανανέωση της Ψαλτικής Τέχνης (1580-1650) 2. Η Τετρανδρία: Ξένος Κορώνης , Ιωάννης Κλαδάς, Μανουήλ Χρυσάφης, Ιωάννης Κουκουζέλης 3. Ιωάννης Κουκουζέλης (περ. 1270-πριν 1340): Το Μέγα ίσον και ο τροχός 4. Α' μεγάλη ακμή μετά την Άλωση (1650-1720) Στασιμότητα και ανάκαμψη – Η νέα προετοιμασία (1720-1770) Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 5. Β' μεγάλη ακμή της Ψαλτικής Τέχνης μετά την Άλωση (1770-1820) Μελοουργοί των νεότερων χρόνων (από το 19 ^ο αι.-σήμερα) 6. Η αναγέννηση της Ψαλτικής Τέχνης, εποχή του νέου καλλωπισμού (1650-1720): Η Τετρανδρία: Παναγιώτης Χρυσάφης ο Νέος, Γερμανός Νέων Πατρών Μπαλάσης ο Ιερέυς, Πέτρος ο Μπερεκέτης. Το έργο τους. 7. Η τριανδρία (ιη' αί.) : Πέτρος Πελοποννήσιος , Πέτρος Βυζάντιος Ιάκωβος Πρωτοψάλτης 8. Η Μεσοβυζαντινή σημειογραφία. Θέματα εξηγήσεων. Οι εξηγητές. Μετροφωνία. 9. Μεταβυζαντινές θεωρητικές συγγραφές. Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 10. Η Μεταρρύθμιση. Κωνσταντινούπολη 1814 Οι Τρεις διδάσκαλοι: Χρύσανθος εκ Μαδύτων Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ, Γρηγόριος Πρωτοψάλτης 11. Η διάδοση του Νέου Συστήματος. Η μουσική τυπογραφία: Βουκουρέστι 1820 12. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε'-ιη' αι.). Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 13. Η Ψαλτική παράδοση της Κωνσταντινουπόλεως και του Αγίου Όρους		

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΥ6] Ειδικά θέματα βυζαντινής υμνογραφίας (μετρική, κοντάκιο, κανόνας)		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Σπυρίδων Αντωνίου (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10

Περιγραφή μαθήματος	Εισαγωγικά στην επιστήμη της Βυζαντινής Υμνογραφίας. Παρουσιάζονται τα διάφορα είδη της Βυζαντινής Υμνογραφίας. Μελετάται το υμνογραφικό έργο, οι καινοτόμες επιλογές και οι ιδιαιτερότητες των σημαντικότερων υμνογράφων και μελωδών. Γίνεται ανάπτυξη και επεξήγηση ύμνων και όρων της Βυζαντινής Υμνογραφίας. Η Ακμή και παρακμή της Βυζαντινής Υμνογραφίας. Η προαγωγή των γνώσεων στο γνωστικό αντικείμενο της Βυζαντινής Ποίησης, των ειδικών θεμάτων Βυζαντινής Υμνογραφίας, όπως της Μετρικής, του Κοντακίου, του Κανόνα, του μέλους κ. ά. Γνωριμία με τον θησαυρό των βυζαντινών χειρογράφων. Μελετάται η μορφολογία των ύμνων, η μετρική κατασκευή τους και η συγγενειά τους με βιβλικά, πατερικά και άλλα υμνογραφικά κείμενα. Η Ανάλυση της δομής των διάφορων ιερών ακολουθιών και της δομής των ποικίλων μορφών της Βυζ. Ποίησης. Γνωριμία με τους μεγάλους δημιουργούς της Βυζαντινής Υμνογραφίας και τους περίφημους υμνογράφους. Εξετάζεται η προέλευση και εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας, καθώς και η γένεση του Κοντακίου και του Κανόνα. Ο Ακάθιστος ύμνος. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι οι εξηγητές και το έργο τους και αναλύεται θεολογικά το περιεχόμενο αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Χριστιανική Ποίηση και Υμνογραφία. Προέλευση και εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας. Η «επιλύχνιος ευχαριστία». Κοινωνικοί Ύμνοι της Αρχαϊκής Εκκλησίας. Βιβλικά υποψάλματα (π.χ. Αλληλούϊα , 2. Ποιητές Θρησκευτικών Ποιημάτων. Τα θρησκευτικά Επιγράμματα Οι υμνογραφικοί όροι των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (αντίφωνα, αναβαθμοί, Απολυτίκιο, καθίσματα, Υπακοή). Μετρική: - δυναμικός τονισμός των συλλαβών (τονική ρυθμοποιία) 3. Υμνογραφικοί όροι των κυρίων περιόδων της βυζαντινής υμνογραφίας (αυτόμελα, καθίσματα, προσόμοια, Τροπάριο, Εξαποστειλάρια, Εγκώμια). 4. Τα Ιδιόμελα, Στιχηρά, Δοξαστικά. 5. Η Ακμή της Λειτουργικής Υμνογραφίας. Το Κοντάκιο. Δομή, Εκδόσεις. 6. Ρωμανός ο Μελωδός. Ο Ακάθιστος ύμνος. Η κατανόηση του φαινομένου της τονής. 7 Γένεση του ασματικού Κανόνα. Οι εννέα Ωδές. Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας 8. Μεγάλοι Κανονογράφοι. Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Οι Κανόνες του. 9. Ανδρέας Κρήτης. Ο Μέγας Κανών. 10. Κοσμάς ο Μελωδός. Οι Κανόνες του. 11. Η Παρακμή της Βυζαντινής

	Υμνογραφίας. Οι κυριότεροι υμνογράφοι, 12. Οι εξηγητές και το έργο τους. (Α΄) Ανάλυση του περιεχομένου αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων. 13. (Β΄). Ανάλυση του περιεχομένου αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων. Παρουσίαση μεταπτυχιακής εργασίας
--	---

Γ'. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΔΙ)

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ14] Πηγές Κανονικού Δικαίου Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Γιαγκου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η ανάλυση νομοκανονικών συλλογών και των κανονικών των διατάξεων που παρήχθησαν στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο, κανονικών αποκρίσεων και συνοδικών αποφάσεων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Μοναχικοί Κανόνες Ι 2. Μοναχικοί Κανόνες ΙΙ 3. Μοναστηριακά Τυπικά Ι 4. Μοναστηριακά Τυπικά ΙΙ 5. Μοναστηριακά Τυπικά ΙΙΙ 6. Εξομολογητάριο του Ιωάννου Νηστευτή Ι 7. Εξομολογητάριο Ιωάννου Νηστευτή ΙΙ 8. Εξομολογητάριο Ιωάννου Νηστευτή ΙΙΙ 9. Επιτομές Κανόνων Ι 10. Επιτομές Κανόνων ΙΙ 11. Κανονικές Αποκρίσεις Ι 12. Κανονικές Αποκρίσεις ΙΙ 13. Κανονικές Αποκρίσεις ΙΙΙ		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ5] Κανονικό Δίκαιο Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Γεώργιος Γκαβαρδίνας (Επικ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η γνώση του δικαίου της Εκκλησίας και όπως αυτό έχει διαμορφωθεί βάσει της διδασκαλίας της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παραδόσεως και των αποφάσεων των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, αλλά και της κανονικής διδασκαλίας διαφόρων Πατέρων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το πολίτευμα της Εκκλησίας. 2. Ο εκκλησιαστικός οργανισμός. Έννοια και ίδρυση της Εκκλησίας. Σχέσεις κληρικών και λαϊκών. 3. Η εκκλησιαστική εξουσία. Η γένεση και το υποκείμενο της εκκλησιαστικής εξουσίας. 4. Η είσοδος στην ιεραρχία. Προσόντα των υποψηφίων. 5. Η κουρά κατά την είσοδο στον κλήρο. Η χειροτονία. Οι συνέπειες της χειροτονίας. 6. Τα όργανα της Εκκλησιαστικής εξουσίας. 7. Οι οικουμενικές Σύνοδοι. Ο οικουμενικός πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. 8. Η εκκλησιαστική εξουσία στις τοπικές εκκλησίες. Το πολίτευμα των τοπικών		

	εκκλησιών. 9. Οι τοπικές ή επαρχιακές σύνοδοι. 10. Το επισκοπικό επαρχιακό πολίτευμα. 11. Τα όργανα διοικήσεως στις επισκοπικές ή μητροπολιτικές επαρχίες. 12. Η διδακτική εξουσία. Η αγιαστική-τελετουργική (ιερατική) εξουσία. 13. Η διοικητική εξουσία.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Δ17] Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημήτριος Νικολακάκης (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εμβάθυνση στο εσωτερικό δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ιστορική εξέλιξη των σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας. Εμβάθυνση στη μελέτη του ατομικού δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας. Η διάρθρωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Τα μέλη της Εκκλησίας και οι διακρίσεις τους.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το εκκλησιαστικό δίκαιο και οι πηγές του. 2. Οι σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας κατά τη Ρωμαϊκή και Βυζαντινή περίοδο. 3. Οι σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας την περίοδο της ανεξαρτησίας. 4. Οι σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας στη Δύση. 5. Η ελευθερία της θρησκευτικής συνειδήσεως. 6. Η ελευθερία της λατρείας. 7. Περιορισμοί της θρησκευτικής ελευθερίας. 8. Μέτρα της Πολιτείας για την προστασία των θρησκειών. 9. Η θέση της ορθόδοξης ανατολικής Εκκλησίας στην ελληνική επικράτεια. 10. Η διάρθρωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας 11. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την παροχή εκκλησιαστικής αυτοδιοικήσεως 12. Οι αυτοκέφαλες και οι αυτόνομες εκκλησίες 13. Τα μέλη της Εκκλησίας και οι διακρίσεις τους (κληρικοί, λαϊκοί, μοναχοί).		

Β΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Δ15] Πηγές Κανονικού Δικαίου Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Γιάγκου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η ανάλυση νομοκανονικών συλλογών και των κανονικών των διατάξεων που παρήχθησαν στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο, κανονικών αποκρίσεων και συνοδικών αποφάσεων καθώς και οι διατάξεις των Καταστατικών Χαρτών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κανονική Συλλογή και Νομοκάνονας σε Ν΄ Τίτλους του Ιωάννου Σχολαστικού. 2. Νομοκάνονας σε ιδ΄ Τίτλους. 3. Σύνταγμα κατά στοιχείον του Ματθαίου Βλάσταρη. 4. Το χειρόγραφο 257 της Αγίας Άννας. 5. Ο Νομοκάνονας του Ισαάκ μοναχού. 6. Ο		

	Νομοκάνονας του Θεοκλήτου Καρατζά. 7. Αποφάσεις Συνοδικών Οργάνων Ι. 8. Αποφάσεις Συνοδικών Οργάνων ΙΙ. 9. Αποφάσεις Συνοδικών Οργάνων ΙΙΙ. 10. Ερμηνευτικά Σχόλια των Ιωάννη Ζωναρά και Θεοδώρου Βαλσαμώνος. 11. Καταστατικοί Χάρτες Ι. 12. Καταστατικοί Χάρτες ΙΙ.ο 13. Καταστατικοί Χάρτες ΙΙΙ.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ6] Κανονικό Δίκαιο Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Γεώργιος Γκαβαρδίνας (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η γνώση του δικαίου της Εκκλησίας και όπως αυτό έχει διαμορφωθεί βάσει της διδασκαλίας της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παραδόσεως και των αποφάσεων των Οικουμενικών και Τοπικών Συνόδων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, αλλά και της κανονικής διδασκαλίας διαφόρων Πατέρων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η εκκλησιαστική δικαστική εξουσία. 2. Τα εκκλησιαστικά δικαστήρια και η αρμοδιότητά τους. 3. Τα εκκλησιαστικά παραπτώματα. 4. Οι εκκλησιαστικές ποινές. 5. Το δίκαιο της εκκλησιαστικής περιουσίας Α΄. 6. Το δίκαιο της εκκλησιαστικής περιουσίας Β΄. 7. Καθαγιαστικά μέσα της Εκκλησίας. 8. Ο γάμος. 9. Ιερές τελετές – Νηστείες-Καθιέρωση ιερών τόπων. 10. Ο θάνατος του χριστιανού – κηδεία - μνημόσυνα υπέρ κεκοιμημένων. 11. Οι περί μοναχών ιεροί κανόνες. 12. Η είσοδος στο μοναχικό σχήμα. 13. Οι ιερές μονές και η διοίκησή τους. Πατριαρχικές και Σταυροπηγιακές ιερές μονές.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ18] Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας Β΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημήτριος Νικολακάκης (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εμβάθυνση στο δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Κεντρική και περιφερειακή οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εκκλησιαστική περιουσία. Ιδιαίτερη νομική μεταχείριση κληρικών και μοναχών. Το Ποινικό Δίκαιο της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η κεντρική οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος. 2. Η περιφερειακή οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος Ι: Η Ιερά Αρχιεπισκοπή και οι Ι. Μητροπόλεις. 3. Η περιφερειακή οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος ΙΙ: Οι ενορίες και οι μονές. 4. Το περιεχόμενο και οι διακρίσεις της ιερατικής εξουσίας (τελετουργική, διδακτική, διοικητική). 5.		

	Το καθεστώς διαχείρισης της εκκλησιαστικής περιουσίας. 6. Το καθεστώς μισθοδοσίας, ασφάλισης και συνταξιοδότησης των κληρικών. 7. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των κληρικών. 8. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των μοναχών. 9. Η έννοια του εκκλησιαστικού αδικήματος. 10. Οι εκκλησιαστικές ποινές. 11. Εξέταση των σημαντικότερων εκκλησιαστικών αδικημάτων. 12. Εκκλησιαστικά δικαστήρια. 13. Εκκλησιαστική δικονομία.
--	---

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Δ17] Κανονικό Δίκαιο Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Γεώργιος Γκαβαρδίνας (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η αναγκαιότητα της υπάρξεως των Ιερών Κανόνων, το περιεχόμενό τους και το κύρος τους. Παράδοση και ανανέωση στο κανονικό έργο της Εκκλησίας. Πεδίο εφαρμογής των Ιερών Κανόνων. Σχέση της σύγχρονης Καταστατικής Νομοθεσίας και των Ιερών Κανόνων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θέσπιση και περιεχόμενο των Ιερών Κανόνων 2. Πηγές των Ιερών Κανόνων 3. Σκοπός και αυθεντία των Ιερών Κανόνων 4. Αχρησία των Ιερών Κανόνων 5. Αντιθέσεις των Ιερών Κανόνων 6. Ανανέωση και ερμηνευτική της κανονικής παραδόσεως 7. Η εφαρμογή των κανόνων στην καταστατική νομοθεσία 8. Νομοκρατούσα Πολιτεία και καταστατική πολυνομία 9. Ο ισχύων Καταστατικός Χάρτης (Νόμος 590/1977) και η διοίκηση της Εκκλησίας της Ελλάδος 10. Η εφαρμογή των κανόνων στην απονομή της Εκκλησιαστικής Δικαιοσύνης (Νόμος 5383/1932) 11. Εκκλησιαστικά Δικαστήρια 12. Ευχαριστιοκεντρικός χαρακτήρας των εκκλησιαστικών ποινών 13. Η ποινή της ακοινωνησίας.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[Δ19] Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας Γ'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Δημήτριος Νικολακάκης (Επίκ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εμβάθυνση στα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα που ισχύουν στην Ελληνική Επικράτεια. Το δίκαιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Νέες Χώρες. Εκκλησιαστικές Επαρχίες Δωδεκανήσου. Το δίκαιο της Εκκλησίας της Κρήτης. Το δίκαιο του Αγίου Όρους (Άθω).		
Αναλυτική οργάνωση	1. Διάρθρωση του Οικουμενικού Πατριαρχείου		

της ύλης (Syllabus)	Κωνσταντινουπόλεως. 2. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στη διεθνή έννομη τάξη. 3. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην τουρκική έννομη τάξη. 4. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην ελληνική έννομη τάξη. 5. Εκκλησιαστικές επαρχίες Δωδεκανήσου. 6. Το δίκαιο της ημιαυτόνομης Εκκλησίας της Κρήτης. 7. Το νομικό καθεστώς του Αγίου Όρους (Άθω). 8. Η κεντρική και η περιφερειακή οργάνωση του Αγίου Όρους. 9. Το δίκαιο των προσώπων στο Άγιο Όρος. 10. Η ιδιαίτερη νομική μεταχείριση των αγιορειτών μοναχών. 11. Περιουσιακό δίκαιο στο Άγιον Όρος. 12. Απονομή της δικαιοσύνης στο Άγιον Όρος. 13. Η ορθόδοξη διασπορά.
----------------------------	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ20] Ερμηνεία ιερών κανόνων Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Θεόδωρος Γιάγκου (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ερμηνεία των ιερών κανόνων των Οικουμενικών και τοπικών συνόδων και των κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας. Η συγκρότησή τους σε συλλογές και η εφαρμογή τους από τα διοικητικά όργανα της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων Ι. 2. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων ΙΙ. 3. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων ΙΙΙ. 4. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων ΙV. 5. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων V. 6. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων Ι. 7. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων ΙΙ. 8. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων ΙΙΙ. 9. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων ΙV. 10. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων V. 11. Ερμηνεία Κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας Ι. 12. Ερμηνεία Κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας ΙΙ. 13. Ερμηνεία Κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας ΙΙΙ.		

ΙΑ΄. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ (ΠΜ) ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (ΠΨ)

1. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ (ΠΜ)

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΜ12] Θέματα Ποιμαντικής Α΄		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Αθανάσιος Γκίκας (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα αναφέρεται στις αρχές και τις μεθόδους		

	του Ποιμαντικού έργου.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Παρουσίαση των προς επεξεργασία θεμάτων των φροντιστηριακών εργασιών και κατευθύνσεις για τη σύνταξή τους. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 2) Βασικές αρχές της ποιμαντικής πράξης. 3) Ποιμαντική και μεθοδολογία στην εκκλησιαστική παράδοση. 4) Οι προϋποθέσεις της ποιμαντικής διακονίας και πράξης. 5) Η δομή του εκκλησιαστικού σώματος ως φορέα της Ποιμαντικής. 6) Ιερωσύνη, Χάρισμα και Θεσμός. 7) Η προσωπικότητα του ποιμένα και η ευθύνη του έναντι του ποιμνίου. 8) Ποιμαντική των Μυστηρίων 9) Θεραπευτική Ποιμαντική. 10) Ποιμαντική και σύγχρονος κόσμος. 11) Ενορία και διοίκηση. 12) Ενορία και κοινωνικοί θεσμοί. 13) Ποιμαντική και Κανονική Παράδοση.

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΜ15] Ειδική Ποιμαντική Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Αθανάσιος Γκίκας (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα αναφέρεται στην παρουσίαση των αρχών και των μεθόδων που διέπουν το έργο των ποιμένων		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Παρουσίαση των προς επεξεργασία θεμάτων των φροντιστηριακών εργασιών και κατευθύνσεις για τη σύνταξή τους. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 2) Η σύγχρονη ταυτότητα του ποιμνίου. Επισήμανση ιδιαιτέρων κοινωνικών ομάδων και τα ζητήματα ποιμαντικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με αυτές. 3) Η “εξατομίκευση” των δράσεων και η ποιμαντική παρέμβαση στο χώρο των προβληματικών κοινωνικών ομάδων. 4) Μεθοδολογική διάρθρωση (Πρόληψη-Θεραπεία-αποκατάσταση). 5) Ποιμαντική του “περιθωρίου. 6) Ποιμαντική προς τους εξαρτημένους (αλκοόλ – ναρκωτικά – διαδίκτυο – τυχερά παιχνίδια κ.ά.) 7) Ποιμαντική προς τους φυλακισμένους. 8) Ποιμαντική προς τους μετανάστες. 9) Ποιμαντική και υγεία – ασθένεια. 10) Ποιμαντική και Νοσηλευτικά Καταστήματα. 11) Ποιμαντική και ζητήματα Βιοηθικής. 12) Ποιμαντική και Ιδρύματα [γηροκομεία, ορφανοτροφεία, οικοτροφεία, (“στέγες” άγαμης μητέρας, κακοποιημένης γυναίκας, κακοποιημένου παιδιού κ.ά.]. 13) Ποιμαντική και γάμος - οικογένεια, (σχολές γονέων, συμβουλευτική των μελλονύμφων,		

	ποιμαντική και διαζύγιο).
--	---------------------------

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΜ3] Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Αθανάσιος Γκίκας (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα αναφέρεται στην παρουσίαση και την ερμηνεία κειμένων της αγίας Γραφής και των Πατέρων τα οποία αποτελούν πηγές της Ποιμαντικής Θεολογίας		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Αποστόλου Παύλου, Προς Τιμόθεον Α' Επιστολή. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 2. Αποστόλου Παύλου, Προς Τιμόθεον Β' Επιστολή. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 3. Αποστόλου Παύλου, Προς Τίτον Επιστολή. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 4. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Περί της εις Πόντον φυγής Α-Λ. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 5. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Περί της εις Πόντον φυγής ΛΑ-Ο. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 6. Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Περί της εις Πόντον φυγής ΟΑ-ΡΙΖ. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 7. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Περί Ιερωσύνης Λόγος Α. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 8. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Περί Ιερωσύνης Λόγος Β. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 9. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Περί Ιερωσύνης Λόγος Γ. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 10. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Περί Ιερωσύνης Λόγος Δ. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 11. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Περί Ιερωσύνης Λόγος Ε. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 12. Ιωάννου Χρυσοστόμου, Περί Ιερωσύνης Λόγος ΣΤ. Σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημείων ποιμαντικού διαφέροντος. 13. Ισιδώρου Πηλουσιώτου, Επιλογή Επιστολών ποιμαντικού διαφέροντος		

2. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΨ)**Α' Εξάμηνο**

Κωδικός / Τίτλος	[ΠΨ5] Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α'
-------------------------	---

μαθήματος			
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Αθανάσιος Γκίκας (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα αναφέρεται σε θέματα της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Εισαγωγή (ορισμοί, πηγές, κλάδοι, μεθοδολογία και σχολές της Ψυχολογίας). Η προσωπικότητα. Ψυχολογία και θρησκεία - θρησκευτικότητα. Ιστορία της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Η Ορθόδοξη Ποιμαντική Ψυχολογία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Παρουσίαση των προς επεξεργασία θεμάτων των φροντιστηριακών εργασιών και κατευθύνσεις για τη σύνταξή τους. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 2) Εισαγωγή (ορισμοί, πηγές, κλάδοι, μεθοδολογία) 3) Σχολές της Ψυχολογίας. 4) Προσωπικότητα. Παράγοντες ανάπτυξης της προσωπικότητας. Παθολογική προσωπικότητα. 5) Εφηβική κρίση και προσωπική ταυτότητα. 6) Ψυχολογία και θρησκεία - θρησκευτικότητα. 7) Ιστορική πορεία της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Γένεση, θεμελίωση και εξέλιξη της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. 8) Ορθόδοξη Ποιμαντική Ψυχολογία. Πηγές και γνώμονες θεωρίας και πράξης. 9) Ο ποιμένας ως ερευνητής ψυχολόγος και πνευματικός καθοδηγητής. 10) Ορθόδοξη ψυχοθεραπεία και η σχέση της με την πατερική θεραπευτική πράξη. 11) Αμαρτία - ασθένεια - θεραπεία. 12) Η πνευματική ζωή και η ψυχική υγεία. 13) Νεύρωση. Χαρακτηριστικά - συνέπειες - θεραπεία.		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΨ9] Ο ποιμαντικός διάλογος Β'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Αθανάσιος Γκίκας (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα περιλαμβάνει: Μελέτη θεμάτων νηπτικής θεολογίας σε συσχετισμό με τα σημερινά φαινόμενα/εκδηλώσεις του ψυχικού κόσμου των πιστών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Παρουσίαση των προς επεξεργασία θεμάτων των φροντιστηριακών εργασιών και κατευθύνσεις για τη σύνταξή τους. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 2) Η Κλίμακα του αγίου Ιωάννου του Σιναΐτη και η θεραπευτική ποιμαντική. 3) Οι Πνευματικές Ομιλίες του Αββά Μακαρίου και η σημερινή ταυτότητα της εκκλησιαστικής ζωής. 4) Μάξιμος Ομολογητής «πρόδρομος» της Ποιμαντικής		

	<p>Ψυχολογίας. 5) Ποιμαντική «δι' επιστολών» (Μ. Βασίλειος, Χρυσόστομος, Ισίδωρος Πηλουσιώτης, Αββάς Νείλος) και το ψυχολογικό τους περιεχόμενο. 6) Πνευματική καθοδήγηση (Συμβουλευτική) και Ψυχοθεραπεία σήμερα. Συνεργασία, αντιπαλότητα ή απομόνωση. 7) Θέματα ιδιοσυγκρασίας και δυνατότητες παρέμβασης της ποιμαντικής Ψυχολογίας. 8) Το σύμπλεγμα της κατωτερότητας και η διαχείρησή του από τον Ποιμένα. 9) Περιδεής συνείδηση και πνευματική παρέμβαση. (Το πρόβλημα της ασυγχώρητης αμαρτίας). 10) «Αγγελισμός». Η θεραπεία του θεραπευτή. 11) Η ψυχολογία του περιθωρίου και η ποιμαντική της προοπτική. 12) Ο ιδρυματισμός και η θεραπεία του. 13) Προοπτικές και στόχοι μιας νέας συνεργασίας. (πολυπαραγοντική «ποιμαντική» παρέμβαση).</p>
--	---

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΨ10] Οι σχολές της Ψυχολογίας του Βάθους και η σχέση τους με την Ποιμαντική Α'		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	π. Αθανάσιος Γκίκας (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Μελέτη ειδικών θεμάτων ποιμαντικής Ψυχολογίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1) Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Παρουσίαση των προς επεξεργασία θεμάτων των φροντιστηριακών εργασιών και κατευθύνσεις για τη σύνταξή τους. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 2) Ποιμαντική Ψυχολογία και ασθένεια. (ανιάτως νοσούντες, καρκινοπαθείς στο τελικό στάδιο). 3) Η συνεργασία του ποιμαντικοψυχολόγου με τους λειτουργούς της υγείας (γιατροί, νοσηλεύτες, υπάλληλοι νοσοκομείων και καταστημάτων υγείας) 4) Το φαινόμενο της “επαγγελματικής κόπωσης” στο πρόσωπο του ποιμένα. 5) Ποιμαντική Ψυχολογία και Ποιμαντική εκπαίδευση στη διακονία της υγείας. 6) Ποιμαντική Ψυχολογία και η ψυχολογία του ξένου. 7) Ποιμαντική ψυχολογία και θρησκευτικός τουρισμός (προσκυνήματα, ιεραποδημίες). 8) “Γεροντισμός - γεροντολαγνεία” ψυχολογικό φαινόμενο αναπλήρωσης ελείμματος πνευματικής ζωής. 9) Ποιμαντική Ψυχολογία και σχέσεις Ενορίας και Μονής. Ενοριακή ζωή και μοναχική πρακτική. 10) Ποιμαντική ψυχολογία και ΑΜΕΑ. (Άτομα με ειδικές ανάγκες και το περιβάλλον τους, οικογενειακό και κοινωνικό). 11) Ποιμαντική ψυχολογία και αθλητισμός - πρωταθλητισμός. 12) Ποιμαντική ψυχολογία και διαφυλικές σχέσεις. 13) Ποιμαντική Ψυχολογία και σεξουαλική αγωγή.</p>		

ΙΒ΄. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ (ΠΑ)**Α΄ Εξάμηνο**

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΑ5] Χριστιανική Παιδαγωγική		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Στο μάθημα ερευνώνται θέματα Χριστιανικής Παιδαγωγικής, όπως είναι γενικότερα η ιστορία της Παιδαγωγικής ως επιστήμης και ειδικότερα η ιστορία της χριστιανικής παιδαγωγικής, η αναγκαιότητα και ο σκοπός της παιδαγωγικής και της χριστιανικής παιδαγωγικής, η σχέση της χριστιανικής Παιδαγωγικής με τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες και ειδικότερα τη Θεολογία. Ιδιαίτερα ερευνώνται θέματα που σχετίζονται με τη σχολική εκπαίδευση και το σχολικό περιβάλλον, όπως οι διαπροσωπικές σχέσεις δασκάλου - μαθητή, η κοινωνικοποίηση του μαθητή, η πειθαρχία σε σχέση με την ελευθερία των μαθητών, η σχέση οικογένειας και σχολείου τα μέσα αγωγής, η σχέση περιβάλλοντος και αγωγής, ο αναλφαβητισμός, η διαφορετικότητα και η ετερότητα, η ειδική αγωγή η διαπολιτισμική αγωγή, η διά βίου μάθηση κ.ά. Ιδιαίτερο κεφάλαιο αποτελεί η έρευνα γύρω από τις παιδαγωγικές αρχές και κατηγορίες της Αγίας Γραφής και των Πατέρων ή των Αγίων της Εκκλησίας, μέσα από την αγιογραφική και πατερική γραμματεία.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η ιστορία της Παιδαγωγικής 2. Η ιστορία της χριστιανικής παιδαγωγικής 3. Ο σκοπός της Παιδαγωγικής και της χριστιανικής Παιδαγωγικής 4. Η σχέση της χριστιανικής Παιδαγωγικής με τις ανθρωπολογικές επιστήμες 5. Κοινωνικοποίηση και χριστιανική αγωγή 6. Αγωγή και περιβάλλον (οικογένεια, κοινωνία, εκκλησία, φορείς κ.ά) 7. Οι Διαπροσωπικές σχέσεις στο σχολείο υπό το φως της χριστιανικής παιδαγωγικής 8. Παιδαγωγικά προβλήματα από χριστιανοπαιδαγωγικής πλευράς (κοινωνικός αποκλεισμός, αναλφαβητισμός, ελεύθερος χρόνος, ετερότητα και αγωγή κ.ά) 9. Διαχείριση της σχολικής τάξης 10. Σύγχρονοι μέθοδοι αγωγής (διάλογος, μεθοδολογία, προγράμματα) – Μέσα αγωγής (έπαινος, τιμωρία, πειθαρχία – ελευθερία, κίνητρα μάθησης, εποπτεία, τεχνολογία) 11. Η αγία Γραφή και η χριστιανική Παιδαγωγική 12. Οι Πατέρες της Εκκλησίας και η αγωγή του παιδιού 13. Μοναχισμός και χριστιανική αγωγή</p>		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΑ7] Ειδική διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Στο μάθημα διδάσκονται αφενός μία γενική θεματολογία της Διδακτικής στη θεωρία και στην πράξη αφετέρου μία ειδική θεματική που αφορά στη διδακτική του μαθήματος των θρησκευτικών στο σχολείο. Ειδικότερα οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καθοδηγούνται στην έρευνα διδακτικών θεωριών και μεθόδων που μπορούν να αναβαθμίσουν και να εκσυγχρονίσουν τη διδακτική πράξη του σχολείου. Εξετάζονται θέματα όπως ο μαθητής και ο διδάσκων, οι διδακτικές αρχές, μέθοδοι και μορφές διδασκαλίας, ο τρόπος συγγραφής και ο ρόλος των Προγραμμάτων Σπουδών και των σχολικών βιβλίων, ο σχεδιασμός διδασκαλίας, ο ρόλος της πληροφορίας και των Τεχνολογικών στην Εκπαίδευση, η σημασία της αξιολόγησης της διδασκαλίας, η σύνδεση θεωρίας και πράξης στη διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών. Στη διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνονται ακόμη σύγχρονες μορφές διδακτικής προσέγγισης του μαθήματος των θρησκευτικών, όπως επικοινωνιακή και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, μέθοδος project, διαθεματικότητα και διαπολιτισμική αγωγή σε σχέση με τη διδασκαλία και τη θρησκευτική αγωγή. Εξετάζεται ερευνητικά και αξιολογείται η σημασία των Μικροδιδασκαλιών, της Πρακτικής Άσκησης και της διδακτικής επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στην οργάνωση και στην πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης των προπτυχιακών φοιτητών, που περιλαμβάνει α. την ομαδική εξάσκηση των προπτυχιακών φοιτητών μέσα από Μικροδιδασκαλίες, οργάνωση του εκπαιδευτικού υλικού, σχεδιασμός της διδασκαλίας, που πραγματοποιούνται στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής σε εικονική τάξη με διδάσκοντες και ακροατές τους ίδιους τους προπτυχιακούς φοιτητές και προχωρά στην επίβλεψη, υποστήριξη και καθοδήγηση των φοιτητών στα συνεργαζόμενα με το Τμήμα μας σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με στόχο την εξάσκηση των φοιτητών στην εφαρμογή της σύγχρονης διδακτικής μεθοδολογίας και της χρήσεως της εκπαιδευτικής τεχνολογίας τόσο στις εικονικές όσο και στις πραγματικές τάξεις.</p>		
Αναλυτική οργάνωση	1. Γενική εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία 1. 2.		

της ύλης (Syllabus)	Γενική εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία II. 3. Ειδική διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών. 4. Ο διδάσκων και ο διδασκόμενος ως πρόσωπα επικοινωνίας και διαλόγου 5. Διδακτικές αρχές. 6. Διδακτικές μέθοδοι. 7. Προγράμματα Σπουδών και παραγωγή διδακτικού υλικού 8. Σχεδιασμός πραγματοποίηση και αξιολόγησης της διδασκαλίας. 9. Η κοινωνία της Πληροφορίας και η σύγχρονη εκπαιδευτική Τεχνολογία. 10. Εφαρμογές της εκπαιδευτικής Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση. 11. Σύγχρονες μορφές διδακτικής (ομαδοσυνεργατική, μέθοδος project, διαθεματικότητα, διαπολιτισμική διδασκαλία κ.ά) 12. Μικροδιδασκαλίες. 13. Πρακτικής Άσκηση.
----------------------------	--

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΑ10] Παιδαγωγική Ψυχολογία		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Ηρακλής Ρεράκης (Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ερευνώνται οι γνώσεις, οι δεξιότητες, οι ικανότητες, οι στάσεις, οι αξίες, οι ιδέες και οι ποικίλες θεωρίες που προσφέρονται ως προτάσεις στον Μεταπτυχιακό φοιτητή, προκειμένου αφενός να αποκτήσει μια ικανή εποπτεία του επιστημονικού και ερευνητικού του πεδίου και αφετέρου να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει με όσο το δυνατό πιο παιδαγωγικό και αποτελεσματικό τρόπο προβλήματα και δυσκολίες που εμφανίζονται είτε γενικότερα στη σχολική ζωή είτε ειδικότερα στη διδακτική του πράξη.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική ψυχολογία 2. Η ανάπτυξη του ανθρώπου ως προσώπου 3. Η Γνωστική ανάπτυξη 4. Η Κοινωνική ανάπτυξη 5. Η Ηθική ανάπτυξη 6. Ο ρόλος της Κληρονομικότητας και του αναπτυξιακού περιβάλλοντος του ανθρώπου 7. Ωρίμανση και μάθηση στο σχολείο 8. Νοημοσύνη και σχολείο 9. Μάθηση - Θεωρίες μάθησης 10. Κίνητρα μάθησης 11. Σχολικό περιβάλλον και διαχείριση τάξης 12. Η εφηβεία και ο έφηβος 13. Εκπαιδευτική αξιολόγηση		

ΙΓ'. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ (ΧΗ) ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ (ΚΟ)**1. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ (ΧΗ)****Α' Εξάμηνο**

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΧΗ7] Θέματα Ιατρικής Ηθικής
-----------------------------------	-------------------------------------

Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιλτιάδης Βάντσος (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα αυτό εξετάζεται ο σύγχρονος προβληματισμός σε θεμελιώδη θέματα ιατρικής ηθικής και η θεώρησή τους από άποψη χριστιανικής ηθικής.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η έννοια της υγείας και της ασθένειας. 2. Ηθικές θεωρίες και αρχές. 3. Αυτονομία και πατερναλισμός. 4. Ενημερωμένη συναίνεση. 5. Το ιατρικό απόρρητο. 6. Θεραπεία ασθενούς μη δυνάμενου να συναινέσει σ' αυτή. 7. Συνήθη και υπερβολικά μέσα θεραπείας. 8. Πράξεις και παραλείψεις κατά τη θεραπεία. 9. Γενετική συμβουλευτική. 10. Η ηθική των ιατρικών πειραμάτων. 11. Ηθικά θέματα στη μετάδοση ασθενειών. 12. Το ζήτημα της εμπορίας οργάνων. 13. Τα όρια της αναπαραγωγικής ελευθερίας.		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΧΗ6] Ηθικοί προβληματισμοί για τα ζώα και τα φυτά		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιλτιάδης Βάντσος (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Αντικείμενο του μαθήματος είναι ο ηθικός προβληματισμός σε θεμελιώδη θέματα που αφορούν στα ζώα και στα φυτά.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τα ζώα και τα φυτά ως μέρος της δημιουργίας του Θεού. 2. Παλαιοδιαθηκικές αναφορές για τα ζώα και τα φυτά. 3. Καινοδιαθηκικές αναφορές για τα ζώα και τα φυτά. 4. Πατερικές αναφορές για τα ζώα και τα φυτά. 5. Οι θεωρίες του βιοκεντρισμού (biocentrism) του ειδισμού (speciesism) και της χορτοφαγίας (vegetarianism). 6. Πειράματα στα ζώα: μέθοδοι και εφαρμογές. 7. Ηθική θεώρηση των πειραμάτων στα ζώα. 8. Τα δικαιώματα των ζώων. Οι απόψεις των Tom Regan και Peter Singer. 9. Η κλωνοποίηση ζώων. 10. Η χρησιμοποίηση ζώων για μεταμόσχευση οργάνων. 11. Η χρησιμοποίηση ζώων για τη διασκέδαση του ανθρώπου. 12. Η γενετική τροποποίηση ζώων και φυτών. 13. Η γενετική τροποποίηση τροφίμων.		

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΧΗ9] Ηθικοί προβληματισμοί σε κοινωνικά θέματα		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Μιλτιάδης Βάντσος (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στα μάθημα αυτό εξετάζονται σύγχρονα κοινωνικά θέματα από άποψη χριστιανικής ηθικής.		
Αναλυτική οργάνωση	1. Η αγάπη προς τον πλησίον. 2. Η αξιοπρέπεια και		

της ύλης (Syllabus)	τα δικαιώματα του ανθρώπου. 3. Παγκοσμιοποίηση. 4. Αναπηρία. 5. Μέσα μαζικής ενημέρωσης. 6. Η κλωνοποίηση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. 7. Βία και πόλεμος. 8. Φιλανθρωπία. 9. Η ηθική στον αθλητισμό. 10. Το ντόπινγκ. 11. Τα ναρκωτικά ως κοινωνικό πρόβλημα. 12. Ο αλκοολισμός ως κοινωνικό πρόβλημα. 13. Τα παιδιά ως θύματα της οικογενειακής βίας.
----------------------------	---

2. ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ (ΚΟ)

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΟ5] Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εννοιολογική ανάπτυξη της Επιστήμης της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού. Σχέσεις Ακαδημαϊκής Θεολογίας και Κοινωνιολογίας. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Κοινωνιολογία του δόγματος της ηθικής και της λατρείας της Εκκλησίας. Ο διαλογικός χαρακτήρας του χριστιανισμού σε Οικουμενικό επίπεδο.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η εμφάνιση του Χριστιανισμού στην Κοινωνία του Ιουδαϊσμού και Ρωμαϊκού περιβάλλοντος. 2. Σχέσεις Διδασκάλου και Μαθητών. 3. Η αρχική μορφή της Εκκλησίας. 4. Η διαμόρφωση των εκκλησιαστικών λειτουργημάτων. 5. Η μετάβαση στην Παγκόσμια Εκκλησία. 6. Παράδοση, Παρόν και Μέλλον του Χριστιανισμού. 7. Η εκκοσμίκευση. 8. Χριστιανισμός και Ουτοπία. 9. Θρησκεία και πολιτική. 10. Σχέσεις Εκκλησίας- Πολιτείας και πολυπολιτισμικότητας 11. Σύγκρουση πολιτισμών και Χριστιανισμός. 12. Κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού. 13. Χριστιανική Φιλανθρωπία και Κοινωνική Πρόνοια.		

Β΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΟ9] Κοινωνιολογία της οικονομίας και του κράτους πρόνοιας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το Βυζαντινό Κράτος-Πρόνοιας και οι σύγχρονες οργανωμένες μορφές Κράτους-Πρόνοιας. Θεολογικές επιδράσεις και κοινωνικοί αγώνες. Παγκοσμιοποίηση, Νεοφιλελευθερισμός και αποδόμηση του Κράτους-Πρόνοιας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Χριστιανισμός και κοινωνικά προβλήματα 2. Χριστιανισμός και Οικονομία 3. Χριστιανισμός και Οικολογία 4. Χριστιανική Φιλανθρωπία 5. Βυζαντινό		

	Κράτος Πρόνοιας 6. Πολιτική Οικονομία και Χριστιανισμός 7. Φυσικό Δίκαιο, Οικονομία και Κοινωνικοί θεσμοί 8. Η κοινωνική διδασκαλία του ρωμαιοκαθολικισμού 9. Η κοινωνική διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας 10. Η κοινοκτημοσύνη της Χριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων 11. Ιδιοκτησία, πλούτος και Χριστιανισμός 12. Προτεσταντική Ηθική και Καπιταλισμός 13. Εργασία, προσευχή και θρησκευτικότητα.
--	---

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΟ10] Κοινωνιολογική Θεώρηση της Θρησκευτικής ελευθερίας		
Διδάσκων / Διδάσκουσα	Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (Αναπλ. Καθηγητής)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διαφορές Ανεξιθρησκείας και Θρησκευτικής Ελευθερίας. Σχέσεις Κράτους-Εκκλησίας, Θρησκείας και τοπικού πολιτισμού. Κοινωνική θεώρηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στον Ευρωπαϊκό και Νεοελληνικό Διαφωτισμό. Θρησκείες και Ανθρώπινα Δικαιώματα. Άτομο, Κοινωνία, Δικαιώματα και συστήματα Δημοκρατίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Τυπολογία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 2. Ιστορία των Αγώνων για την κατάκτηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 3. Εκκοσμίκευση, Δυτικός Χριστιανισμός και Ελευθερία 4. Ορθοδοξία και Ελευθερία 5. Ανεξιθρησκεία και Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός 6. Ανεξιθρησκεία και Νεοελληνικός Διαφωτισμός 7. Πολιτική θεωρία και Επικρατούσα θρησκεία 8. Προσηλυτισμός και Χρηστά Ήθη 9. Παραθρησκευτικά φαινόμενα – Σέκτες και Ανεξιθρησκεία 10. Συστήματα σχέσεων Εκκλησίας – Πολιτείας και Ανεξιθρησκεία 11. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και Ανεξιθρησκεία 12. Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών και Ανεξιθρησκεία 13. ΟΗΕ και Ανεξιθρησκεία		

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ-EXEGETICUM

Το Exegeticum - Σεμινάριο Ορθόδοξου Ερμηνευτικής Θεολογίας λειτουργεί μέσα στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας σε μόνιμη βάση ως επιστημονικό colloquium μεταπτυχιακών ερμηνευτικών σπουδών σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ. αρ. 379/12-07-2006 του Τμήματος. Διοργανώνεται από τους υπεύθυνους καθηγητές των μεταπτυχιακών ειδিকেύσεων Αγίας Γραφής, Πατρολογίας και Αγιολογίας, και Θρησκευολογίας, οι οποίοι είναι όλοι μέλη του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας του Τμήματος. Το Exegeticum πραγματοποιεί επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοση, σε διάλογο με τις άλλες χριστιανικές παραδόσεις και με βάση την ερμηνευτική επιστήμη. Βασικοί άξονες του Σεμιναρίου είναι οι Βιβλικές επιστήμες και οι επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Σκοπός

Σκοποί του Σεμιναρίου είναι:

- α) η εμπάθυνση στη μελέτη της ερμηνευτικής Θεολογίας και η καλλιέργεια και ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της ερμηνείας της Αγίας Γραφής με βάση την Ορθόδοξη Θεολογία και με αναφορά στη διεθνή και σύγχρονη ερμηνευτική παραγωγή.
- β) η επικοινωνία και η ανταλλαγή απόψεων, καθώς και η συνεργασία μεταξύ ερευνητών, καθηγητών και φοιτητών του Τμήματος και άλλων ερευνητικών, ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας ή της αλλοδαπής για θέματα ερμηνείας της Αγίας Γραφής.
- γ) η επιστημονική ενημέρωση και υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος στις μεταπτυχιακές σπουδές τους, καθώς και γενικότερα η ακαδημαϊκή ενίσχυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, ειδικά για τις ειδικεύσεις της Ερμηνευτικής Θεολογίας που αφορούν σε ποικίλους τομείς της σύγχρονης ζωής και διανόησης.

Οργάνωση

Οι συναντήσεις διοργανώνονται από τα μέλη του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, που είναι υπεύθυνοι για τις μεταπτυχιακές ειδικεύσεις Αγίας Γραφής, Πατρολογίας και Αγιολογίας, Θρησκευολογίας, μέσα στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Οι συναντήσεις απευθύνονται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές των παραπάνω ειδικεύσεων, και των δύο κύκλων του Π.Μ.Σ. (μεταπτυχιακούς και υποψηφίους διδάκτορες). Πραγματοποιούνται τουλάχιστον μία φορά τον μήνα κατά τη διάρκεια και των δύο εξαμήνων του ακαδημαϊκού έτους, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης.

Η παρακολούθηση του Exegeticum συνιστάται από τους καθηγητές, αλλά οι φοιτητές δεν εξετάζονται επ' αυτού, απλά ενημερώνονται και καλλιεργούνται επιστημονικά. Ο ενδεχόμενος φόρτος εργασίας του συνυπολογίζεται στον συνολικό φόρτο εργασίας των μεταπτυχιακών μαθημάτων, στη δραστηριότητα «Σεμινάρια» της οργάνωσης του μαθήματος.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 το Exegeticum λειτουργεί υπό την ευθύνη του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ως μία από τις δράσεις του. Οι εργασίες του Exegeticum συντονίζονται από την αναπλ. καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου, ιδρυτικό μέλος του Σεμιναρίου.

Το Exegeticum διατηρεί δική του ιστοσελίδα (<http://soeth.web.auth.gr/>) υπό την ευθύνη του αναπληρωτή καθηγητή Αθανασίου Παπαρνάκη, όπου είναι αναρτημένα τα στοιχεία του ιδρυτικού καταστατικού του και όπου αναρτώνται όλες οι δραστηριότητές του.

2. STUDIUM HISTORICORUM

Το Studium Historicorum είναι κοινό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ και του Τμήματος Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ως πρωτοβουλία του Λέκτορα της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας Ιωάννη Παναγιωτόπουλου του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ. Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εντεύθεν το Σεμινάριο διεξάγεται με συνδιοργανωτή τον Ιστορικό κλάδο του Τομέα Ιστορίας,

Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών σχέσεων του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ., με υπεύθυνο τον καθηγητή Βασίλειο Κουκουσά, ενώ συμμετέχουν πανεπιστήμια του εξωτερικού και άλλοι φορείς.

Η ετήσια Συνάντηση της Ανάφης είναι μια από τις δράσεις του παραπάνω Σεμιναρίου. Οργανώθηκε για πρώτη φορά τον Οκτώβριο του 2011 στην Ανάφη υπό την αιγίδα της Ιεράς Σταυροπηγιακής Μονής Προφήτου Ηλίου Θήρας. Τον Αύγουστο του 2015 οργανώθηκε η πέμπτη χρονικά συνάντηση, όπου ανακοινώθηκαν τριάντα περίπου εισηγήσεις, περισσότερες από κάθε άλλη χρονιά. Σε όλες τις συναντήσεις συμμετείχε μεγάλη ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών και των δύο Τμημάτων, οι οποίοι επιθυμούν να εμβαθύνουν σε θέματα έρευνας και μελέτης της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Καθ' όλο το ακαδημαϊκό έτος παρακολουθούν σεμινάρια και βρίσκονται σε συνεχή συνεργασία με τους υπεύθυνους καθηγητές Βασ. Κουκουσά και Ιω. Μπάκα. Ακολουθώντας, παρουσιάζουν τις εργασίες που τους έχουν ανατεθεί στο ετήσιο Σεμινάριο-Συνάντηση της Ανάφης. Το Σεμινάριο έχει ως στόχο τη δημιουργία φυτωρίου νέων επιστημόνων που διακρίνονται για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Ακόμη, επιθυμεί να εμφυσησει πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών των δύο πανεπιστημιακών Τμημάτων και να τους παραχωρήσει βήμα, στο οποίο να μπορούν να ανακοινώνουν τα πορίσματα των ερευνών τους.

Παράλληλα, από το 2013, πραγματοποιούνται συναντήσεις και κατά τη διάρκεια του Ακαδημαϊκού Έτους. Στο πλαίσιο αυτό, το Δεκέμβριο του 2013 πραγματοποιήθηκε στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης διήμερη συνάντηση του «Studium Historicorum», υπό την αιγίδα του μητροπολίτη Προύσης κ. Ελπιδοφόρου, αν. καθηγητή του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ, όπου παρουσιάστηκαν διευρυμένες οι εισηγήσεις της Γ' συνάντησης της Ανάφης, ενώ το Δεκέμβριο του 2014 πραγματοποιήθηκε τριήμερη συνάντηση στη Ρώμη με θέμα «Στην Πρεσβυτέρα Ρώμη των Ελλήνων». Επιπλέον, σε συνεργασία με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού, το Σεμινάριο επιδιώκει να γνωστοποιήσει τα πορίσματα των ερευνών του και εκτός Ελλάδας. Από το 2016 προβλέπεται η δημιουργία ιστοτόπου και ηλεκτρονικού περιοδικού

στο οποίο, μεταξύ άλλων, θα δημοσιεύονται μελέτες των μεταπτυχιακών φοιτητών που συμμετέχουν στο Σεμινάριο.

Αναλυτικά οι Διεθνείς Συναντήσεις της Ανάφης και η θεματολογία τους (2011-2015):

- Α΄ Συνάντηση της Ανάφης («Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου οδοί»), 27-30 Οκτωβρίου 2011.
- Β΄ Συνάντηση της Ανάφης («Αγία Μαρία η Μαγδαληνή: Βίος και Παράδοση»), 10-12 Ιουλίου 2012.
- Γ΄ Συνάντηση της Ανάφης («Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου»), 27-29 Αυγούστου 2013.
- Διεθνής Συνάντηση της Χάλκης («Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου»-διευρυμένες εισηγήσεις), 1-2 Δεκεμβρίου 2013.
- Δ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης («Η Σικελία των Ελλήνων: Άγιοι και εκκλησιαστικές προσωπικότητες της Σικελίας»), 29-31 Αυγούστου 2014.
- Διεθνές Συνέδριο της Ρώμης («Στην Πρεσβυτέρα Ρώμη των Ελλήνων»), 12-14 Δεκεμβρίου 2014.
- Ε΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης («Η Μεγάλη Ελλάδα: Καλαβρία, Απουλία, Καμπανία»), 27-30 Αυγούστου 2015.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

1. Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (ΚΕΕΠ)

Σε μόνιμη βάση, από το 2005, λειτουργεί το **Δίκτυο ΚΕΕΠ** με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου. Το Δίκτυο λειτουργεί ως οργανωμένη ερευνητική ομάδα δεκατριών μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και συναδέλφους διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού. Σε μόνιμη βάση οργανώνει δύο ημερίδες κατ' έτος, για την έρευνα της γραμματείας των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου του Παλαμά. Το ΚΕΕΠ είναι ένα από τα 48 Ερευνητικά Θεματικά Δίκτυα της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ, που προήλθε από τη συνένωση ερευνητικών ομάδων της Θεολογικής και της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, υπό τη βασική στόχευση την έρευνα των κειμένων της Εκκλησίας και συναφών πηγών και κειμένων που υποβοηθούν

στην κατανόηση του ιστορικού, πολιτιστικού και θρησκευτικού περιβάλλοντος, στο οποίο αναδύθηκε η προφητική, αποστολική και εκκλησιαστική κοινότητα. Ειδικότερα εξαρχής τέθηκαν ως στόχοι:

- Η έντυπη κριτική έκδοση κειμένων, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση κειμένων της εκκλησιαστικής παραδόσεως 5^{ου}– 19^{ου} αι.
- Η έρευνα της κοινής εκκλησιαστικής παραδόσεως Ορθοδοξίας-Ρωμαιοκαθολικισμού-Προτεσταντισμού με αφετηρία την Αγία Γραφή, τους Πατέρες της Εκκλησίας και Συνοδικά κείμενα της Ορθοδόξου Εκκλησιαστικής Παραδόσεως.
- Η συλλογή θρησκευτικών κειμένων με βάση την ιστορική ενότητα του Χριστιανισμού.
- Η κωδικοποίηση μεθοδολογικών και ερμηνευτικών αρχών της εκκλησιαστικής παραδόσεως (Αγία Γραφή, Πατέρες και Εκκλησιαστικοί Συγγραφείς, αγιολογικά και υμνολογικά κείμενα, κείμενα βυζαντινής Φιλοσοφίας και Ιστορίας, θρησκευτικά κείμενα, λειτουργικά και μουσικολογικά).
- Η διοργάνωση Ημερίδων και Συνεδρίων συναφών προς τη γνωστική περιοχή της Εκκλησιαστικής παραδόσεως και θεολογίας.
- Η ανάδειξη της γραμματείας που παρήχθη από και επί τη βάσει των μεγάλων Αγίων της Θεσσαλονίκης Άγιο Δημήτριο, Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά και τον Απόστολο Παύλο.
- Ως πρώτη δράση του το ΚΕΕΠ έθεσε τη μελέτη της γραμματείας του Αγίου Δημητρίου. Το 2013 εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ η ίδρυση του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά (Συνεδρίαση Συγκλήτου αρ. 2849/29-8-2013) και του Κέντρου του Αποστόλου Παύλου (Συνεδρίαση Συγκλήτου αρ. 2862/26-6-2013). Με απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ (Συνεδρίαση Συγκλήτου 2860/23& 24-5-2013) στις εγκαταστάσεις του ΑΠΘ στη Βέροια μπορούν: α) να μεταφερθεί μέρος των δραστηριοτήτων του ΚΕΕΠ και του Κέντρου Μελέτης της Γραμματείας του Αγ. Δημητρίου και του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, β) να λειτουργήσει από καλοκαίρι του 2013 το δεκαπενθήμερο *Summer School* του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας με θεματική *Orthodox Theology*, γ) να χρησιμοποιηθεί για τη δεξιοότητα του Θρησκευτικού Τουρισμού και δ) να χρησιμοποιηθεί για τα

προγράμματα της Δια Βίου εκπαίδευσης του Τμήματος σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς της Βέροιας.

Επιστημονική Υπεύθυνη

Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια Ερμηνείας των Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας

- ☎ +302310 996673
- e-mail :lialiou@past.auth.gr
- Ιστοσελίδα: <http://www.keepnet.web.auth.gr/>

2. Κέντρο Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά

Το Κέντρο Γραμματείας Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (Συνεδρία Συγκλήτου αρ. 2849/29-8-2012) εξυπηρετεί εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διδακτικές ανάγκες στα επιστημονικά πεδία της Χριστιανικής Γραμματείας, της Αγιολογίας, της Βυζαντινής Θεολογίας και της Χριστιανικής Τέχνης, τόσο σε πανεπιστημιακό επίπεδο, στην Ελλάδα αλλά και στον διεθνή χώρο, όσο και σε ευρύτερα εκπαιδευτικό.

Το Κέντρο στοχεύει στην έρευνα και μελέτη της πλούσιας και μοναδικής, ακόμη και από ιστορικής απόψεως, γραμματείας που παρήχθη από την πρωτοβυζαντινή ως και τη μεταβυζαντινή περίοδο, πεζής και έμμετρης για να τιμήσει έναν από τους πλέον λαοφιλείς αγίους του Βυζαντίου, προστάτη της Θεσσαλονίκης αλλά και του βυζαντινού στρατού. Στο σύνολο αυτής της γραμματείας διακριτή θέση κατέχουν και οι ποικίλες μεταφράσεις αυτών των έργων που εκπονήθηκαν καθόλη τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο τόσο στη Δύση, όπου μεταφέρθηκε η τιμή προς τον Άγιο Δημήτριο. Η γραμματεία αυτή παραμένει ως τις μέρες μας σε ένα μέρος της ανέκδοτη ή ελλιπώς εκδεδομένη και απαιτεί τη συστηματική διερεύνηση τόσο της χειρόγραφης παράδοσης της Δημητρείου γραμματείας όσο και την προετοιμασία νέων κριτικών εκδόσεων όλων των κειμένων. Το προοιμιακό αυτό έργο είναι απαραίτητο για τη συστηματική μελέτη της ογκωδέστατης σε έκταση δεξαμενής κειμένων που σχετίζονται με τη διαμόρφωση και εδραίωση της Θεσσαλονίκης ως «πόλης του Δημητρίου» και την καθιέρωσή της μεταξύ των μεγάλων προσκυνημάτων του χριστιανικού κόσμου κατά το βυζαντινό και δυτικό μεσαίωνα, στοιχείο που επιβιώνει και κυρίως αναβιώνει στις μέρες μας με την

ανάπτυξη του προσκυνηματικού τουρισμού και προς τη Θεσσαλονίκη, με κέντρο το ναό του μυροβλύτη Αγίου. Επίσης, στο Κέντρο οργανώνεται η έρευνα και μελέτη του έργου και της θεολογικής σκέψης του μεγάλου Πατέρα του Βυζαντινού Ησυχασμού και αρχιεπισκόπου της Θεσσαλονίκης κατά τον 14ο αιώνα, Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά. Το Παλαμικό έργο βρίσκεται και σήμερα στο επίκεντρο της διεθνούς θεολογικής και φιλοσοφικής σκέψης, με αφετηρία την κριτική έκδοσή του που ξεκίνησε πριν από μισό αιώνα στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ, γεγονός που κατέστησε τη Θεσσαλονίκη διεθνώς κέντρο των Παλαμικών σπουδών. Η ολοκλήρωση αυτής της εκδοτικής εργασίας και η συστηματοποίηση της έρευνας και μελέτης των Παλαμικών και εν γένει Ησυχαστικών έργων αποτελεί desideratum, που πρόκειται να θεραπεύσει το Κέντρο Γραμματείας Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά.

Διευθυντής

Συμεών Πασχαλίδης, Καθηγητής Πατρολογίας-Αγιολογίας

☎ +302310 996964

e-mail : spaschal@past.auth.gr

Ιστοσελίδα: <http://stdemetrios-palamascentre.web.auth.gr/>

3. Κέντρο Αποστόλου Παύλου

Το **Κέντρο Αποστόλου Παύλου** (Συνεδρία Συγκλήτου αρ. 2880/5-2-2014) εξυπηρετεί ερευνητικούς, διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς στο επιστημονικό πεδίο των Παύλειων σπουδών, το οποίο αφορά στη μελέτη του προσώπου και του έργου του αποστόλου Παύλου και της επίδρασης που άσκησε στη Θεολογία, στην Ιστορία και στον Πολιτισμό διαχρονικά και οικουμενικά. Δρα στην Ελλάδα αλλά και στον διεθνή χώρο.

Ο σκοπός του Κέντρου Αποστόλου Παύλου είναι:

α) Η διεπιστημονικού χαρακτήρα μελέτη και έρευνα σε διεθνή κλίμακα του έργου και της θεολογίας του αποστόλου Παύλου, της καταλυτικής συμβολής του στον ελληνικό και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και της θεμελιακής συνεισφοράς του στην οικουμενικότητα του Χριστιανισμού. Η διεπιστημονική προσέγγιση αφορά σε θέματα που απαιτούν τη συνέργεια βασικών κλάδων της Φιλολογίας και Γραμματολογίας, της Ιστορίας και Αρχαιολογίας, της Ηθικής και Κοινωνιολογίας, της Λειτουργικής και της Τέχνης.

β) Η καλλιέργεια και η προβολή διεθνώς της ορθόδοξης ερμηνευτικής προσέγγισης της Παύλειας γραμματείας, η ανάπτυξη του διαχριστιανικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, που βασίζεται σε αυτήν, και η συμβολή της στην οικουμενικότητα της Ορθόδοξης Θεολογίας. Ειδικότερα, σκοπός του Κέντρου Αποστόλου Παύλου είναι η ανάδειξη και η προβολή της συμβολής του αποστόλου Παύλου και του έργου του στη ζωή και στον πολιτισμό της πόλης της Θεσσαλονίκης, της οποίας υπήρξε ο ιδρυτής της εκκλησίας της και προς την οποία διασώζονται δύο Επιστολές του.

γ) Η άσκηση και η εξειδίκευση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών στις σπουδές του Παύλειου έργου και της συναφούς με αυτό γραμματείας.

δ) Η ανάπτυξη και παραγωγή ερευνητικού και εκπαιδευτικού υλικού σχετικού με το έργο του αποστόλου Παύλου και τις επιπτώσεις του στη θεολογία και στον πολιτισμό.

ε) Ειδικά, η παρουσίαση και η ανάδειξη της επίδρασης του Αποστόλου Παύλου και του έργου του στη ζωή και στον πολιτισμό της πόλης της Θεσσαλονίκης, της Βέροιας, των Φιλίππων, και γενικά της Μακεδονίας και όπου αλλού ο Απόστολος ίδρυσε εκκλησίες.

Διευθύντρια

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Αναπλ. Καθηγήτρια Καινής Διαθήκης και Γλώσσας, Ερμηνείας και Ερμηνευτικής

☎ +302310 996679

Fax : +302310 996679

e-mail : kyp@past.auth.gr

Ιστοσελίδα: <http://stpaulcentre.web.auth.gr/>

4. Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Το **Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής** (σε αναμονή η έγκριση της μετονομασίας του σε *Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας & Κατάρτισης*) ιδρύθηκε το 2009 με τη με αριθμό 35962/Β1/09.04.2009 απόφαση ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ Β' 661/09.04.2009). Λειτουργεί στον τέταρτο όροφο του κτιρίου της Θεολογικής Σχολής από το 2010, οπότε και εγκρίθηκε και κατασκευάστηκε ο χώρος όπου εδρεύει σήμερα και ολοκληρώθηκε ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός που απαιτείται για την εκπλήρωση των σκοπών του και τις ανάγκες της λειτουργίας του.

Σκοποί του Εργαστηρίου, με βάση την ιδρυτική πράξη και τον κανονισμό του, είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

1. Η εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στο πεδίο της αγωγής των παιδιών και των εφήβων, η ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση και Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τμήματος, καθώς και άλλων Τμημάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής των Θεολογικών μαθημάτων με χρήση Πολυμέσων, νέων μεθόδων και Τεχνολογιών σε συνεργασία με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
2. Η τεκμηρίωση, η έρευνα και η μελέτη στα πεδία των θεωρητικών Επιστημών και ιδιαίτερα των Επιστημών της Αγωγής, σε συνάρτηση με τις εφαρμογές τους σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η σύλληψη και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.
3. Η κάθε μορφής συνεργασία με την Εκκλησία, με Κέντρα Ερευνών, Ινστιτούτα, Εργαστήρια και με Πανεπιστημιακά Τμήματα ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται οι επιστημονικοί τους στόχοι με εκείνους του Εργαστηρίου.
4. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων, καθώς και η διάδοση των ερευνητικών πορισμάτων τους μέσω δημοσιεύσεων και εκδόσεων.
5. Η παροχή ερευνητικών και επιστημονικών υπηρεσιών που σχετίζονται με θέματα αγωγής, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εκδηλώνουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

Το Εργαστήριο έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα σειρά δραστηριοτήτων, στα πλαίσια των παραπάνω σκοπών του. Ειδικότερα, οι δράσεις του Εργαστηρίου συνοψίζονται σε: α) ευρωπαϊκά προγράμματα (1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ και 2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»), β) πρακτική άσκηση σε σχολικές μονάδες, γ) εργαστηριακές ασκήσεις παιδαγωγικής, δ) μικροδιδασκαλίες, ε) επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, στ) επιστημονικές εκδηλώσεις και διαλέξεις, ζ) εκπαιδευτικές εκδρομές, η) πρόσθετη υποστήριξη εργαζόμενων φοιτητών.

Επιστημονικός Υπεύθυνος:**Ηρακλής Ρεράκης**, καθηγητής Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής

Ώρες λειτουργίας για τους φοιτητές: 09.30 – 15.00

4ος όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

☎ +302310 997103

Fax : +302310 997113

e-mail : plab.past.auth.gr@gmail.comΙστοσελίδα: <http://plab.past.auth.gr/>**5. Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών**

Το «Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών/Biblical Studies Lab» του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με το ΦΕΚ, τ. Β, 3060/26-09-2016 και εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα των βιβλικών σπουδών, και ειδικότερα στη μελέτη της Αγίας Γραφής, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, και των σχετικών με αυτήν πεδίων.

Συγκεκριμένα, το Εργαστήριο θεραπεύει τη θεωρητική και πρακτική υποστήριξη και ενίσχυση της διδασκαλίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, καθώς και την υποστήριξη και ενίσχυση της ακαδημαϊκής έρευνας και της συνεργασίας κάθε μορφής με ερευνητικούς φορείς της ημεδαπής και της αλλοδαπής, στα εξής γνωστικά αντικείμενα:

- α) Εισαγωγή στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη
- β) Ερμηνεία και Θεολογία της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης
- γ) Ερμηνευτική των βιβλικών κειμένων και Θεωρίες ερμηνείας
- δ) Γλώσσες των βιβλικών κειμένων και Ελληνιστική Κοινή
- ε) Γραμματεία της εποχής της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης
- στ) Βιβλικά κείμενα και Πολιτισμικές Σπουδές
- ζ) Ιστορία χρόνων και Αρχαιολογία Παλαιάς και Καινής Διαθήκης
- η) Κριτική κειμένου και έκδοση Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, και
- θ) Μεταφρασεολογία και μετάφραση της Αγίας Γραφής.

Στις δράσεις του Εργαστηρίου, από της ιδρύσεώς του, έχει ενταχθεί το μεταπτυχιακό Σεμινάριο Ερμηνευτικής Θεολογίας EXEGETICUM του Τμήματος

Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και λειτουργεί υπό την ευθύνη του σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας. Βασικοί άξονες του Σεμιναρίου είναι οι Βιβλικές επιστήμες και οι επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Το Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών λειτουργεί σύμφωνα με το πρόγραμμα που ανακοινώνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους στον οικείο χώρο της ιστοσελίδας του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (<http://www.past.auth.gr/el/labs>).

Επιστημονική Υπεύθυνη:

Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Αναπλ. Καθηγήτρια Καινής Διαθήκης και

Γλώσσας, Ερμηνείας και Ερμηνευτικής

Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών

Αίθουσα Α μικρή, 2^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη

ΑΠΘ

☎ +302310 996679

e-mail : kyp@past.auth.gr

Ιστοσελίδα: <http://www.past.auth.gr/el/labs>

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησίδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

Υπεύθυνοι νησίδας (ΓΣ 526/17-7-2014)

Επικ. Καθηγήτρια **Αικατερίνη Τσαλαμπούνη**

Δρ Ευστράτιος Μουρατίδης, Ε.ΔΙ.Π.

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα – Παρασκευή 11.00-13.00

 +302310 997289

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΘ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	99.6701-2
Γραμματεία Πρυτανείας	99.6703-4
Αντιπρυτάνεις	99.6711, 99.6712
Κοσμήτορας Θεολ. Σχολής	99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	99.6698, 99.6692 (fax)
Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.6939
Γραμματεία Τμήματος	99.6681- 84, 99.6689 (fax)
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος	99.6680
Αίθουσα Συνεδριάσεων	99.6696
Νησίδα Η/Υ Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.7289
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	99.6690, 99.6691, 99.6694 (& fax)
Εργαστήριο Παιδαγωγικής - Χριστιανικής Παιδαγωγικής	99. 7103
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99.5323
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99.6999
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	99.2671
Κυλικείο Θεολ. Σχολής	99.6995
Σύλλογος φοιτητών Θεολογικής Σχολής	99.7110

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

	Τηλέφωνο Γραφείου	email
π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	99.9618	santonio@past.auth.gr
Αντωνοπούλου Ελένη (ΕΔΙΠ)	99.6678	eantonop@past.auth.gr
Βάντσος Μιλτιάδης (αναπλ. καθηγητής)	99.7163	mvantsos@past.auth.gr
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6683	evafeia@past.auth.gr
π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (επ.καθηγητής)	99.6949	georgopv@past.auth.gr
Γιάγκου Θεόδωρος (καθηγητής)	99.6675	giagou@past.auth.gr
Γκαβαρδίνας Γεώργιος (επ. καθηγητής)	99.1347	ggavard@past.auth.gr
Γκίνου Ελένη (διδ. Γαλλικών)	99.6979	
π. Αθανάσιος Γκίκας (καθηγητής)	99.6676 (& fax)	agikas@past.auth.gr
Δάφνη Γ. Ευαγγελία (επ. καθηγήτρια)	99.6963	edafni@past.auth.gr
Δάφφα Αγνή (διδ. Γερμανικής)	99.6636	
π. Κων/νος Καραϊσαρίδης (αναπλ. καθηγητής)	99.7090	kkaraisaridis@me.com
Καραμανίδου Άννα (επ. καθηγήτρια)	99.6945 (& fax)	annakarm@past.auth.gr
Κουκουσάς Βασίλειος (καθηγητής)	99.7482	vkukusas@past.auth.gr
Κραλίδης Απόστολος (αναπλ. καθηγητής)	99.7020	akralid@past.auth.gr
Κυρατζή Έφη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6682	ekyratz@past.auth.gr
Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος (αναπλ. καθηγητής)	99.6515	kkotsiop@past.auth.gr
Λάμπρου Σουλτάνα (επ. καθηγήτρια)	99.6943	slabrou@past.auth.gr
Μητρ. Προύσης Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης(αν. καθηγητής)	99.6846	elpidof@gmail.com
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	99.6673, 99.6955 (& fax)	lialiou@past.auth.gr
Μακεδονοπούλου Ευμορφία (προϊσταμ. Κοσμ.)	99.6698	emakedo@auth.gr
Ματθαίου Μαρία (διδ. Αγγλικών)	99.6979 & 99.8445, 99.6937(fax)	mat@lance.auth.gr
Ματσούκας Μιλτιάδης (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6648	mmatsouk@past.auth.gr
Μουρατίδης Ευστράτιος (ΕΔΙΠ)	99.6671	stmour@past.auth.gr
Μπάκας Ιωάννης (επ. καθηγητής)	99.1118	ibakas@past.auth.gr

Μποζίνης Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	99.6953	cbozinis@past.auth.gr
Μπρανιώτου Αικατερίνη (ΕΔΙΠ, Βιβλιοθ.)	99.6694, 99.6691(&fax)	
π. Χρυσόστομος Νάσσης (επ. καθηγητής)	997095	chrysostom.nassis@gmail.com
Νικολακάκης Δημήτριος (επ. καθηγητής)	99.6697	dnik@past.auth.gr
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (αν. καθηγήτρια)	99.6679 (& fax)	kyp@past.auth.gr
Παπαρνάκης Αθανάσιος (αν. καθηγητής)	99.7119	apaparna@past.auth.gr
Πασχαλίδης Συμεών (καθηγητής)	99.6964	spaschal@past.auth.gr
Πιτταράς Θεόδωρος (επ. καθηγητής)	99.6986	pittaras@past.auth.gr
Ρεράκης Ηρακλής (καθηγητής)	99.7113 (& fax)	irerakis@past.auth.gr
Σγουρνιού Βασιλική (προϊστ. Γραμμ.)	99.6680	vasosg@past.auth.gr
π. Νικόδ. Σκρέττας (αναπλ. καθηγητής)	99.7078	nskrettas@past.auth.gr
Κωνσταντίνος Σκύφτας (ΕΤΕΠ)	99.9618	kskyftas@past.auth.gr
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμματείας)	99.6681	alexias@past.auth.gr
Τριβυζαδάκη Αγγελική (επ. καθηγήτρια)	99.1383	atrivyza@past.auth.gr
Τρίτος Μιχαήλ (καθηγητής)	99.6920	tritos@past.auth.gr
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη (επ. καθηγήτρια)	99.1161	etsala@past.auth.gr
Τσίγκος Βασίλειος (καθηγητής)	99.6962, 99.8772(fax)	vtsigkos@past.auth.gr
Τσομπάνης Τρύφων (επ. καθηγητής)	99.1119	trifon100@yahoo.gr
π. Χρήστος Φιλιώτης- Βλαχάβας (αν. καθηγητής)	99.1332	filiotis@past.auth.gr
Χρυσάφη Ελένη (ΕΔΙΠ)	996673	echrys@past.auth.gr
Χρήστου Κωνσταντίνος (καθηγητής)	99.6656	konchris@theo.auth.gr